Bollnäs kommun
Årsredovisning 2022

BOLLNÄS KOMMUN

Innehållsförteckning

Kommunstyrelsens ordförande 3

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Översikt över verksamhetens utveckling 5
Den kommunala koncernen 6
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning 8
Händelser av väsentlig betydelse 15
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten 16
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning 18
Balanskravsresultat 25
Väsentliga personalförhållanden 27
Förväntad utveckling 29

RÄKENSKAPER

Resultaträkning 30
Balansräkning 31
Kassaflödesanalys 33
Noter 34
Driftredovisning 50
Investeringsredovisning 51
VA-redovisning 52

VERKSAMHETERNA

Kommunstyrelsen 54
Teknik- och fritidsnämnden 59
Barn- och utbildningsnämnden 63
Socialnämnden 68
Miljö- och byggnämnden 72
Kulturnämnden 75
Överförmyndarnämnden 79
AB Bollnäs Bostäder 82
Bollnäs Energi AB 85
Helsinge Vatten AB 87
Bollnäs-Ovanåkers Renhållnings AB 89
Hälsinglands utbildningsförbund 92
Kommunalförbundet Hälsingland 95
Inköp Gävleborg 96

Layout och språkbearbetning: Fernemo Information & Grafik AB, Örebro

2022 – avklingande pandemi och krig i Ukraina

Förändrad omvärld och osäker framtid

Kriget i Ukraina som startade i februari har påverkat oss alla. Det mänskliga lidandet är stort, samtidigt som vi för Sveriges och Europas del också ser en allmänt ökad osäkerhet. Förändringarna i omvärlden, med höjda räntor, inflation, kraftiga kostnadsökningar och det försämrade säkerhetsläget, har på kort tid kastat om förutsättningarna för våra planeringar. Ukrainakriget har också medfört att vi startat omfattande förberedelser internt och externt i dialog med andra myndigheter i tre spår: flyktingmottagande, försörjning och säkerhet. Bland annat har boenden för drygt 100 flyktingar från Ukraina förberetts på två våningsplan i husen Heden 128 och 134, men dessa har ännu inte behövt tas i anspråk.

Kommunens ekonomi god – men finns orosmoln

Pandemin påverkade fortfarande verksamheterna i början av året, men vid årsskiftet i klart minskad omfattning. Till skillnad från 2021 var 2022 ett svagt och turbulent år på börsen. Även det var hänförligt till oron i vår omvärld till följd av krig, ökande inflation och räntehöjningar, vilket medförde en värdenedgång av pensionsplaceringarna i kommunen med 82 miljoner kronor, motsvarande 9,3 procent. Här vill jag understryka att kommunens placeringar är långsiktiga och har över tid en god avkastning för att trygga kommande pensionsutbetalningar. Resultatet för kommunen är även för 2022 positivt med ett årsbokslut på drygt 23 miljoner och för koncernen drygt 38 miljoner.

Marie Centerwall (S)
Kommunstyrelsens ordförande

Foto: Yvonne Ekholm

Utmaning säkerställa kompetens och bemanning

Inom hemtjänst och hemsjukvård ses ett fortsatt högt vård- och omsorgsbehov, där en stor utmaning är att säkerställa kompetens och bemanning. Sjukfrånvaron i äldreomsorgen är fortsatt hög, vilket tillsammans med det höga vård- och omsorgsbehovet bland kommunens invånare ställer krav på en omfattande bemanningsplanering samt åtgärder kopplade till rehabilitering. Efter att Folkhälsomyndigheten beslutade om att covid-19 inte längre skulle klassas som en allmänfarlig och samhällsfarlig sjukdom från och med den 1 april 2022 togs beslut av kommunen att möjliggöra distansarbete. Beslutet innebär att medarbetare har möjlighet att arbeta på distans 40 procent per vecka om verksamheten så tillåter.

Valår, byggprojekt och utvecklad kollektivtrafik

2022 var valår till riksdag, kommuner och regioner och för vår del lades stor kraft på förberedelser och genomförande av valet. Information om valet spreds i våra olika kanaler som till exempel bollnas.se, sociala medier och digitala skyltar. Valdeltagandet gick ned jämfört med valen 2018 och 2014. Detta är något som det behöver arbetas ytterligare med för att fler ska delta i de demokratiska valen.

I mars släcktes isen ned på bandyplanen på Sävstaås för sista gången, inför invigningen av bandyhallen på Bro 4:4 som kunde hållas i oktober. Bygget av Renshammarskolan startades under november månad. Simhallen i Kilafors håller fortsatt stängt i väntan på renovering. Flera omfattande gatuprojekt har färdigställts under året, bland annat en ny bussgata mellan Bränan och Björktjära. Kollektivtrafiken har även utvecklats genom att ett nytt stadslinjenät infördes i december 2022. Vidare har andelen resenärer till och från Bollnäs resecentrum under 2022 ökat med cirka 72 600 personer. Resecentrumet skapar också strukturella förutsättningar för högre studier, då pendlingsmöjligheterna blir bättre till studieorter.

Hållbarhetsstrategi och ökad samverkan

I juni 2022 antogs en hållbarhetsstrategi och tillhörande program för ekologisk och social hållbarhet. Detta ska genomsyra arbetet i alla verksamheter framåt. Digitaliseringsarbetet fortsätter löpande. En röd tråd i digitaliseringsarbetet är att ny utveckling om möjligt ska ske genom samverkan. I juni antogs bland annat en överenskommelse om att vi ska samverka mellan Hälsingekommunerna i en gemensam IT-struktur och det upphandlades ett gemensamt system för lönehantering. Organisationen för gemensam lön Hälsingland har startat sitt arbete och det har anställts en gemensam lönechef för de Hälsingekommuner som ingår i samarbetet.

Fler arbetsgivare

Arbetslösheten i kommunen ligger högre än riket, men kommunen hade en något lägre arbetslöshet i december 2022 jämfört med december 2021. För att arbetslösheten i kommunen ska minska krävs en rad insatser från olika håll och det är också nödvändigt med utökade samarbeten mellan kommunens verksamheter. En viktig del i vårt arbete är att underlätta för att öka företagsamheten och under året har antalet arbetsgivare ökat med 52, trots utmaningar i omvärlden. För att denna trend ska fortsätta i positiv riktning är det viktigt att tillhandahålla mötesplatser för företagare, politiker och tjänstepersoner där samtal kan föras om till exempel företagande, näringsliv, och innovativ utveckling.

Tack till medarbetare och civilsamhälle

Jag vill rikta ett stort tack till alla våra medarbetare för insatserna under året. Vi lever i en osäker tid, där pandemin bytts ut mot krig i Europa, vi har fått ett osäkert omvärldsläge och kraftiga kostnadsökningar. Trots det och trots ibland svåra situationer och hård arbetsbelastning löser vi alltid, dygnet om, våra kärnuppdrag till kommunens invånare. Tack också till våra förtroendevalda och hela civilsamhället i kommunen för ett gott samarbete.

Marie Centerwall (S),
kommunstyrelsens ordförande.

Översikt över verksamhetens utveckling

Bollnäs kommunkoncern – fakta i tal, 5 år i sammandrag

Ekonomiskt resultat för koncernen (tkr)	2018	2019	2020	2021	2022
Årets resultat	76 355	76 688	23 600	116 594	38 243
Årets resultat per invånare i kronor	2 829	2 852	880	4 358	1 436
Verksamhetens intäkter	958 709	928 825	947 706	977 694	970 792
Verksamhetens kostnader	–2 359 198	–2 379 518	–2 429 556	–2 552 025	–2 587 204
Skatteintäkter och generella statsbidrag	1 592 506	1 649 980	1 705 282	1 792 726	1 872 328
Avskrivningar	–139 807	–150 772	–164 050	–154 747	–152 051
Långfristig skuld	1 251 385	1 262 146	1 387 401	1 493 287	1 602 519
Långfristig skuld per invånare i kronor	46 363	46 941	51 751	55 818	60 191
Soliditet i %*	41	42	41	42	41
Soliditet i % inklusive pensionsförpliktelser (ansvarsförbindelse)*	24	26	26	28	28

Bollnäs kommun – fakta i tal, 5 år i sammandrag

Ekonomiskt resultat för kommunen (tkr)	2018	2019	2020	2021	2022
Folkmängd (antal)	26 991	26 888	26 809	26 753	26 624
Kommunal skattesats (%)	33,37	33,37	33,37	33,37	33,37
Årets resultat	52 267	53 791	7 540	95 168	23 307
Årets resultat per invånare i kronor	1 936	2 001	281	3 557	875
Verksamhetens intäkter	459 559	424 429	424 308	427 585	404 612
Verksamhetens kostnader	–1 983 987	–2 001 997	–2 028 388	–2 125 743	–2 134 589
Skatteintäkter och generella statsbidrag	1 592 506	1 649 980	1 705 282	1 792 726	1 872 328
Nettoinvesteringar**	82 576	154 744	214 056	84 081	125 017
Avskrivningar	–61 176	–68 717	–77 279	–68 240	–68 694
Långfristig skuld	66 794	59 174	169 540	275 667	491 619
Långfristig skuld per invånare i kronor	2 660	2 201	6 324	10 304	18 465
Soliditet i %*	66	64	61	59	55
Soliditet i % inklusive pensionsförpliktelser (ansvarsförbindelse)*	36	37	36	37	36
Självfinansieringsgrad i %***	138	74	32	194	73

* Soliditet definieras som eget kapital dividerat med balansomslutningen.
** Nettoinvesteringar definieras som bruttoinvesteringar med avdrag för de investeringsbelopp som har finansierats med offentliga bidrag.
*** Självfinansieringsgrad definieras som investeringar dividerade med årets resultat och avskrivningar.

Den kommunala koncernen

Med kommunens samlade verksamhet menas den som kommunen bedriver i kommunkoncernen samt i intresse- och uppdragsföretag.

I kommunkoncernen ingår nämnder, Bollnäs Stadshus AB och därigenom de helägda bolagen AB Bollnäs Bostäder och Bollnäs Energi AB samt de delägda bolagen Bollnäs-Ovanåkers Renhållnings AB och Helsinge Vatten AB samt Hälsinglands utbildningsförbund.

Bollnäs Stadshus verksamhet är att äga och förvalta aktier i aktiebolag som Bollnäs kommun använder i sin verksamhet. Syftet är att hålla samman den kommunala bolagskoncernen och ansvara för koncernens övergripande utveckling och strategiska styrning samt styrningen av de ekonomiska och finansiella resurserna på ett optimalt sätt för Bollnäs kommun.

Bollnäs Bostäder är ett allmännyttigt kommunägt bostadsföretag vars affärsidé är att på affärsmässiga grunder bygga, förvalta och hyra ut bostäder till så bra pris som möjligt, så att så många som möjligt kan hyra av bolaget.

Bollnäs Energi producerar och distribuerar fjärrvärme i Bollnäs, Arbrå, Kilafors och Rengsjö. Vid Säverstaverket i Bollnäs produceras även el i ett kraftvärmeblock. Bolaget bygger, äger och driver stadsnät i kommunen och har en liten ägarandel i det regionala nätbolaget Norrsken AB.

Bollnäs-Ovanåkers Renhållnings uppgift är att samla in, transportera, behandla och återvinna avfall samt lagra och tillverka avfallsbränsle på uppdrag av Bollnäs Energi. Bolaget ägs av Bollnäs Stadshus och Ovanåkers kommun med 66,7 respektive 33,3 procent. Bolaget bedriver tillståndspliktig verksamhet enligt miljöbalken vid Sävstaås avfallsanläggning och vid återvinningscentralen i Edsbyn.

Helsinge Vatten sköter drift och underhåll av Bollnäs och Ovanåkers kommuners alla vatten- och avloppsanläggningar. I uppdraget ingår även ekonomihantering och kundservice för VA-abonnenterna.

Hälsinglands utbildningsförbund är ett kommunalförbund bildat av Bollnäs, Nordanstigs och Söderhamns kommuner med uppdrag att möta studerandes efterfrågan på utbildning med bredd och kvalitet. Förbundet bedriver gymnasieskola, gymnasiesärskola och vuxenutbildning i de tre medlemskommunerna.

Kommunalförbundet Hälsingland (KFH) är bildat av Bollnäs, Söderhamns och Ovanåkers kommuner med uppdrag att ansvara för samhällsskydd, säkerhet, beredskap, informationssäkerhet, tillstånds- och tillsynshantering av alkohol, tobak, folköl och receptfria läkemedel samt tillsyn av rökfria skolgårdar och rökfria miljöer. KFH är organisatoriskt ansvarigt och tillika arbetsgivare för en förvaltarenhet vars medarbetare arbetar med uppdrag som god man eller förvaltare.

Inköp Gävleborg ombildades vid årsskiftet 2019/2020 när Gävle kommun beviljades utträde och är nu ett kommunalförbund där Bollnäs, Söderhamn, Ovanåker, Nordanstig, Ljusdal, Hudiksvall, Ockelbo, Hofors och Älvkarleby ingår. Förbundet ska vara avtalsförvaltare av tidigare ingångna avtal.

Nedan visas en översikt över kommunens samlade verksamhet. Bollnäs kommun är moderbolag i en bolagskoncern där de hel- och delägda dotterbolagen samt Hälsinglands utbildningsförbund ingår. I den sammanställda redovisningen ingår företag och förbund i vilka kommunen har ett väsentligt inflytande.

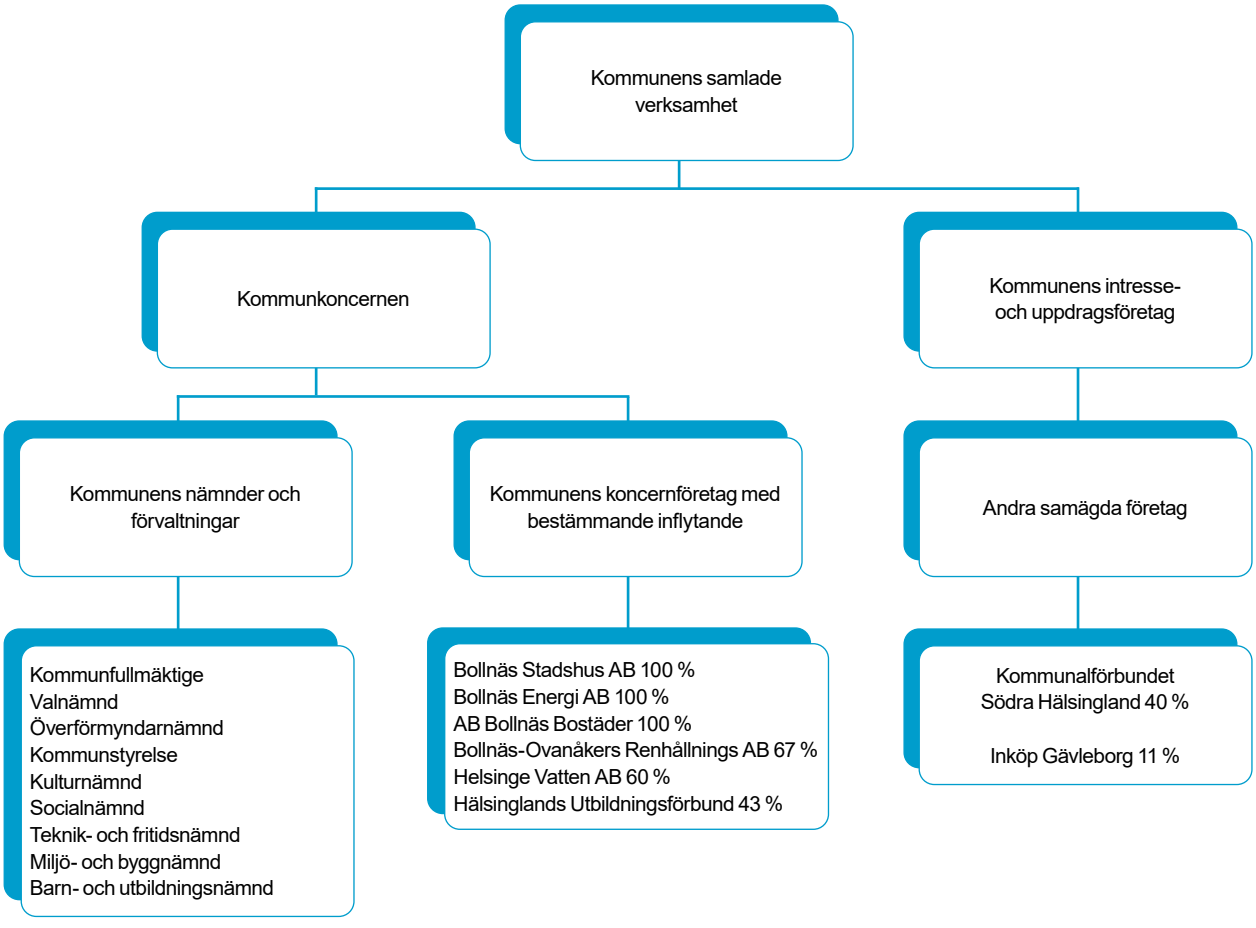
Kommunens samlade verksamhet
Kommunkoncernen
Kommunens intresse- och uppdragsföretag
Kommunens nämnder och förvaltningar
Kommunens koncernföretag med bestämmande inflytande
Andra samägda företag
Kommunfullmäktige
Valnämnd
Överförmyndarnämnd
Kommunstyrelse
Kulturnämnd
Socialnämnd
Teknik- och fritidsnämnd
Miljö- och byggnämnd
Barn- och utbildningsnämnd
Bollnäs Stadshus AB 100 %
Bollnäs Energi AB 100 %
AB Bollnäs Bostäder 100 %
Bollnäs-Ovanåkers Renhållnings AB 67 %
Helsinge Vatten AB 60 %
Hälsinglands Utbildningsförbund 43 %
Kommunalförbundet Södra Hälsingland 40 %
Inköp Gävleborg 11 %

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Omvärldsbevakning

Svensk och internationell ekonomi

Samhällsekonomins påverkan på Bollnäs

Den svenska ekonomin bromsade in 2022. Den höga inflationen, liksom de stigande räntorna (globalt och i Sverige), slår alltmer mot investeringar och hushållens konsumtion i Sverige 2022–2023. Den höga inflationen urholkar köpkraften, ekonomin växer svagare än trenden för 2022–2023 och resursutnyttjandet minskar. Efterfrågan bedöms dock ta fart igen i slutet av 2023.

Det relativt starka resultatet för kommuner och regioner 2022 beror på att skatteintäkterna fortsätter att öka snabbt och att pensionskostnaderna minskar jämfört med föregående år. Inflationen, som är den högsta på 30 år, leder till successivt ökande livsmedels- och byggkostnader, liksom fortsatt höga energi- och drivmedelspriser till följd av utbudsstörningar. Inflationen leder också till kraftigt ökade pensionskostnader för kommuner och regioner. För att dämpa inflationsutvecklingen parerar centralbanker världen över med höjda räntor, vilket leder till ökade räntekostnader.

Till följd av högre byggkostnader och räntor väntas högre investeringsutgifter för de projekt som genomförs, men det prioriteras bland planerade investeringar. Det är troligt att de kommunala bolagens investeringar dämpas 2023. Byggbranschen räknar med betydligt lägre bostadsinvesteringar 2023 och 60 procent av de kommunala bolagens investeringar avser hyresfastigheter. Trots minskad investeringsnivå i bolagen förväntas dock inte de ökade byggkostnaderna påverka investeringsplanerna i någon större utsträckning i kommunerna, vilket kan göra att likviditeten försämras. Likviditeten blir också mer ansträngd i både kommuner och regioner till följd av fallande resultat och kraftigt ökade pensionsutbetalningar.

Skatteunderlagets utveckling kommande år kan således inte förväntas räcka till att finansiera en ökande kommunal verksamhetsvolym i samma utsträckning som under den senaste tioårsperioden. Samtidigt är den demografiska utmaningen nu än större; de som arbetar ska försörja allt fler (yngre och äldre) och inte minst de ökade behoven av omsorg och vård av äldre förutsätter allt större resurser. Anledningen till de snabbt stigande kommunala utgifterna är att de priser och löner som påverkar kommunens kostnader stiger snabbare. Det är en följd dels av den allmänna prisuppgången under prognosperioden, dels av det nya pensionsavtalet med högre premier. Anledningen till att prisuppgången får större effekter än de direkta för insatsförbrukningen är att ett förändrat prisbasbelopp leder till en ändrad värdering av sektorns pensionsskuld. Kostnaderna beräknas med hjälp av prisbasbeloppet plus diskonteringsränta och ökar mycket kraftigt 2023 och 2024.

Arbetsmarknad

I kommunen var arbetslösheten för invånare 16–64 år 10,0 procent i december 2022. Den är i princip oförändrad sedan december året innan. Arbetslösheten i länet och i riket minskade med ungefär en halv procentenhet under 2022.

Arbetslösheten för unga ökade med 1,2 procentenheter i Bollnäs. I både länet och riket minskade ungdomsarbetslösheten. Också arbetslösheten för utrikes födda ökade något i Bollnäs. Även för utrikes födda minskade arbetslösheten i länet och riket. Bollnäs hade i december 2022 Sveriges högsta arbetslöshet för utrikes födda. År 2022 var cirka 51 procent av de arbetslösa i kommunen utrikes födda.

Eftersom ungdomar och utrikes födda har svårast att komma in på arbetsmarknaden har kommunen valt att göra flera satsningar för dessa grupper.

Öppet arbetslösa och i program	Alla 16–64 år				Ungdomar 18–24 år				Utrikes födda 16–64 år			
den 31 december (%)	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
Bollnäs	11,0	11,1	9,9	10,0	18,2	18,3	13,1	14,3	41,0	34,4	32,7	32,9
Söderhamn	11,6	11,7	10,6	9,8	18,4	20,7	18,4	16,6	41,7	36,0	34,5	30,9
Ovanåker	8,8	9,4	7,8	6,5	16,8	15,3	13,7	11,2	38,5	34,6	33,3	25,0
Ljusdal	9,0	9,8	8,5	7,4	12,9	16,3	11,7	11,2	33,4	30,1	24,4	23,7
Hudiksvall	7,4	9,2	6,7	5,9	12,9	17,3	11,6	11,8	25,2	25,2	21,0	17,0
Gävle	9,9	11,1	9,7	9,3	12,6	16,9	12,8	12,4	29,7	29,7	26,1	25,1
Gävleborgs län	10,1	10,7	9,3	8,8	14,7	17,7	13,4	13,0	33,9	30,7	27,5	25,9
Riket	7,4	8,8	7,2	6,6	9,2	11,8	8,7	8,1	19,9	21,1	19,2	16,6

Arbetslösa som andel av den registerbaserade arbetskraften

Källa: www.ams.se

Kommunens befolkning

Kommunens invånarantal minskade med 129 personer under 2022. Antalet inflyttade och utflyttade var nästan lika många; flyttnettot blev plus åtta personer. Flyttnettot var ungefär som 2020 och 2021. Invånarantalet minskade eftersom födelsenettot (skillnaden mellan födda och döda) var negativt.

Om antalet invånare i kommunen ökar eller minskar har länge varit beroende av storleken på invandringen. Utan kontinuerlig inflyttning från utlandet hade kommunen de senaste femton åren årligen minskat invånarantalet med över 100 personer. Eftersom åldersstrukturen på kommuninvånarna är sådan att det varje år är fler som dör än som föds, behövs ett inflyttningsöverskott för att inte invånarantalet ska minska. Invandringen har under många år medfört ett inflyttningsöverskott till kommunen. Den nya regeringen har aviserat att åtgärder kommer att vidtas för att minska invandringen till Sverige. Det kan innebära att inflyttningen till kommunen minskar framöver.

År	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Folkmängd den 31 december	26 248	26 193	26 158	26 141	26 394	26 594	26 929	26 918	26 991	26 888	26 809	26 753	26 624
Födda	284	243	262	234	231	276	281	286	327	298	258	254	225
Döda	324	353	320	375	351	357	323	361	300	312	339	326	371
Netto	–40	–110	–58	–141	–120	–81	–42	–75	27	–14	–81	–72	–146
Inflyttning	1 071	1 124	1 069	1 186	1 420	1 553	1 522	1 254	1 130	1 011	1 066	1 009	1 050
Utflyttning	965	1 068	1 048	1 060	1 045	1 278	1 156	1 202	1 085	1 108	1 064	1 010	1 042
Netto	106	56	21	126	375	275	366	52	45	–97	2	–1	8
Justering	7	–1	2	–2	–2	6	11	12	1	8	0	17	9
Befolknings-förändring	73	–55	–35	–17	253	200	335	–11	73	–103	–79	–56	–129

Källa: SCB

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Tätorter														
Bollnäs	12 660	12 702	12 832	12 908	13 094	13 271	13 464	13 577	13 628	13 603	13 565	13 562	13 632	
Arbrå	2 190	2 161	2 125	2 140	2 144	2 133	2 170	2 195	2 259	2 286	2 261	2 224	2 175	
Kilafors	1 112	1 100	1 087	1 113	1 128	1 170	1 195	1 172	1 180	1 165	1 139	1 124	1 096	
Rengsjö	292	293	278	270	275	270	267	272	266	279	274	272	277	P
Områden utanför tätort	9 994	9 937	9 836	9 710	9 753	9 750	9 833	9 702	9 658	9 555	9 570	9 571	9 444	r
Kommundelar														o
Bollnäs	17 091	17 139	17 192	17 225	17 458	17 617	17 868	17 947	18 010	17 948	17 952	17 944	17 937	g
Arbrå	4 298	4 216	4 175	4 163	4 140	4 116	4 177	4 159	4 211	4 218	4 205	4 173	4 110	n
Hanebo/Kilafors	3 538	3 499	3 477	3 455	3 478	3 543	3 547	3 500	3 479	3 440	3 384	3 361	3 321	o
Rengsjö	1 321	1 331	1 314	1 298	1 318	1 318	1 337	1 312	1 291	1 282	1 268	1 275	1 256	s
Totalt	**26 248**	**26 193**	**26 158**	**26 141**	**26 394**	**26 594**	**26 929**	**26 918**	**26 991**	**26 888**	**26 809**	**26 753**	**26 624**	**26 524**

En rättelse av områdestillhörighet gjordes 2022. Det medförde att antalet invånare i Bollnäs tätort ökade med cirka 80 personer och antalet utanför tätort minskade med samma antal. Uppgifter om invånare per kommundel påverkades inte av rättelsen.

Källa: SCB

Utbildningsnivå

Tabellen nedan visar befolkningens utbildningsnivå den 31 december 2021, fördelad på män och kvinnor. När det gäller eftergymnasial utbildning låg kommunen under snittet i både riket och länet. Skillnaden var mindre för kvinnor än för män. För förgymnasial utbildning låg kommunen i paritet med länet, men något högre än riket. Kommunen hade en högre andel både män och kvinnor med gymnasial utbildning än länet och riket. Sett över tid ökar andelen med eftergymnasial utbildning i kommunen, men ökningstakten är lägre än för riket. Det gäller framför allt för män.

Utbildningsnivå för män respektive kvinnor 25–64 år den 31 december 2021

	Bollnäs		Gävleborg		Sverige	
(%)	**Män**	**Kvinnor**	**Män**	**Kvinnor**	**Män**	**Kvinnor**
Förgymnasial utbildning	14	10	14	11	12	9
Gymnasial utbildning	62	49	57	45	46	38
Eftergymnasial utbildning	22	40	27	43	39	52
Uppgift saknas	2	1	2	1	3	2
Totalt	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**101**
Antal totalt	**6 424**	**6 142**	**70 970**	**68 218**	**2 713 006**	**2 612 265**

Källa: SCB

Risker

Identifierad risk	Beskrivning	Organisatorisk enhet	Hantering av risk
Omvärldsrisk			
Befolkning	Risk för befolkningsminskning. Minskade intäkter från skatter och statsbidrag.	Den kommunala koncernen	Arbetar med ständiga förbättringar för att effektivisera verksamheterna och hålla kostnadsutvecklingen nere.
Ökad arbetslöshet	Risk för fler som behöver stöd och bidrag från kommunen.	Socialnämnden	Arbetar med att få människor i egenförsörjning.
Krig i Europa	Cyberattacker.	Den kommunala koncernen	Jobbar med IT-säkerhet.
Verksamhetsrisk			
Råvaruförsörjning	En ökad konkurrens på framför allt biobränslemarknaden.	Bollnäs Energi AB	Anläggningarna byggs flexibla för att kunna elda olika typer av bränslen.
Bränder och utsläpp	Bränder i avfallsupplag och annan miljöpåverkan genom exempelvis utsläpp.	Bollnäs-Ovanåkers Renhållnings AB	Utvecklar brandskyddsrutiner och mottagningskontroller samt tar fram kontrollprogram för provtagning.
Personal	Oförmåga att upprätthålla planerad bemanning. Negativa effekter på personal och kvalitet.	Den kommunala koncernen	Vikariepooler, friskvårdsinsatser, arbetsmiljöutbildningar, introduktionsdagar.

Finansiella risker och riskhantering

Kommunen har en finanspolicy som innehåller riktlinjer och regler i form av riskmandat och limiter för finansverksamheten i kommunen och den kommunala koncernen. De huvudsakliga riskerna är ränterisk, finansieringsrisk, likviditetsrisk, valutarisk samt kredit- och marknadsvärdesrisk. Det finns också en placeringspolicy för pensionsfonden. Den innehåller riktlinjer, ansvar, befogenheter, regler och risknivåer.

Ränterisk

Kommunkoncernen har en stor låneskuld och förändringar i låneräntan påverkar därför räntekostnaderna på sikt. Flera räntehöjningar gjordes 2022 vilka påverkade och kommer att påverka kommunkoncernens finansiella kostnader. Den 31 december uppgick den kommunala koncernens räntebärande skulder till 1 410 mnkr.

Upplåningen i den kommunala koncernen löper på både fast och rörlig ränta. Ränteswappar används för att minska ränterisken och anpassa den genomsnittliga räntebindningstiden i låneportföljen. Enligt finanspolicyn ska den externa låneskulden vara strukturerad på ett sådant sätt att ränteförfallen sprids. Skulden ska ha en förfallostruktur som innebär att maximalt 50 procent av ränteförfallen ligger inom 1 år. Låneportföljen ska ha en genomsnittlig räntebindningstid på mellan 1,5 och 3,5 år. Räntebindningstiden för varje enskilt lån får inte överstiga 10 år.

Finansieringsrisk

Enligt finanspolicyn ska den externa skuldportföljen vara strukturerad så att låneförfallen sprids. Skulden ska ha en förfallostruktur som innebär att maximalt 50 procent av kapitalet förfaller inom 1 år.

Likviditetsrisk

Tillgängliga medel, avtalade kreditlöften och upptagande av kortfristiga krediter (kredittid upp till 1 år) ska hållas på en sådan nivå att en tillfredsställande betalningsberedskap upprätthålls. Därför sker en kontinuerlig likviditetsplanering.

Valutarisk

Placering och upplåning i annan valuta än svenska kronor är inte tillåten. Betalningsflöden i utländsk valuta ska kurssäkras om de uppgår till ett motvärde motsvarande minst 1 mnkr.

Kredit- och marknadsvärdesrisk

Enligt finans- och placeringspolicyn får finansiella placeringar göras i både räntebärande värdepapper och aktier. Andelen aktier får dock uppgå till maximalt 65 procent av portföljens värde.

Andelen riskfyllda tillgångar ska löpande justeras, så att portföljen som mest kan tappa 15 procent i värde i förhållande till det högsta värdet de senaste 24 månaderna (beräknat som värdet den sista dagen varje månad). Det innebär att risken i portföljen i första

hand styrs på en övergripande nivå. För att kunna agera så krävs breda intervall för hur mycket kapital som får placeras i respektive tillgångsslag. Framför allt behöver andelen aktier kunna minskas kraftigt för att skydda portföljens värde från att falla mer än 15 procent.

Vid sidan av riskbegränsningen är utgångspunkten för allokeringen mellan tillgångsslagen att i normalläget ha en så hög andel aktier som möjligt för att maximera den förväntade avkastningen. För att minska ränte- och inflationsrisken i förhållande till pensionsåtagandet kan delar av kapitalet placeras i realränteobligationer.

Pensioner

Bollnäs kommun har ett pensionsåtagande (pensionsskuld) på 762 mnkr. För att möta kommande pensionsutbetalningar har kommunen dels försäkrat bort en del av pensionsförbindelsen, dels avsatt medel i en värdepappersportfölj. Kommunfullmäktige beslutade (den 16 december 2019, § 265) att kommunen senast 2025 ska ha avsatt kapital som minst motsvarar hela pensionsskulden.

Marknadsvärdet på pensionsportföljen uppgick den 31 december till 571 mnkr.

Pensionsförpliktelsen redovisas sedan 1998 enligt den så kallade blandmodellen, där pensioner intjänade före 1998 inte skuldförs utan redovisas som en ansvarsförbindelse. Kommunen följer rekommendationen RKR R10 från Rådet för kommunal redovisning gällande värdering och upplysning om kommunens pensionsförpliktelser. Upplysningar om förpliktelsen finns i not 23.

Pensionsförvaltning

Värde den 31 december (mnkr)		2022	2021
1.	Avsättning (inklusive särskild löneskatt) för pensioner och liknande förpliktelser	176 947	174 010
2.	Ansvarsförbindelser (inklusive särskild löneskatt), det vill säga pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland avsättningar	494 742	520 267
3.	Pensionsförpliktelse som tryggas i pensionsförsäkring	90 127	89 453
4.	**Totalt pensionsförpliktelser**	**761 816**	**783 730**
	Förvaltade pensionsmedel – marknadsvärde		
5.	Finansiella placeringar avsedda för att finansiera framtida pensionsutbetalningar (marknadsvärde)	571 465	522 519
6.	Totalt pensionsförsäkringskapital	115 860	126 712
a.	Varav överskottsmedel	0	4 215
7.	**Summa förvaltade pensionsmedel**	**687 325**	**649 231**
	Finansiering		
8.	Återlånade medel, vilka utgör skillnaden mellan punkterna 4 och 7	74 491	134 499
9.	Konsolideringsgrad (%)	90	83
10.	Tillgångsslag avseende 5 (finansiella placeringar):		
	Likvida medel	7	389
	Räntebärande värdepapper inklusive upplupna räntor	448 990	224 263
	Varav nominella räntor	448 990	224 263
	Varav realräntor	0	0
	Aktier	122 468	297 867
	Varav nordiska	35 286	97 322
	Varav globala	87 183	200 545
	Totalt	**571 465**	**522 519**

Bollnäs kommun har avsatt kapital för att minska påfrestningarna på likviditeten som kommer av pensionsförpliktelserna. Det övergripande målet är att garantera framtida pensionsutbetalningar.

Finansieringen av kommunernas pensionsåtagande har tidigare byggt på tilliten av en ständig tillväxt och möjligheten att finansiera pensionerna via kommunalskatten. Dagens situation ser väsentligt annorlunda ut. Den offentliga sektorns finansiella problem och ökade behov av kommunal service innebär att framtida pensionsutbetalningar ytterligare belastar utrymmet för kommunal verksamhet.

Kommunen har sedan 1980-talet avsatt medel för pensionsutbetalningar. Avsättningarna var till en början mer symboliska, först i början av 1990-talet blev de större. År 2022 avsattes 100 mnkr.

Högsta möjliga avkastning eftersträvas under iakttagande av riskbegränsningar. För att minska förlusterna vid kraftiga börsfall ska andelen aktier i kapitalförvaltningen styras dynamiskt. Andelen ska justeras så att portföljen som mest kan tappa 15 procent i värde i förhållande till sitt högsta värde de senaste 24 månaderna (beräknat som värdet den sista dagen varje månad). I lägen då andelen aktier minskas placeras kapitalet i övriga tillgångsslag som räntor.

Aktuell maximal aktieandel beräknas enligt riskbuffert, det vill säga marginalen i förhållande till golvet (skyddsnivån), och risken i portföljens tillgångar, mätt som implicit volatilitet.

Därutöver är målet att ge en långsiktig avkastning på 3 procent per år i reala termer, alltså justerad för inflation.

Pensionsmedelsförvaltning 2022

Den starka utvecklingen på aktiemarknaden under 2021 vände i början av 2022 och förvärrades ytterligare på grund av Rysslands krig mot Ukraina. Det ledde först till såväl ökad volatilitet som turbulens på aktiemarknaden, vilket i sin tur innebar att värdet av kommunens pensionsplaceringar minskade. När de ekonomiska konsekvenserna av kriget började skönjas minskade osäkerheten något. Den oro som de ökade energi-, bränsle- och råvarupriserna, den stigande inflationstakten och räntehöjningarna sedan förde med sig resulterade dock i att värdet av kommunens pensionsplaceringar fortsatte att minska. Portföljen hade under 2022 en negativ värdeutveckling om 9,3 procent, vilket kan jämföras med utvecklingen för ett sammansatt jämförelseindex som under samma period hade en utveckling om –7,5 procent.

Hållbarhet i förvaltningen

Kommunen ställer höga krav på hållbarhet i pensionsmedelsförvaltningen och kommunen placerar endast i fonder som förvaltas etiskt och fossilfritt. I urvalsprocessen premieras även fonder som har en uttalad hållbarhetsprofil och vars underliggande investeringar bidrar positivt till miljö och samhälle. Kommunen har till exempel investerat i så kallade gröna obligationer inom ramen för flera av räntefonderna.

En stor förklaring till aktieportföljens sämre avkastning relativt index 2022 går att hänföra till de exkluderingar som kommunen gör till följd av hållbarhetsstrategin. I den utländska aktieportföljen har exkludering av olje- och energisektorn missgynnat portföljens avkastning eftersom den sektorn hade en uppgång om cirka 50 procent under 2022. Likaså har tobaks- och försvarsindustrin gått mycket starkt på den svenska aktiemarknaden men av etiska skäl finns inte de industrierna med i kommunens svenska aktieportfölj.

Aktuell portfölj

Totalt hade tillgångarna i pensionsportföljen ett marknadsvärde på cirka 571 mnkr vid avstämningstillfället.

Portföljen låg inom de limiter som definieras för respektive tillgångsslag i placeringspolicyn.

Policyavstämning den 31 december 2022

Allokering (%)	Andel	Minimum	Normal	Maximum
Räntor	78,6	0,0	45,0	90,0
Aktier	21,4	10,0	55,0	65,0
Varav svenska aktier	28,8	0,0	30,0	50,0
Varav utländska aktier	71,2	50,0	70,0	100,0
Alternativa tillgångar	0,0	0,0	0,0	10,0
Likviditet	0,0	0,0	0,0	25,0

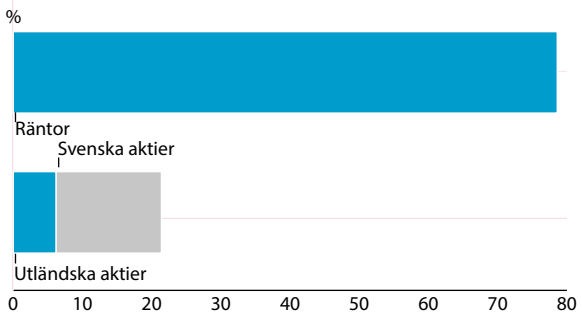

Per den 31 december hade pensionsportföljen följande utseende, uttryckt som procentuell fördelning på de olika tillgångsslagen.

Tillgångsallokering

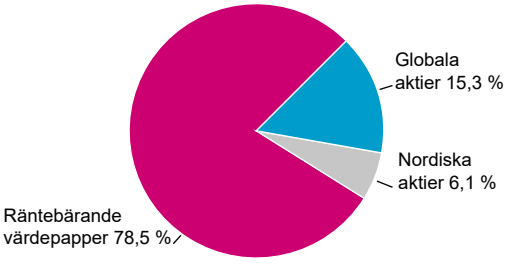

Portföljen bestod vid avstämningsdatumet av 78,6 procent räntebärande värdepapper, 15,3 procent globala aktier och 6,1 procent nordiska aktier.

Bevakning och rapportering

För bevakning och rapportering av pensionsportföljen samarbetar kommunen med Söderberg & Partners. Företaget bevakar kontinuerligt utvecklingen av pensionsportföljen, pensionsskulden och marknadsrisken för att se till att risken i portföljen aldrig är högre än att det går att leva upp till de åtaganden som pensionsfonderingen ska möta.

Händelser av väsentlig betydelse

- Bandyhallen invigdes.
- Renshammarskolan började byggas.
- Kommunen och kommunkoncernen visade goda resultat.
- Skatteintäkterna ökade.
- Inflationen var hög.
- Sjukfrånvaron fortsatte att vara hög.
- Marknadsvärdet i värdepappersdepån förändrades negativt.
- Trycket på hemtjänsten fortsatte att öka.

Även om covid-19-pandemin klingade av 2022 fortsatte den att påverka kommunens verksamheter genom hög sjukskrivning. Tillsammans med att efterfrågan på hemtjänst ökade gjorde det att verksamheten fick stora svårigheter att bemanna samt att budgetunderskottet växte.

Kriget i Ukraina påverkade leveranser av varor och drev upp inflationen i Sverige, Europa och världen till en rekordhög nivå, vilket bland annat ledde till att priserna på transporter, byggprojekt och livsmedel ökade stort. Trots det redovisade nämnderna totalt sett ett överskott mot budget och kommunen och kommunkoncernen starka resultat.

Till skillnad från 2021 var 2022 ett svagt och turbulent år på börsen. Även det berodde på oron i omvärlden till följd av krig, ökande inflation och räntehöjningar. Det medförde en värdenedgång av pensionsplaceringarna i kommunen med 82 mnkr, motsvarande 9,3 procent. Kommunens placeringar är långsiktiga och har avkastning över tid för att trygga kommande pensionsutbetalningar.

Under hösten invigdes bandyhallen som går under namnet SBB Arena. Utöver att ge bättre träningsmöjligheter och säkrade väderförhållanden för bandyn ska hallen även kunna användas av allmänheten och skolor. Tanken är också att knyta ihop SJ-området med centrala Bollnäs och skapa möjligheter för fler verksamheter.

Även startskottet för byggandet av Renshammarskolan gick under hösten. Planen är att skolan ska stå färdig till hösten 2024 med en total lokalarea om drygt 8 000 kvadratmeter. Det gör skolan till ett av Hälsinglands största pågående byggen.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Bollnäs kommun tillämpar en helhetssyn på ekonomi och verksamhet med balanserat styrkort som verktyg och målstyrning som grund. Målstyrning är en av förutsättningarna för ett decentraliserat arbetssätt i verksamheter med flera, både politiska och administrativa, beslutsnivåer.

Kommunfullmäktiges styrning sker efter vision, perspektiv, mål och strategier samt tilldelning av nettobudgetramar till nämnderna. Genom att ange ett antal finansiella mål sätter fullmäktige ramarna för hur stor verksamhet som kan bedrivas.

Till målen antar sedan nämnderna egna mål som ska bidra till att uppfylla fullmäktiges mål och vision. För att skapa ett starkt samband mellan politik och verksamhet utarbetar verksamheterna framgångsfaktorer för att uppnå nämndmålen.

Att kommunens verksamhet bedrivs i enlighet med målen kontrolleras genom att framtagna mätetal och beslutade aktiviteter kontinuerligt följs upp och analyseras. En samlad uppföljning av samtliga mål sker i samband med delårsbokslut och årsredovisning i kommunens styr- och ledningssystem.

Det ekonomiska målet är överordnat andra mål. Vid konflikter mellan verksamhetsmål och resurser sätter sålunda resurserna gränsen för måluppfyllelsen. Bedöms effekterna för verksamheten vara oacceptabla ska nämnderna presentera frågan för kommunfullmäktige för ställningstagande och eventuell omprioritering.

Utifrån kommunallagen (2017:725) kap 11 § 6 har Bollnäs kommunfullmäktige antagit riktlinjer för god ekonomisk hushållning. God ekonomisk hushållning har två dimensioner: att hushålla i tiden och att hushålla över tiden, det vill säga att väga ekonomi mot verksamhet på kort sikt och att väga verksamhetens behov på lång sikt.

Nämnder och bolagsstyrelser har fullt ansvar för sina ekonomier och verksamheter ur ett långsiktigt perspektiv, vilket innebär att ansvaret inte bara är begränsat till det enskilda budgetåret. Nämnder kan ansöka hos kommunfullmäktige om periodisering av budget inom fyraårsperioden enligt särskilda regler.

I budgeten finns inget centralt anslag för oförutsedda utgifter. Nämnderna bör därför ha en egen budgetreserv för att enklare kunna hantera sådana. För nämnderna gäller att över- och underskott som uppstår enskilda år kan hanteras enligt särskilda regler.

Den ekonomiska styrningen av bolagen sker genom krav i ägardirektiven. Bolagen ska även verka för kommunkoncernens bästa och enligt kommunfullmäktiges övergripande mål, på samma sätt som nämnderna.

Mål- och budgetprocessen kan delas in i följande övergripande områden:

- **Omvärldsanalys** utgör underlag för att kunna prioritera och fatta beslut om vad som är bäst för Bollnäs kommun utifrån yttre påverkansfaktorer.
- **Målstyrning** definierar Bollnäs kommuns sätt att styra kommunen från politik till verksamhet och innebär att mål sätts för att tydliggöra vilka prioriteringar som gäller.
- **Investeringsbudget** innehåller fördelning och prioritering av investeringar.
- **Driftbudget** innehåller fördelning av resurser till nämnder utifrån mål.
- **Verksamhetsplan är** nämndernas och förvaltningarnas överenskommelse om vad som ska genomföras och hur det ska gå till.
- **Genomförande och uppföljning** innebär systematisk uppföljning av hur genomförandet fortlöper.

Kommunfullmäktiges regler för internkontroll (2019-12-16 § 264) ska med rimlig grad av säkerhet se till att följande övergripande mål uppfylls:

- Verksamheten ska vara ändamålsenlig och kostnadseffektiv.
- Finansiell rapportering och information om verksamheten ska vara tillförlitlig.
- Tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer, anvisningar med mera ska följas.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att se till att det finns en god internkontroll. I det ingår att upprätta en organisation för internkontroll i kommunen. Uppföljning sker årligen.

Nämnderna har det yttersta ansvaret för internkontrollen inom respektive verksamhetsområde. Den enskilda nämnden ska se till

- att en organisation upprättas för internkontrollen inom respektive verksamhetsområde
- att kommunövergripande regler, policyer, regler och anvisningar följs
- att regler och anvisningar för internkontrollen utformas i enlighet med de lokala förutsättningarna samt att dessa formuleras och antas av nämnden.

Nämnderna ska i samband med bokslutsprognoserna, delårsbokslutet samt bokslutet rapportera till kommunstyrelsen enligt nedan.

- Nämnderna ska i samband med **den första bokslutsprognosen** redovisa den antagna internkontrollplanen till kommunstyrelsen. Internkontrollplanen ska vara antagen senast i januari.
- Vid **delårsbokslutet** och **den andra bokslutsprognosen** ska nämnderna rapportera hur arbetet med uppföljningen av internkontrollen utvecklas samt eventuella resultat från uppföljningen av internkontrollen.
- Nämnderna ska i samband med **bokslutet** rapportera resultatet från uppföljningen av internkontrollen.

Rapportering ska vid varje rapporteringstillfälle även ske till kommunens revisorer. Allvarliga brott eller brister i internkontrollen ska omedelbart rapporteras till kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsens ansvar för att utöva uppsikt över övriga kommunala verksamheter finns inskrivet i styrelsens reglemente. Uppsiktsplikten är nära sammankopplad med kommunstyrelsens uppgift att styra, leda och samordna kommunens verksamheter i stort. I Bollnäs kommuns styrmodell konstateras att uppsiktsplikten utförs inom ramen för styrmodellen och dess olika delar. Det innebär att uppsiktsplikten inte är en sidoordnad eller separat uppgift utan en del av att arbeta enligt styrmodellen. Uppgiften att operativt leda och samordna arbetet med uppsikt ligger hos kommunchefen på kommunstyrelsens uppdrag.

Uppsikten utövas genom

- analys av förutsättningar och omvärld
- uppföljning av vision, värdegrund, mål och indikatorer samt uppdrag
- uppföljning av finansiella mål och budget
- uppföljning av internkontroll och riskanalyser.

Det sker bland annat genom att kommunstyrelsen tar del av

- protokoll och annan dokumentation
- resultatrapporter, årsredovisning och budget
- bolagsstyrningsrapport
- muntlig redovisning, information och dialogmöte
- ägarsamråd
- uppsiktspliktdagar
- verksamhetsbesök.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Kommunallagen och den kommunala redovisningslagen innehåller regler för kommunens ekonomiska styrning. Kommunen ska ha god ekonomisk hushållning i sin egen verksamhet och i offentliga verksamheter som bedrivs av andra juridiska personer, som kommunala bolag och kommunalförbund. Dessutom finns ett balanskrav som innebär att kommunens intäkter varje år ska överstiga kostnaderna. Balanskravet är en nedre gräns för den ekonomiska utvecklingen, medan begreppet god ekonomisk hushållning innebär väsentligt högre krav.

Bollnäs kommunfullmäktige har fattat beslut om riktlinjer för god ekonomisk hushållning och infört en resultatutjämningsreserv (RUR) för att kunna utjämna intäkter mellan åren och konjunkturvariationerna. Kommunen ska kunna bygga upp RUR inom ramen för sitt eget kapital. Reserven kan ses som ett förtydligande av det övergripande målet om god ekonomisk hushållning. Prognosen de kommande åren för skatteintäkter och generella statsbidrag är osäker. Därför är det nödvändigt att de tilldelade ramarna hålls, så att resultaten blir positiva varje år. Ett stort ansvar vilar på förvaltningarna och verksamheten.

Kommunfullmäktige har riktlinjer för den sociala investeringsfonden (2013-12-18, dnr 13-0391 § 250). Syftet är att skapa finansiellt utrymme för förebyggande insatser, för att göra mänskliga vinster på sikt och undvika kostnader för mer omfattande insatser i framtiden. Fonden ska också stimulera till att tänka annorlunda, arbeta mer gränsöverskridande, utveckla nya arbetssätt och metoder samt främja samverkan mellan verksamheter, såväl interna som externa.

För god ekonomisk hushållning har Bollnäs kommun fyra finansiella mål

1. Kommunen ska under en rullande treårsperiod ha ett överskott som motsvarar minst 1 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Målet uppfylldes eftersom treårsperioden visade ett snitt på 2,74 procent.

(tkr)	2020	2021	2022
Årets balanskravsresultat	42 518	30 775	75 270
Skatteintäkter och generella statsbidrag	1 705 282	1 792 726	1 872 328
Årets resultat i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag (%)	2,49	1,72	4,02

2. Kommunen ska under en rullande tioårsperiod, där budgetåret är det sjätte året i cykeln, ha en investeringsvolym på i genomsnitt motsvarande kommunens avskrivningar. Årets resultat påverkar investeringsutrymmet i positiv eller negativ riktning.

Målet uppfylldes inte. Under tioårsperioden översteg de planerade investeringarna den maximala investeringsvolymen.

(tkr)	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Total 2017–2026
Investeringar	98 213	82 576	154 744	214 056	84 081	125 267	318 480	126 256	79 865	85 000	1 368 538
Avskrivningar	57 103	61 176	61 044	61 975	68 240	68 694	74 525	88 142	90 166	89 816	720 881
Årets resultat	47 232	52 596	53 791	7 540	95 168	23 307	6 531	36 311	40 650	41 899	405 025
Investeringsutrymme	104 335	113 772	114 835	69 515	163 408	32 001	81 056	124 453	130 816	131 715	1 125 906
Differens	**6 122**	**31 196**	**–39 909**	**–144 541**	**79 327**	**–33 266**	**–237 424**	**–1 803**	**50 951**	**46 715**	**–242 632**

3. Kommunen ska senast år 2025 ha avsatt kapital som minst motsvarar hela pensionsskulden.

Målet uppfylldes delvis. Det avsatta kapitalet ökade och cirka 90 procent av pensionsskulden täcktes.

4. Investeringar ska så långt som möjligt finansieras av egna medel. Upplåning kan undantagsvis användas till stora och långsiktiga investeringar (avser minst 20 mnkr med en avskrivningstid på minst 20 år).

Målet uppfylldes delvis. Självfinansieringsgraden låg på 73 procent. Kommunen lånade till stora infrastrukturinvesteringar och den totala upplåningen var 300 mnkr vid årets slut.

Kommunkoncernen har två finansiella mål

1. Kommunkoncernens soliditet ska, mätt över en rullande femårsperiod, uppgå till minst 40 procent.

Målet uppfylldes eftersom den genomsnittliga soliditeten de senaste fem åren var 41,2 procent.

2. Kommunkoncernen ska uppvisa ett ekonomiskt överskott.

Målet uppfylldes eftersom kommunkoncernen redovisade överskott.

Kommunkoncernens ekonomi

I koncernen Bollnäs kommun ingår nämnder, Bollnäs Stadshus AB och därigenom de helägda bolagen AB Bollnäs Bostäder och Bollnäs Energi AB, de delägda bolagen Bollnäs-Ovanåkers Renhållnings AB och Helsinge Vatten AB samt en del av Hälsinglands Utbildningsförbund.

Koncernresultat

Koncernen redovisade ett positivt resultat om 38,2 mnkr.

Koncernen har haft stabila, positiva resultat de senaste åren. Förutom att de kommunala bolagen har redovisat positiva resultat många av åren har även realisationsvinster samt (tidigare år) värdeförändringar i pensionsmedelsförvaltningen bidragit till de stora överskotten.

Soliditet

Koncernens soliditet den 31 december var 41 procent, en minskning med 2 procent jämfört med 2021. Om den delen av pensionsskulden som redovisas som en ansvarsförbindelse räknas in blev soliditeten 28 procent. Soliditet visar det egna kapitalet i förhållande till de totala tillgångarna. Ju högre soliditet, desto mindre skulder och därmed stabilare ekonomi.

Intresse- och uppdragsföretagens ekonomi

Bollnäs kommun har även intresseföretag som utför tjänster och uppdrag som kommunen har valt att lägga ut på ett gemensamt kommunalförbund. Kommunalförbundet Hälsingland (KFH) är ett räddningsförbund som ägs tillsammans med Ovanåkers och Söderhamns kommuner. År 2022 redovisade KFH ett positivt resultat om 93 tkr.

Inköp Gävleborg är en före detta inköpsorganisation, nu endast avtalsförvaltande, som ägs tillsammans med 9 kommuner i Gävleborgs län. Förbundet redovisade ett negativt resultat om –454 tkr.

Kommunens ekonomi

Intäkter

(%)

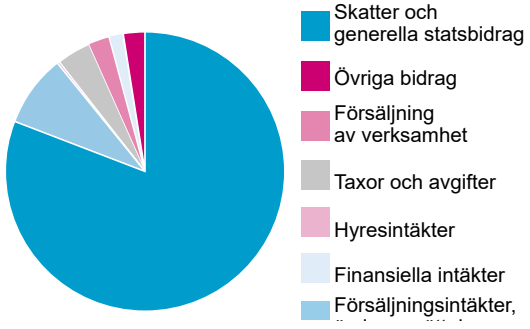

Kommunens intäkter bestod till 81 procent av skatter och generella bidrag 2022, vilket alltid är kommunens största intäktskälla. Fler exempel på intäkter är andra former av bidrag, intäkter från taxor och avgifter samt hyresintäkter.

Kostnader

(%)

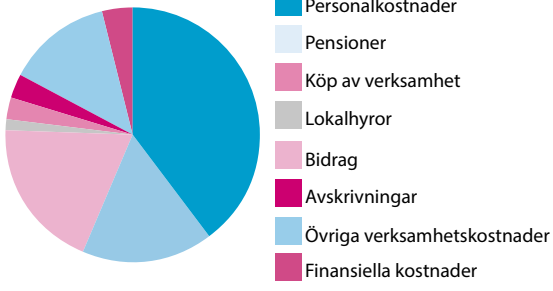

Av kommunens kostnader bestod 40 procent av personalkostnader, 19 procent av köp av verksamhet och 17 procent av pensionskostnader.

Budgetavvikelse per nämnd

En förutsättning för en ekonomi i balans på lång sikt är att nämnderna följer budgeten. Nämnderna redovisade ett överskott om 5 mnkr, jämfört med ett underskott om 16,8 mnkr 2021. Av nämnderna redovisade teknik- och fritidsnämnden störst negativ budgetavvikelse om 10 mnkr och kommunstyrelsen störst positiv budgetavvikelse om 9,9 mnkr.

På övergripande nivå, finansen, redovisades en positiv budgetavvikelse om 73 mnkr exklusive värdeförändringen av pensionsplaceringarna. Eftersom det

inte går att förutspå utvecklingen på aktiemarknaden går det inte heller att budgetera för värdeförändringen av placeringarna, därmed utgör hela värdeutvecklingen om –82,2 mnkr en budgetavvikelse. Inklusive värdeförändringarna redovisade kommunen totalt en budgetavvikelse om –4,1 mnkr.

Tabellen nedan visar de senaste fem årens budgetavvikelse per nämnd. Kommunstyrelseförvaltningens budgetavvikelse inkluderar även avvikelser för kommunfullmäktige inklusive partistöd, kommunrevision och valnämnd på grund av att avvikelseposterna är av mindre art. I övrigt framgår avvikelserna av driftredovisningen och kommentarer finns i respektive nämnds verksamhetsberättelse.

Budgetavvikelse per nämnd

(tkr)	2018	2019	2020	2021	2022
Överförmyndarnämnden	285	341	497	778	732
Kommunstyrelsen	8 364	12 049	7 062	534	9 889
Teknik- och fritidsnämnden	3 554	– 5 908	– 3 559	– 4 825	– 10 015
Barn- och utbildningsnämnden	17	0	– 109	– 1 070	14
Socialnämnden	– 16 955	– 22 446	– 31 157	– 12 665	4 220
Miljö- och byggnämnden	2 438	1 361	1 580	600	272
Kulturnämnden	420	55	– 1485	– 164	– 28
Summa exklusive finansen	**1 879**	**– 14 550**	**– 27 171**	**– 16 812**	**5 082**
Finansen exklusive värdeförändring av pensionsdepå	52 171	27 478	60 195	33 067	73 042
Summa exklusive värdeförändring av pensionsdepå	**50 293**	**12 928**	**33 024**	**16 255**	**78 123**
Värdeförändring av pensionsdepå		39 667	– 35 982	62 375	– 82 259
Summa inklusive värdeförändring		**52 595**	**– 2 958**	**78 630**	**– 4 136**

Eget kapital

Vid årsskiftet uppgick kommunens eget kapital till 1 409,6 mnkr och det egna kapitalet minskat med ansvarsförbindelsen till –198 mnkr.

Kommunens eget kapital exklusive ansvarsförbindelsen minskade 2016 på grund av att kommunen gjorde en pensionsinlösen omfattande 173,9 mnkr. Till följd av det minskade också kommunens ansvarsförbindelse, vilket resulterade i att eget kapital inklusive ansvarsförbindelsen förbättrades. Åren 2017–2022 förbättrades det egna kapitalet till följd av positiva resultat och minskad ansvarsförbindelse för pensioner.

Likviditet

Likviditet* är ett nyckeltal som används för att visa kommunens betalningsförmåga på kort sikt. Likviditeten vid årsskiftet var 184 procent, en ökning med 19 procentenheter från 2021. Orsaken till ökningen var att kommunens fordringar ökade till följd av upplupna skatteintäkter, samtidigt som de kortfristiga skulderna minskade. En likviditet över 100 procent innebär att kommunen har förmåga att betala de kortfristiga skulderna.

*Likviditet = omsättningstillgångar delat i kortfristiga skulder.

Soliditet

Soliditeten* visar eget kapital i förhållande till de totala tillgångarna. Ju högre soliditet, desto mindre skulder, vilket indikerar stabil ekonomi. Resultatutvecklingen och förändringar i värdet av tillgångar påverkar soliditeten. En oförändrad soliditet pekar på att eget kapital och tillgångar utvecklas i samma takt.

Enligt lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) ska inte kommunen räkna in anställdas pensionsåtaganden intjänade före 1998 som en avsättning eller skuld. Förfarandet strider i princip mot god redovisningssed och ger en mer positiv bild av soliditeten. Med redovisningslagens sätt att räkna uppgick kommunens soliditet till 55 procent och den verkliga soliditeten till 36 procent den 31 december. Det innebär att soliditeten exklusive ansvarsförbindelsen minskade med 4 procentenheter och soliditeten inklusive ansvarsförbindelsen med 1 procentenhet. En anledning till minskningen var bland annat att kommunen tog upp ett nytt lån om 100 mnkr 2022.

*Soliditet = eget kapital dividerat med balansomslutningen.

Måluppfyllelse

Invånare

Trygga och engagerade invånare med en god folkhälsa

Strategi

Invånarna ska ges förutsättningar till en god hälsa med jämlika och jämställda livsvillkor, meningsfulla aktiviteter, god service vid kontakt med kommunala verksamheter samt uppleva förtroende för varandra och kommunen. Ge förutsättningar för alla invånare att delta och påverka. Samverka för ett samhälle utan droger och missbruk.

Analys

Kommunens arbete med att skapa trygghet och förbättra människors hälsa i förhållande till covid-19-pandemin fortsatte under de första månaderna 2022 men avtog successivt för att i slutet av året nästintill upphöra. Det nära samarbetet med civilsamhället, Svenska kyrkan, näringsidkare, flexibla medarbetare med flera fungerade väl och innebar att de mest utsatta fick stöd i form av exempelvis leveranser av mat- och apoteksvaror.

Socialförvaltningens samarbete med arbetsmarknadsenheten och Föreningsalliansen bidrog sannolikt till att försörjningsstödet minskade. Samarbetet med Bollnäs Bostäder i arbetet *Bostad först* gav ett antal invånare förutsättningar för ökad livskvalitet.

I juni antogs ett omfattande program för social hållbarhet som ska införas tillsammans med övriga program under den övergripande hållbarhetsstrategin. Som ett led i arbetet startades bland annat en styrgrupp för social hållbarhet med representanter från elevhälsan, Polisen, utbildningsområdet och social omsorg. Arbetet går i linje med den nya lagen om kommunernas ansvar för brottsförebyggande arbete.

Kommunen arbetar för att utveckla integrationen för att motverka segregation, främlingsfientlighet, rasism och våld. Kommunen har en tät dialog med Polisen och civilsamhället gällande dessa frågor, till exempel genom samverkansprojektet *Trygghetens hus* som fokuserar på att förebygga våld i nära parrelationer. Projektet *En kommun fri från våld* avslutades och framtagna strategiska utvecklingsområden inkluderas i det sociala hållbarhetsprogrammet.

Utveckling, välfärd och tillväxt

Hållbart samhälle som klarar miljö- och klimatomställningar, med anpassad infrastruktur, digitalisering, tillgång till högre utbildning och ett företagsvänligt klimat

Strategi

Genom att fokusera på de lokalt beslutade miljömålen uppnår vi ett hållbart Bollnäs kommun. Fler människor ska få möjlighet till egen försörjning genom arbete eller utbildning, där kommunen utgör en naturlig samarbetspartner och möjliggörare. Integrationen ska prioriteras, så även bättre resultat i grundskolan, som båda är viktiga för att uppnå positiva effekter för individ och samhälle. Utveckla infrastrukturen genom satsningar på byggande av bostäder, utveckling av järnväg och vägnät, bredbandsutbyggnad samt trygghetsboenden och skolor i alla kommundelar. Kommunövergripande fokus på digitalisering som ses som en förutsättning för att klara kommunens utmaningar. Få Bollnäs att växa genom fortsatt arbete med att attrahera både företag och invånare genom ett starkt präglat varumärke.

Analys

I juni antogs en hållbarhetsstrategi med tillhörande program för ekologisk och social hållbarhet. De ska genomsyra arbetet i alla verksamheter framöver och på så sätt bidra till en systemsyn i hela kommunkoncernen.

Ett nytt naturvårds- och grönstrukturprogram antogs av kommunfullmäktige. Digitaliseringsarbetet fortsätter löpande med en rad planerade åtgärder i färdplanen. I juni beslutade fullmäktige om ett fördjupat samarbete mellan Hälsingekommunerna gällande IT-drift och att bedriva verksamheten gemensamt avseende organisation, processer och system. Ett gemensamt system för lönehantering upphandlades för Hälsingekommunerna. Det ger goda förutsättningar för fortsatt digitalisering. Digitaliseringsarbetet är en nyckel i arbetet för ökad effektivisering, transparens och tillgänglighet för att nå ett mer hållbart samhälle.

Genom det stadsmiljöavtal som har tecknats med Trafikverket byggs bussgata, gång- och cykelvägar samt busshållplatser som väntas leda till mer hållbart resande.

Ett mål är att få fler privata och offentliga arbetsgivare att etablera sig i kommunen. Antalet verksamheter (arbetsgivare) ökade i Bollnäs 2022. I början av 2022 fanns det totalt 3 177 verksamheter (arbetsgivare), varav 88 var statliga eller kommunala. I slutet av december 2022 fanns det totalt 3 229 verksamheter (arbetsgivare).

Företagen i kommunen klarade sig, trots covid-19-pandemin och andra påverkansfaktorer såsom kriget i Ukraina samt stigande inflation och räntor, bättre än befarat. Det kan bero på entreprenörernas egenskaper i kombination med hög tillväxt och efterfrågan i ekonomin i många branscher, men också på olika stödåtgärder som sannolikt räddade många företag från obestånd. Trots omständigheterna fortsatte näringslivet att växa och antalet verksamheter att öka.

Ekonomi

Kommunkoncernen ska ha god ekonomisk hushållning med en långsiktig tillväxt och ett resultat som tillförsäkrar framtida kommuninvånare en bibehållen eller förbättrad nivå på verksamhet, service och anläggningstillgångar

Strategi

En ekonomi i balans är en förutsättning för kommunens utveckling, för en god kommunal verksamhet och för att ge en så stor nytta som möjligt. De ekonomiska resurserna ska användas optimalt för att driva kommunal kärnverksamhet samt utveckla de kommunala bolagen, för att ha utrymme för egenfinansierade investeringar och för att uppnå överskottsmålet. Vilket uppnås genom att ha ett balanserat synsätt på kommunens uppdrag, mål, ambitionsnivå och tillgängliga resurser. Bollnäs kommun arbetar för en jämställdhetsintegrerad budget.

Analys

Kommunen hade ett positivt resultat trots att värdeförändringen på pensionsdepån påverkar resultatet med –82 mnkr. Till stor del berodde det positiva resultatet på ökade skatteintäkter och generella statsbidrag samt realisationsvinster till följd av omplaceringar i pensionsdepån i början av året då börsen vek kraftigt nedåt. Verksamheternas resultat var +5 mnkr jämfört med budget.

Kommunen har ett stort investeringsbehov och för att klara det och den likviditetsbelastning som det innebär togs ett lån om 100 mnkr i slutet av 2022. Sedan tidigare fanns lån om 200 mnkr. Lånen medför konsekvenser för en redan hårt belastad driftbudget eftersom räntorna har stigit det senaste året till följd av inflationen. Kommunens investeringsvolym var hög, men inte så hög som budget eftersom flera stora planerade investeringar inte genomfördes utan

flyttades fram till 2023. Dessutom finns nya behov som inte är beslutade ännu.

Medarbetare

Attraktiv arbetsgivare med kompetenta och motiverade medarbetare

Strategi

Ge medarbetarna förutsättningar och stimulans för att kunna utföra sina uppdrag väl. Kommunen ska präglas av ett ledarskap baserat på tillit. Genom visat förtroende för medarbetarnas verksamhetsnära kompetens ska kvaliteten öka. Ett hälsofrämjande ledarskap tillämpas, vilket innebär delaktighet, engagemang, jämställdhet och ansvarstagande. Säkra tillgången på efterfrågad kompetens genom en väl utvecklad kompetensförsörjningsstrategi, lönepolicy, arbetsmiljöpolicy och lokala arbetsmiljömål som genomsyrar organisationen.

Analys

Kommunen ligger på en hög nivå jämfört med andra kommuner när det gäller resultaten i enkäten Hållbart medarbetarengagemang (HME). Resultatet för 2022 var dock lite lägre än tidigare år gällande ledning. Förvaltningarnas måluppfyllelse var övervägande god. Dock varierade resultaten stort mellan olika enheter i kommunen. Kommunen ser en fortsatt utmaning inom alla områden gällande ledning, motivation och styrning.

Ett utvecklingsarbete pågick, och pågår, med flera åtgärder för att nå målet att Bollnäs kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare med kompetenta och motiverade medarbetare. I arbetet har ledarskapet en central roll.

1. En värdegrund togs fram med stor delaktighet från medarbetare och chefer för att skapa en kultur präglad av professionalism, mod, medskapande och förtroende.
2. Arbetet *Att vara ledare i Bollnäs kommun* genomfördes tillsammans med samtliga chefer i kommunen och manifesterades i en broschyr som chefer jobbar med på olika nivåer i kommunen.
3. Gemensamma ledardagar genomförs kontinuerligt.
4. Kommunen har från och med 2022 ett gediget ledarprogram för samtliga chefer.
5. Arbetet i kommunchefens ledningsgrupp förbättrades och fokus ligger mycket på det gemensamma ansvaret för hela kommunen, vilket är en av nycklarna för att hela kommunen ska uppfattas som en attraktiv arbetsgivare.

Framöver finns en fastställd process som förväntas leda till förbättrade förutsättningar för chefer att lyckas med sitt ledarskap. Likaså pågår planering av ett arbete med friskfaktorer i hela kommunen. Modellen för arbetet är hämtad från parternas gemensamma arbete inom ramen för *Sunt arbetsliv*. Modellen är evidensbaserad och handlar om att integrera arbetsmiljö och verksamhetsutveckling. Det är ett långsiktigt arbete som kommer att pågå många år framöver. Bland kommunchefens ledningsgrupps prioriteringar finns också ett arbete med arbetsgivarvarumärket i vilket kommunikationsenheten är drivande och HR deltar.

Arbetssätt och processer

Delaktigt, effektivt och transparent arbetssätt

Strategi

Kommunens arbete ska bedrivas effektivt utifrån standardiserade arbetssätt och på evidensbaserad grund, med stöd av digitala verktyg, för att utforma, utveckla och förbättra verksamheten utifrån lagar, krav och medborgarnas behov. Genom helhetsperspektiv, delaktighet och transparens öka samverkan mellan förvaltningar, verksamheter, förbund, bolag, politik, invånare och företag för att tillsammans öka koncernnyttan. Utöka samverkan med andra kommuner, regioner, näringsliv och föreningar för ett ömsesidigt kunskapsutbyte.

Analys

Samarbete och samverkan bör ske i högre utsträckning. En utökad samverkan mellan kommunkoncernens olika verksamheter och mellan Hälsingekommunerna behövs för att kunna tillgodose och utveckla den service som kommunen är skyldig att tillhandahålla. Gemensam lön är det första steget i Hälsingesamverkan och nästa steg är gemensam IT.

Steg togs även i arkivarbetet som ska leda till att Bollnäs och Ovanåker har gemensamma lokaler för arkiv. Samverkan breddades till att inkludera Dalarna rörande e-arkiv, en samverkan som rör flera kommuner.

Balanskravsresultat

Balanskravet är kommunallagens regelverk för krav på ekonomisk balans för kommuner och regioner. Underskott som har uppkommit under ett enskilt räkenskapsår ska återställas inom de tre närmast följande åren. Balanskravet avser kommunens nämnd- och förvaltningsorganisation.

Bollnäs kommun har de senaste åren uppfyllt balanskravet. Det finns således inget underskott att återställa. Balanskravsresultatet 2022 var positivt och uppgick till 75,3 mnkr, vilket levde upp till lagens krav. Kommunen förfogar över en resultatutjämningsreserv (RUR) på 107,1 mnkr som efter kommunfullmäktiges beslut kan utnyttjas under lågkonjunktur. Avsättningar till RUR skedde alla år mellan 2015 och 2021. För 2022 avsätts ytterligare 56,5 mnkr.

Kommunfullmäktige beslutade 2012, 2015, 2016, 2018, 2019, 2020 och 2021 om avsättning till en social investeringsfond. År 2022 användes cirka 6,6 mnkr ur fonden till projekt.

Nedan redovisas balanskravsutredningen. Den syftar till att visa hur balanskravsresultatet uppstod. Huvudprincipen är att intäkterna ska överstiga kostnaderna och att realisationsvinster inte ska räknas med i intäkterna när avstämningen görs.

Balanskravsutredningen börjar med årets resultat enligt resultaträkningen och justeras sedan med samtliga realisationsvinster. Sedan finns det möjlighet att återföra realisationsvinster eller -förluster som har uppstått när tillgångar har sålts, om försäljningen bidrar till god ekonomisk hushållning i framtiden (exempelvis kostnadsbesparingar). Återföring ska också göras av orealiserade vinster eller förluster i värdepapper. Därefter redovisas ett resultat efter balanskravsjusteringar. Om resultatet då överstiger 1 procent av skatter och generella statsbidrag kan medel avsättas till RUR, om kommunfullmäktige så beslutar. Alternativt lyfts medel från RUR för att kunna hantera ett negativt resultat efter balanskravsjusteringar.

Utmärkande för 2022 års balanskravsutredning är

- att intäkterna justerades för realisationsvinster på 30,3 mnkr, varav 29,5 mnkr avsåg realisationsvinster i värdepapper
- att resultatet innehåller bokförda orealiserade förluster i värdepapper på 82,3 mnkr
- att RUR inte nyttjades
- att 1 procent av skatter och generella statsbidrag uppgick till 18,8 mnkr
- att 56 546 tkr avsätts till RUR.

(tkr)	2020	2021	2022
Årets resultat enligt resultaträkningen	**7 540**	**95 168**	**23 307**
– Samtliga realisationsvinster	– 16 308	– 3 711	– 30 296
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet			
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	15 304		
+/– Orealiserade vinster eller förluster i värdepapper	– 19 515	– 62 375	82 259
+/– Återföring av orealiserade vinster eller förluster i värdepapper		1 694	
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	42 518	30 775	75 270
– Reservering av medel till RUR	**– 25 464**	**– 12 848**	**– 56 546**
+ Användning av medel från RUR			
ÅRETS BALANSKRAVSRESULTAT	**17 054**	**17 927**	**18 723**
Medel från sociala investeringsfonden	2 818	4 182	6 575
Medel avsatta till sociala investeringsfonden	– 7 000	– 7 000	– 10 400
Balanskravsunderskott från tidigare år			
SUMMA	**12 872**	**15 109**	**14 898**
BALANSKRAVSRESULTAT ATT REGLERA			

Väsentliga personalförhållanden

Medarbetare

Den 31 december uppgick antalet anställda i kommunen till 2 395, varav 2 192 var tillsvidareanställda. Antalet kvinnor var 1 886 och antalet män 509.

Kommunen, antalet anställda per anställningsform

Antal anställda och % av totalt antal anställda per den 31 december		2022				2021				2020			
		Tillsvidare		Visstid		Tillsvidare		Visstid		Tillsvidare		Visstid	
		Antal	(%)	Antal	(%)	Antal	(%)	Antal	(%)	Antal	(%)	(%)	Antal
Bollnäs kommun	Kvinnor	1 750	93	136	7	1 699	89	203	11	1 695	95	94	5
	Män	442	87	67	13	447	79	117	21	421	90	48	10
	Totalt	**2 192**	**92**	**203**	**8**	**2 146**	**87**	**320**	**13**	**2 116**	**94**	**142**	**6**
Barn- och utbildnings-nämnd	Kvinnor	540	91	54	9	525	90	56	10	521	88	69	12
	Män	91	78	26	22	96	81	23	19	90	75	30	25
	Totalt	**631**	**89**	**80**	**11**	**621**	**89**	**79**	**11**	**611**	**86**	**99**	**14**
Kommunstyrelse som nämnd	Kvinnor	90	76	28	24	61	39	94	61	68	96	3	4
	Män	28	64	16	36	28	28	73	72	21	91	2	9
	Totalt	**118**	**73**	**44**	**27**	**89**	**35**	**167**	**65**	**89**	**95**	**5**	**5**
Kulturnämnd	Kvinnor	29	83	6	17	29	94	2	6	28	90	3	10
	Män	29	94	2	6	29	88	4	12	29	85	5	15
	Totalt	**58**	**88**	**8**	**12**	**58**	**91**	**6**	**9**	**57**	**88**	**8**	**12**
Miljö- och byggnämnd	Kvinnor	21	100	0	0	21	95	1	5	19	100	0	0
	Män	11	92	1	8	13	100	0	0	14	100	0	0
	Totalt	**32**	**97**	**1**	**3**	**34**	**97**	**1**	**3**	**33**	**100**	**0**	**0**
Socialnämnd	Kvinnor	931	96	41	4	929	96	43	4	921	99	12	1
	Män	186	91	18	9	184	95	10	5	168	98	4	2
	Totalt	**1 117**	**95**	**59**	**5**	**1 113**	**95**	**53**	**5**	**1 089**	**99**	**16**	**1**
Teknik- och fritidsnämnd	Kvinnor	132	95	7	5	127	95	7	5	132	96	6	4
	Män	97	96	4	4	97	93	7	7	99	93	7	7
	Totalt	**229**	**95**	**11**	**5**	**224**	**94**	**14**	**6**	**231**	**95**	**13**	**5**
Överförmyndarnämnd	Kvinnor	7	100			7	100	0	0	6	86	1	14
	Män	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Totalt	**7**	**100**			**7**	**100**	**0**	**0**	**6**	**86**	**1**	**14**

I kommunkoncernen uppgick antalet anställda per den 31 december till totalt 2 983, varav 2 742 var tillsvidareanställda.

Kommunkoncernen, antalet anställda per anställningsform

Månadsavlönade per den 31 december (antal årsarbetare)		2022		2021		2020	
		Visstid	Tillsvidare	Visstid	Tillsvidare	Visstid	Tillsvidare
Totalt	Kvinnor	157	2 042	228	1 992	113	1 988
	Män	84	700	131	695	63	665
	Totalt	**241**	**2 742**	**359**	**2 687**	**176**	**2 654**

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron var 10,7 procent, en ökning med 1,3 procentenheter jämfört med föregående år. Av den totala sjukfrånvaron var 48,8 procent långtidssjukfrånvaro, det vill säga 60 dagar eller längre.

Kvinnornas sjukfrånvaro var högre än männens, vilket den även var de två föregående åren. Både kvinnornas och männens sjukfrånvaro ökade jämfört med 2021.

Ackumulerad sjukfrånvaro, könsfördelad

Bollnäs kommun, visstids- och tillsvidareanställda (utom BEA) (%)		2022		2021		2020	
		Totalt	Varav mer än 60 dagar	Totalt	Varav mer än 60 dagar	Totalt	Varav mer än 60 dagar
Bollnäs kommun totalt	Kvinnor	11,72	50,51	10,41	47,06	11,06	41,75
	Män	7,01	38,90	5,90	31,77	6,86	36,50
	Totalt	**10,68**	**48,82**	**9,38**	**44,88**	**10,13**	**40,96**

Högst var sjukfrånvaron i åldersintervallet upp till 29 år. Långtidssjukfrånvaron var högst i åldrarna 50–65 år.

Ackumulerad sjukfrånvaro per åldersintervall

Bollnäs kommun, visstids- och tillsvidareanställda (utom BEA) (%)	2022	
Ålder	Totalt	Varav mer än 60 dagar
0–29 år	12,11	33,81
30–49 år	10,41	47,56
50–65 år	10,81	53,90
≥ 66 år	4,17	35,80

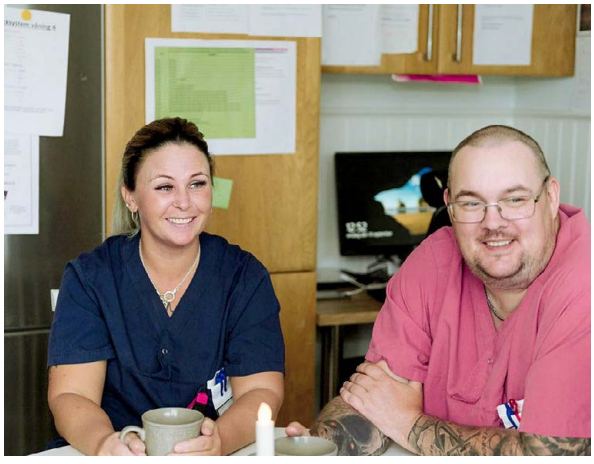

Förväntad utveckling

Det ekonomiska läget är en utmaning. Covid-19-pandemin, kriget i Ukraina och inflationen med stigande priser, räntor och löner fortsätter att påverka kommunen kommande år. Skatteunderlaget förväntas öka men inte lika mycket som inflationen, vilket innebär att det blir mindre budget för verksamheterna att bedriva samma verksamhet som i dag. Det behövs nya sätt att arbeta och driva verksamheten som sänker kostnaderna utan att sänka kvaliteten. Kommunen behöver jobba med effektiviseringar eftersom det är osäkert hur skatteintäkter och statsbidrag ser ut framöver.

Det nya pensionsavtalet som träder i kraft från och med 2023 är positivt för alla som arbetar inom kommunen; mer avsätts till den egna pensionen. För kommunen innebär det dock en ökad kostnad. Pensionskostnaderna och pensionsskulden påverkas av den höga inflationen och ökar 2023 med cirka 40 mnkr. Sammantaget innebär det att kommunens pensionskostnader för 2023 ökar med 57 mnkr jämfört med 2022. Även kostnaderna för 2024 kommer att vara minst lika höga, men från 2025 minskar de om inflationen sjunker till normala nivåer igen. Det ser likadant ut i alla kommuner och regioner och är en stor utmaning för hela Sverige.

Kommunens höga investeringsvolym ger höga kapitalkostnader som måste hanteras i kommande budgetbeslut. Det är nödvändigt att prioritera och hitta alternativa lösningar för investeringarna, för att inte kostnaderna för dem ska bli så höga att verksamheterna måste minska övriga kostnader. Kommunen kommer även att behöva låna kapital för att betala investeringar, vilket medför ökade kostnader för räntor och amortering. Det ger också en ökad ränterisk eftersom räntorna har höjts och troligen kommer att höjas ytterligare de närmaste åren.

Arbetet med säkerhet och skydd har intensifierats och kommer att intensifieras ytterligare eftersom kraven från myndigheter har ökat utifrån världsläget. Även informations- och IT-säkerhet är en viktig fråga som kommunen behöver arbeta med.

Det pågår en demografisk förändring som innebär att den del av befolkningen som är över 80 år ökar snabbt. Det ställer stora krav på hemtjänsten och behovet av platser på särskilt boende är stort. Redan 2022 ökade antalet invånare över 80 år mer än prognostiserat. Planering för nya boendeplatser är ett prioriterat område.

Kommunen arbetar med klimat, miljö och grön omställning. Det innebär bland annat att kommunens inköpsarbete måste fokusera på målen och kraven i kretsloppsplanen och Agenda 2030. Ett ökat miljö- och klimatfokus innebär dock ofta en ökad kostnad. Kommunen behöver därför samtidigt jobba mer med verksamhetsutveckling samt uppföljning av avtal och leverantörer för att sänka inköpskostnaderna generellt.

Det pågår ett arbete med att utveckla kommunen och attrahera besökare till att bli bofasta. Nya tomter, detaljplaner och bostäder tas fram. Ministrar uppvaktas för att flytta hit statliga jobb. Infrastrukturen byggs ut och förbättras för att kollektivtrafik och genomfartstrafik ska bli bättre. Om det blir fler medborgare i kommunen kommer kompetensförsörjningen att underlättas och skatteintäkterna öka.

Resultaträkning

(tkr)	Not	Kommunen				Koncernen	
		Budget 2022	Utfall 2022	Avvikelse 2022	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2021
Verksamhetens intäkter	3,11	320 242	404 612	84 370	427 585	970 792	977 694
Verksamhetens kostnader	4,11	–2 073 996	–2 134 589	–60 593	–2 125 743	–2 587 204	–2 552 025
Avskrivningar	5	–70 920	–68 694	2 226	–68 240	–152 051	–154 747
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER		**–1 824 674**	**–1 798 671**	**26 003**	**–1 766 398**	**–1 768 464**	**–1 729 078**
Skatteintäkter	6	1 221 235	1 251 278	30 043	1 196 080	1 251 278	1 196 080
Generella statsbidrag och utjämning	7	629 985	621 050	–8 935	596 646	621 050	596 646
Verksamhetens resultat		**26 546**	**73 657**	**47 111**	**26 328**	**103 864**	**63 648**
Finansiella intäkter*	8	10 200	38 564	28 364	71 910	34 944	68 174
Nedskrivning andelar				0			
Finansiella kostnader	9	–9 303	–88 914	–79 611	–3 070	100 565	–15 228
Resultat efter finansiella poster		**27 443**	**23 307**	**–4 136**	**95 168**	**38 243**	**116 594**
ÅRETS RESULTAT		**27 443**	**23 307**	**–4 136**	**95 168**	**38 243**	**116 594**
* Inklusive förändring av verkligt värde i pensionsdepå.			–82 259			–82 259	

Balansräkning

		Kommunen		Koncernen	
(tkr)	Not	2022	2021	2022	2021
TILLGÅNGAR					
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR					
Immateriella anläggningstillgångar	12	**3 162**		**3 604**	**577**
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	13	1 437 811	1 324 140	2 267 729	2 173 983
Maskiner och inventarier	14	34 963	36 419	590 328	618 263
Övriga materiella anläggningstillgångar	15	71 034	23 383	130 039	69 890
Summa materiella anläggningstillgångar		**1 543 808**	**1 383 942**	**2 988 096**	**2 862 136**
Finansiella anläggningstillgångar	16	**138 659**	**138 261**	**33 394**	**34 590**
Summa anläggningstillgångar		**1 685 629**	**1 522 203**	**3 025 095**	**2 897 304**
BIDRAG TILL STATLIG INFRASTRUKTUR	17				
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR					
Förråd, lager och exploateringsmark	18	32 302	33 952	38 393	44 134
Fordringar	19	208 174	153 843	282 930	208 713
Kortfristiga placeringar	20	571 466	522 519	571 466	522 519
Kassa och bank	21	46 414	111 406	81 864	138 915
Summa omsättningstillgångar		**858 356**	**821 720**	**974 652**	**914 281**
SUMMA TILLGÅNGAR		**2 543 985**	**2 343 923**	**3 999 748**	**3 811 585**
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
EGET KAPITAL	22				
Årets resultat		23 307	95 168	38 243	116 594
Resultatutjämningsreserv		163 647	107 101	163 647	107 101
Övrigt eget kapital		1 279 169	1 196 849	1 492 647	1 375 636
Summa eget kapital		**1 409 577**	**1 386 270**	**1 625 142**	**1 586 483**
AVSÄTTNINGAR					
Avsättningar pensioner och liknande förpliktelser	23	176 947	174 010	187 668	183 874
Övriga avsättningar	24	0	9 600	35 920	45 921
Summa avsättningar		**176 947**	**183 610**	**223 588**	**229 794**
SKULDER					
Långfristiga skulder	25	491 619	275 667	1 602 519	1 493 287
Kortfristiga skulder	26	465 842	498 377	548 499	502 020
Summa skulder		**957 461**	**774 044**	**2 151 018**	**1 995 307**
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		**2 543 985**	**2 343 923**	**3 999 748**	**3 811 585**

(tkr)	Not	Kommunen 2022	Kommunen 2021	Koncernen 2022	Koncernen 2021
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER					
Panter och därmed jämförliga säkerheter	27	**1 900**	**1 900**		
Ansvarsförbindelser					
Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulder och avsättningar	28	494 742	520 267	494 742	520 267
Övriga ansvarsförbindelser	29	1 113 112	1 193 223	1 113 906	1 193 992
Summa ansvarsförbindelser		**1 607 854**	**1 713 490**	**1 608 648**	**1 714 259**
Nyckeltal i balansräkningen					
Soliditet exklusive pensionsskuld inom linjen		55 %	59 %	41 %	42 %
Soliditet inklusive pensionsskuldsavsättning					
inom linjen		36 %	37 %	28 %	28 %
Antal invånare per 31/12		26 624	26 753	26 624	26 753
Eget kapital per invånare		52 944 kr	51 817 kr	61 041 kr	59 301 kr
Låneskuld per invånare		18 465 kr	10 304 kr	60 191 kr	55 818 kr
Låneskuld av anläggningstillgångar		29 %	18 %	53 %	52 %

Kassaflödesanalys

(tkr)	Not	Kommunen 2022	Kommunen 2021	Koncernen 2022	Koncernen 2021
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		23 307	95 168	38 243	116 594
Justering för ej likviditetspåverkande poster	31	155 012	101 293	240 185	214 079
Övriga likviditetspåverkande poster	32	–9 600	–5 749	–10 155	–8 347
Poster som redovisas i annan sektion	33			0	476
				0	
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		**168 719**	**190 712**	**268 272**	**322 802**
				0	
Erhållna/erlagda utdelningar					
Erhållet/lämnat koncernbidrag					
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		–54 331	–32 782	–73 546	–45 006
Förändring förråd, varulager och exploateringsmark		1 650	8 585	5 740	8 996
Förändring kortfristiga placeringar		–48 947	–66 433	–48 947	–66 433
Förändring kortfristiga skulder		–68 968	–16 581	49 699	–24 648
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**–1 876**	**83 500**	**101 821**	**195 711**
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i immateriella anläggningstillgångar		–3 162	0	–3 162	–212
Investering i materiella anläggningstillgångar		–122 108	–89 216	–196 335	–184 554
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		0	4 000	0	4 180
Övrig justering av anläggningstillgångar					
Investeringsbidrag		10 409	7 772	10 409	7 768
Förändring leasing		–1 923	–1 189	–1 923	–1 189
Köp av finansiella anläggningstillgångar		0	–1	–869	–1
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar				435	
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**–116 784**	**–78 634**	**–191 445**	**–174 008**
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Amortering av skuld		0	0	–80 510	0
Upptagna lån		100 000	100 000	100 000	100 000
Erhållet/lämnat koncernbidrag				0	0
Erhållen/lämnad utdelning					
Förändring långfristiga skulder		–234	–1 645	–328	–1 882
Förändring långfristiga fordringar		216	222	216	–3 624
Nyemission/aktieägartillskott				0	
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**99 982**	**98 577**	**19 378**	**94 494**
ÅRETS KASSAFLÖDE		**–18 678**	**103 444**	**–70 246**	**116 197**
Likvida medel vid årets början		–42 350	–145 794	107 393	–8 858
Likvida medel vid årets slut		–61 028	–42 350	37 147	107 339

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

År 2019 trädde lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) i kraft. Årsbokslutet upprättas enligt LKBR och i enlighet med rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR).

Övrigt

Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna tillgodogörs kommunen och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Fordringar upptas till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Tillgångar och skulder upptas till anskaffningsvärde där inget annat anges. Periodiseringarna av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed.

Avsteg

Bollnäs kommun har svårt att leva upp till den kommunala redovisningslagen kapitel 3 paragraf 11, som föreskriver en beskrivning av bokföringssystemets organisation och uppbyggnad i syfte att ge en överblick över systemet (systemdokumentation). Här pågår ett arbete som ännu inte är slutfört.

Sammanställd redovisning

I den kommunala koncernen ingår samtliga bolag och kommunalförbund där kommunens inflytande överstiger 20 procent och där kommunens andel av koncernföretagens omsättning uppgår till 5 procent eller mer av kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag, eller där kommunens andel av koncernföretagens balansomslutning uppgår till 5 procent eller mer av kommunens balansomslutning. Under 2015 bildades Hälsinglands utbildningsförbund tillsammans med Söderhamns och Nordanstigs kommuner. Kommunkoncernens medlemmar och ägarandelar framgår av organisationsschemat.

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster särredovisas när de förekommer i not till respektive post i resultaträkningen och/eller i årsredovisningens kassaflödesrapport. Som jämförelsestörande betraktas poster som är sällan förekommande och är av betydande belopp.

Skatteintäkter

I enlighet med rekommendation R2 från RKR periodiseras skatten och redovisas det år den beskattningsbara inkomsten intjänas av de skatteskyldiga. Vid beräkningen av årets skatteintäkter används Sveriges Kommuner och Regioners decemberprognos 2022.

Övriga intäkter

Investeringsbidrag, anslutningsavgifter och gatukostnadsersättningar tas upp som förutbetald intäkt och redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod.

Kapitalkostnader

Kapitalkostnader är den samlade benämningen på avskrivning och ränta (internränta eller affärsmässig ränta). Avskrivning sker enligt linjär metod över tillgångens beräknade nyttjandeperiod med början den tidpunkt då tillgången är färdig att tas i bruk. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar. Kommunens internränta fastställs enligt rekommendationer från Sveriges Kommuner och Regioner, medan den affärsmässiga räntan utgörs av kommunens genomsnittliga inlåningsränta. För tillgångar med identifierbara komponenter som har olika nyttjandeperioder tillämpas komponentavskrivning.

Omprövning av nyttjandeperioden sker om det finns omständigheter som pekar på att det är nödvändigt (till exempel verksamhetsförändringar, teknikskiften, organisationsförändringar). Normalt omprövas inte tillgångars nyttjandeperiod om avskrivningstiden är längre än 10 år och det bokförda restvärdet understiger 500 000 kr.

Huvudsakligen tillämpas följande avskrivningstider: maskiner 10–20 år, inventarier 3–10 år, verksamhetsfastigheter 15–80 år, fastigheter för affärsverksamhet 15–80 år, gator, vägar 20–60 år, rörbro, kulvert och dagvatten 20–80 år, parker och lekplatser 5–20 år.

Gränsdragning mellan kostnad och investering

För att betraktas som en investering krävs att tillgången har en ekonomisk livslängd på minst tre år och att tillgångens anskaffningsvärde överstiger ett prisbasbelopp.

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar upptas i balansräkningen det år de anskaffas till anskaffningskostnaden. Investeringsbidrag och anslutningsavgifter periodiseras i samma takt som anläggningens avskrivningstid.

Enligt RKR:s rekommendation R4 infördes komponentredovisning för materiella anläggningstillgångar under 2017. Det ledde till att kapitalkostnaderna förändrades. Ytterligare en konsekvens var att flera poster som tidigare hanterades som underhåll, är att se som en reinvestering enligt det nya regelverket.

Omsättningstillgångar (pensionsfond)

Kommunens pensionsmedelsportfölj är klassificerad som omsättningstillgång. Portföljens förvaltning regleras i fullmäktiges placeringspolicy för kommunens pensionsfond. Pensionsportföljen värderas kollektivt till verkligt värde.

Leasing

Kommunens leasing av fordon klassificeras som finansiell leasing, i enlighet med rekommendation R5 från RKR.

Även fastigheter med hyresavtal där avtalsperioden omfattar större delen av fastighetens livslängd klassificeras som finansiell leasing.

Lånekostnader

Lånekostnader redovisas enligt huvudmetoden, vilket innebär att kostnaderna belastar resultatet för den period de hänför sig till.

Exploateringsmark

Exploateringsmark redovisas som omsättningstillgång och värderas enligt lägsta värderingsprincipen.

Semester- och ferielöneskuld samt personalomkostnadspålägg

Semester- och ferielöneskulden motsvarar de anställdas fordran på kommunen i form av sparade semesterdagar. Tillsammans med ej kompenserad övertid och därpå upplupna arbetsgivaravgifter redovisas semesterlöneskulden som en kortfristig skuld i balansräkningen.

Personalomkostnadspålägg interndebiteras förvaltningarna med lagstadgade arbetsgivaravgifter och för anställda enligt kommunala avtal ett kalkylmässigt pålägg för pensionskostnader med 7,04 procent, totalt 38,33 procent. Pålägg för personer över 65 år är reducerade.

Pensioner

Kommunens pensionsskuld redovisas enligt den så kallade blandmodellen, kommunala redovisningslagen kapitel 5 paragraf 4. Det vill säga att pension intjänad före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse, och pension intjänad efter 1998 redovisas som avsättning i balansräkningen. Den individuella delen som placeras av den anställda själv redovisas som kortfristig skuld.

I enlighet med rekommendation R10 från RKR värderas kommunens pensionsförpliktelser med tillämpning av RIPS.

2016 gjorde kommunen en delinlösen av pensionsskulden om 170 mnkr inklusive löneskatt. Det minskar ansvarsförbindelsen samt kommande års utbetalningar.

Övriga avsättningar

Avsättningar för deponi tas upp till det belopp som bedöms krävas för att reglera förpliktelsen på balansdagen. Beloppet baseras på en beräkning som gjordes till bokslutet 2009. Återställningskostnaden från och med 2010 kostnadsfördes inte, utan minskade ingående skuldreservering.

Drift- och investeringsredovisningen

Upplysningar om drift- och investeringsbudgetens samt de för drift- och investeringsredovisningens mest väsentliga principerna för ekonomistyrning beskrivs i, de av kommunfullmäktige antagna, Riktlinjer för mål- och budgetprocessen i Bollnäs kommun (KF 202010-26 § 173). Där beskrivs även de mest väsentliga internredovisningsprinciperna.

I driftredovisningen ingår interna intäkter och kostnader i form av köp och försäljningar mellan nämnderna. I resultaträkningen för kommunen är interna transaktioner eliminerade och driftredovisningen exklusive de interna transaktionerna summeras i resultaträkningens poster ”Verksamhetens intäkter” och ”Verksamhetens kostnader”.

Kommunens materiella anläggningstillgångar i balansräkningen ökar med samma värde som investeringsvolymen. Investeringsredovisningen summeras i kassaflödesanalysens poster investering i immateriella, materiella och finansiella anläggningstillgångar. Höga investeringsvolymer leder även till ökade kostnader i form av avskrivningar, räntor samt drift- och underhållskostnader.

Sambandet mellan drift- och investeringsredovisningen samt årsredovisningens övriga delar beskrivs i nedan schema.

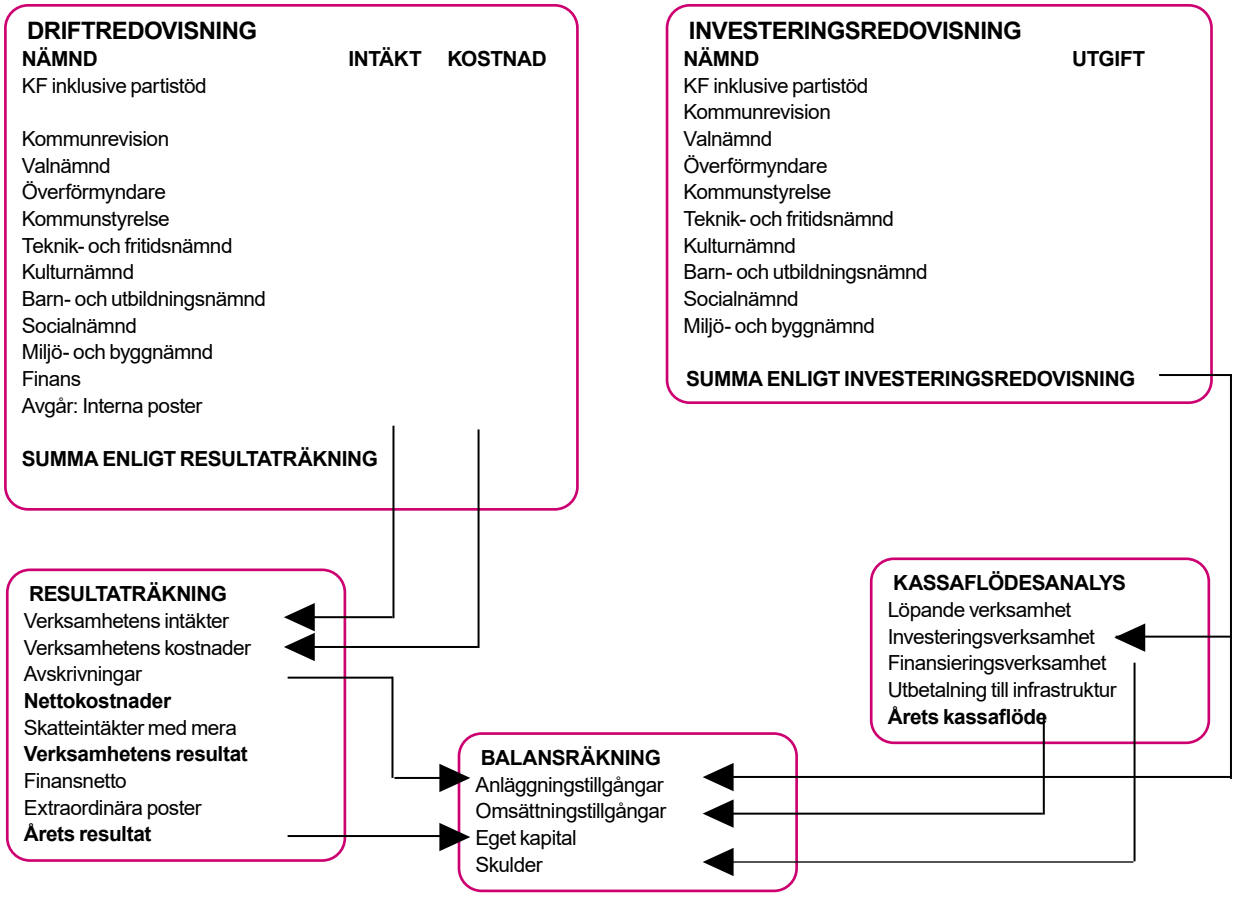
DRIFTREDOVISNING
NÄMND
INTÄKT
KOSTNAD
KF inklusive partistöd
Kommunrevision
Valnämnd
Överförmyndare
Kommunstyrelse
Teknik- och fritidsnämnd
Kulturnämnd
Barn- och utbildningsnämnd
Socialnämnd
Miljö- och byggnämnd
Finans
Avgår: Interna poster
SUMMA ENLIGT RESULTATRÄKNING
INVESTERINGSREDOVISNING
NÄMND
UTGIFT
KF inklusive partistöd
Kommunrevision
Valnämnd
Överförmyndare
Kommunstyrelse
Teknik- och fritidsnämnd
Kulturnämnd
Barn- och utbildningsnämnd
Socialnämnd
Miljö- och byggnämnd
SUMMA ENLIGT INVESTERINGSREDOVISNING
RESULTATRÄKNING
Verksamhetens intäkter
Verksamhetens kostnader
Avskrivningar
Nettokostnader
Skatteintäkter med mera
Verksamhetens resultat
Finansnetto
Extraordinära poster
Årets resultat
KASSAFLÖDESANALYS
Löpande verksamhet
Investeringsverksamhet
Finansieringsverksamhet
Utbetalning till infrastruktur
Årets kassaflöde
BALANSRÄKNING
Anläggningstillgångar
Omsättningstillgångar
Eget kapital
Skulder

Not 2. Uppskattningar och bedömningar

Uppskattningar och bedömningar för kommunens och kommunkoncernens räkenskaper görs alltid i enlighet med aktuella lagar och gällande rekommendationer för att se till att redovisningen följer god redovisningssed. Nedanstående områden avseende uppskattningar och bedömningar berör väsentliga poster som kommunen och kommunkoncernen anser bör belysas ytterligare.

Exploatering

Gatorna i området beräknas bli helt färdiga 2023, då det sista lagret av asfalt ska läggas. Bortsett från det är gatorna klara och aktiverade i anläggningsreskontran, eftersom de är i full drift.

Färdigställandegrad exklusive gator som saknar sista lagret asfalt: 100 procent. Färdigställandegrad inklusive gator som saknar sista lagret asfalt: 86 procent.

Det som återstår av tomtmarken och exploateringen är kvarvarande, osålda tomter med ett värde efter relation till ytan av hela investeringen.

Beräknat värde av villatomterna = kostnader för exploateringsprojektet multiplicerat med procentuell andel av total yta för hela investeringen.

Avsättningar

Avsättning för pensioner görs i kommunen och kommunkoncernen. Som underlag för avsättningarna används pensionsprognoser och beräkningar från KPA.

Avsättning för sluttäckning av deponi och återställningskostnader:

- Ursprunglig avsättning cirka 25,5 mnkr till och med 2009.
- Sluttäckning i tre huvudetapper 2010, 2012 och 2019 minskade avsättningen.
- Ingen indexuppräkning sker.
- Återstående avsättning på cirka 7,4 mnkr bedöms täcka kostnader för skötsel och kontroll i 30 år.

Grund för periodisering av exempelvis intäkter där osäkerheter föreligger

De flesta riktade statsbidrag redovisas eller rekvireras under samma år som de inkommer. För statsbidrag som kräver motprestation i form av exempelvis upparbetade kostnader eller redovisning av specifika mätetal, görs individuella bedömningar av hur stor del av bidraget som kommunen får behålla. För projekt som delutbetalas i förväg och som avslutas med granskning och rapport, och som kan innebära att full slutbetalning inte erhålls, bokförs generellt inte som upplupna intäkter. Projekt med utbetalningar efter delrekvisitioner under året beräknas generellt som säkra intäkter. Vid individuell bedömning av projekten kan dock avvikande bedömningar göras för vissa projekt.

NOTHÄNVISNINGAR TILL RESULTATRÄKNINGEN		Kommunen		Kommunkoncernen	
(tkr)		2022	2021	2022	2021
Not 3	**VERKSAMHETENS INTÄKTER**				
	Försäljningsintäkter	50 956	64 156	588 338	583 864
	Taxor och avgifter	91 379	87 777	123 336	117 385
	Hyror och arrenden	59 279	56 091	59 933	56 602
	Bidrag och kostnadsersättningar från staten	189 354	200 973	209 329	218 952
	EU-bidrag	2 638	1 592	2 638	1 592
	Övriga bidrag	2 649	3 960	3 627	9 427
	Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	5 632	4 251	29 149	31 405
	Intäkter från exploateringsverksamhet och tomträtter	1 930	6 870	1 930	6 870
	Realisationsvinster	795	1 914	163 589	153 869
	Övriga intäkter	0	0	7 104	5 681
	SUMMA VERKSAMHETENS INTÄKTER	**404 612**	**427 585**	**970 792**	**977 694**
	Interna intäkter	*472 850*	*472 850*	*208 190*	*208 190*
Not 4	**VERKSAMHETENS KOSTNADER**				
	Löner och sociala kostnader	910 729	899 501	1 097 633	1 083 523
	Pensionskostnader med mera	382 128	387 317	393 679	399 766
	Inköp av anläggnings- och underhållsmaterial	9 017	8 406	193 485	180 723
	Uttagsskatt	0	0	2 726	2 533
	Lämnade bidrag	63 549	65 472	70 379	70 353
	Köp av huvudverksamhet	443 834	431 553	492 842	482 254
	Lokal- och markhyror	30 890	28 253	47 363	44 500
	Bränsle, energi och vatten, fastighetsservice	79 900	70 168	189 333	162 779
	Transporter och resor	33 186	25 696	40 317	34 879
	Övriga tjänster	45 687	44 640	56 394	64 867
	Realisationsförluster och utrangeringar	86	946	86	946
	Anskaffningskostnad sålda exploateringsfastigheter	1 675	6 120	1 675	6 120
	Övriga verksamhetskostnader	133 908	157 672	218 189	224 160
	Bolagsskatt	0	0	1 286	2 578
	SUMMA VERKSAMHETENS KOSTNADER	**2 134 589**	**2 125 743**	**2 587 204**	**2 552 025**
	Interna kostnader	*472 850*	*472 850*	*208 190*	*208 190*
Not 5	**AVSKRIVNINGAR**				
	Avskrivningar immateriella tillgångar	0	0	136	125
	Avskrivningar byggnader och anläggningar	59 476	57 311	99 688	98 112
	Avskrivningar maskiner och inventarier	9 218	10 929	52 227	56 510
	Nedskrivningar/återföringar byggnader och anläggningar	0	0	0	0
	SUMMA AVSKRIVNINGAR	**68 694**	**68 240**	**152 051**	**154 747**
	För uppgifter om avskrivningstider, se avsnittet Redovisningsprinciper.				
Not 6	**SKATTEINTÄKTER**				
	Preliminära skatteintäkter	1 211 396	1 160 996	1 211 396	1 160 996
	Prognos slutavräkning föregående år	8 565	4 439	8 565	4 439
	Prognos slutavräkning innevarande år	31 317	30 645	31 317	30 645
	SUMMA SKATTEINTÄKTER	**1 251 278**	**1 196 080**	**1 251 278**	**1 196 080**

NOTHÄNVISNINGAR TILL RESULTATRÄKNINGEN		Kommunen		Kommunkoncernen	
(tkr)		2022	2021	2022	2021
Not 7	**GENERELLA STATSBIDRAG OCH UTJÄMNING**				
	Inkomstutjämningsbidrag	391 933	365 246	391 933	365 246
	Strukturbidrag	9 280	9 303	9 280	9 303
	Kommunal fastighetsavgift	66 023	65 027	66 023	65 027
	Bidrag för LSS-utjämning	15 638	15 855	15 638	15 855
	Kostnadsutjämningsbidrag	60 976	44 882	60 976	44 882
	Flyktingsituationen	0	0	0	0
	Regleringsbidrag	73 825	79 711	73 825	79 711
	Välfärdsstöd	0	0	0	0
	Övriga generella bidrag från staten	3 374	16 621	3 374	16 621
	SUMMA GENERELLA STATSBIDRAG OCH UTJÄMNING	**621 050**	**596 646**	**621 050**	**596 646**
Not 8	**FINANSIELLA INTÄKTER**				
	Utdelningar från koncernföretag				
	Utdelning på aktier och andelar	881	1 602	1 409	2 194
	Intäkter från finansiella anläggningstillgångar	0	0	0	0
	Realisationsvinster	29 502	1 797	29 582	1 809
	Orealiserad värdestegring på finansiella instrument	0	0	0	0
	Ränteintäkter	2 059	830	3 037	1 081
	Borgensavgifter	5 309	4 648	5 309	4 648
	Övriga finansiella intäkter	813	658	1 003	705
	Orealiserade vinster	0	62 375	0	62 375
	SUMMA FINANSIELLA INTÄKTER	**38 564**	**71 910**	**34 944**	**67 415**
Not 9	**FINANSIELLA KOSTNADER**				
	Räntekostnader på lån	5 151	2 861	17 772	14 956
	Finansiell kostnad, förändring av pensionsavsättningar	0	0	200	0
	Kostnader från finansiella anläggningstillgångar	0	0	0	0
	Nedskrivning andelar i intresseföretag	0	0	0	0
	Förlust vid försäljning av finansiella instrument	0	0	0	0
	Övriga finansiella kostnader	1 504	210	5 730	272
	Orealiserad värdeminskning finansiella instrument	82 259	0	82 259	0
	SUMMA FINANSIELLA KOSTNADER	**88 914**	**3 070**	**100 565**	**15 228**
Not 10	**EXTRAORDINÄRA POSTER**				
	Lämnade koncernbidrag	0	0	0	0
	Mottagna koncernbidrag	0	0	0	0
	SUMMA EXTRAORDINÄRA POSTER	0	0	0	0

NOTHÄNVISNINGAR TILL BALANSRÄKNINGEN		Kommunen		Kommunkoncernen	
(tkr)		2022	2021	2022	2021
NOT 12	**IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR**				
	Förvärvade immateriella anläggningstillgångar				
	Ingående anskaffningsvärde	**0**	**0**	**1 248**	**1 036**
	Inköp	3 162	0	3 162	212
	Försäljningar	0	0	0	0
	Utrangeringar	0	0	0	0
	Överföringar	0	0	0	0
	Utgående anskaffningsvärde	**3 162**	**0**	**4 410**	**1 248**
	Ingående ackumulerade avskrivningar	**0**	**0**	**–670**	**–546**
	Försäljningar	0	0	0	0
	Utrangeringar	0	0	0	0
	Överföringar	0	0	0	0
	Årets avskrivningar	0	0	–136	–125
	Utgående ackumulerade avskrivningar	**0**	**0**	**–806**	**–670**
	Ingående ackumulerade nedskrivningar	**0**	**0**	**0**	**0**
	Försäljningar	0	0	0	0
	Utrangeringar	0	0	0	0
	Årets nedskrivningar/återföringar	0	0	0	0
	Utgående ackumulerade nedskrivningar	**0**	**0**	**0**	**0**
	Utgående redovisat värde	**3 162**	**0**	**3 604**	**577**
	Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod (år)	*7*		*7*	*7*
	MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR				
NOT 13	**Mark, byggnader och tekniska anläggningar**				
	Ingående anskaffningsvärde	**2 486 273**	**2 342 379**	**4 100 396**	**3 945 992**
	Inköp	55 002	84 313	100 225	94 980
	Försäljningar	0	–4 000	0	–4 157
	Utrangeringar	–67	–946	–4 847	–946
	Överföringar	118 252	64 527	93 338	64 527
	Utgående anskaffningsvärde	**2 659 460**	**2 486 273**	**4 314 027**	**4 100 396**
	Ingående ackumulerade avskrivningar	**–1 076 349**	**–1 018 994**	**–1 732 382**	**–1 640 537**
	Försäljningar	0	0	0	155
	Utrangeringar	0	0	3 571	0
	Överföringar	0	0	0	0
	Årets avskrivningar	–59 518	–57 355	–94 596	–92 001
	Utgående ackumulerade avskrivningar	**–1 135 867**	**–1 076 349**	**–1 823 408**	**–1 732 383**
	Ingående ackumulerade uppskrivningar	**0**	**0**	**30 259**	**36 436**
	Årets återföringar	0	0	0	0
	Inköp	0	0	0	0
	Försäljningar	0	0	0	0
	Utrangeringar	0	0	0	0
	Avskrivningar	0	0	–3 947	–6 177
	Utgående ackumulerade uppskrivningar	**0**	**0**	**26 312**	**30 259**

NOTHÄNVISNINGAR TILL BALANSRÄKNINGEN		Kommunen		Kommunkoncernen	
(tkr)		2022	2021	2022	2021
	Ingående ackumulerade nedskrivningar	**–85 783**	**–85 783**	**–224 289**	**–224 289**
	Försäljningar	0	0	0	0
	Utrangeringar	0	0	0	0
	Årets nedskrivningar/återföringar	0	0	0	0
	Utgående ackumulerade nedskrivningar	**–85 783**	**–85 783**	**–224 289**	**–224 289**
	Utgående redovisat värde	**1 437 811**	**1 324 140**	**2 267 729**	**2 173 983**
	därav finansiell leasing	104 654	27 071	79 741	
	Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod (år)	*28*	*28*	*27*	*27*
	Linjär avskrivning tillämpas för samtliga tillgångar.				
NOT 14	**Maskiner och inventarier**				
	Ingående anskaffningsvärde	**153 444**	**143 678**	**1 257 350**	**1 219 383**
	Inköp	7 327	6 092	23 071	36 395
	Försäljningar	0	0	0	–23
	Utrangeringar	–18	0	–137	–2 078
	Överföringar (från ett slag till ett annat slag av tillgång)	452	3 674	1 215	3 674
	Utgående anskaffningsvärde	**161 205**	**153 444**	**1 281 409**	**1 257 350**
	Ingående ackumulerade avskrivningar	**–116 948**	**–106 021**	**–639 600**	**–585 162**
	Försäljningar	0	0	0	23
	Utrangeringar	0	0	119	1 884
	Överföringar	0	0	0	0
	Årets avskrivningar	0	–10 927	0	–56 345
	Utgående ackumulerade avskrivningar	**–126 166**	**–116 948**	**–691 684**	**–639 600**
	Ingående ackumulerade nedskrivningar	**–77**	**–77**	**–77**	**–77**
	Försäljningar				
	Utrangeringar				
	Årets nedskrivningar				
	Utgående ackumulerade nedskrivningar	**–77**	**–77**	**–77**	**–77**
	Utgående redovisat värde	**34 963**	**36 419**	**590 328**	**618 263**
	därav finansiell leasing	2 954	2 833	2 954	3 423
	Genomsnittlig avskrivningstid (år)	*10*	*8*	*7*	*7*
	Linjär avskrivning tillämpas för samtliga maskiner och inventarier.				
NOT 15	**Övriga materiella anläggningstillgångar, pågående**				
	Ingående anskaffningsvärde	**23 383**	**87 586**	**69 890**	**90 005**
	Årets investeringar	61 702	22 492	119 713	76 860
	Överföringar	–14 051	–86 695	–59 564	–96 975
	Utgående redovisat värde	**71 034**	**23 383**	**130 039**	**69 890**
	Pågående investeringar avskrivs ej.				

NOTHÄNVISNINGAR TILL BALANSRÄKNINGEN		Kommunen		Kommunkoncernen	
(tkr)		2022	2021	2022	2021
NOT 16	**FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR**				
	Aktier och andelar i kommunkoncernföretag med mera				
	Bollnäs Stadshus AB	68 900	68 900	0	0
	Aktieägartillskott Bollnäs Stadshus AB	50 000	50 000	0	0
	Summa aktier och andelar i kommunkoncernföretag med mera	**118 900**	**118 900**	**0**	**0**
	Långfristiga placeringar				
	Kreditgarantiföreningen i Gävleborg	0	0	0	0
	Kommunaktiebolaget	5	5	5	5
	Kommuninvest	17 966	17 848	17 966	17 848
	Arla/Milko	0	0	0	0
	Swedish Meat	0	0	0	0
	Mellanskog	540	45	540	45
	Inera AB	43	43	43	43
	Lantmännen	0	0	0	0
	Växa Sverige/Svenska husdjur	0	0	0	0
	Edsbyn Arena AB	5	5	5	5
	Övrigt	0	0	82	82
	Värdereglering aktier och andelar	0	0	0	0
	Summa långfristiga placeringar	**18 558**	**17 944**	**18 640**	**18 026**
	Långfristiga fordringar				
	Anslagstäckta lån	4 471	4 687	4 471	4 687
	Fordran GHG Bostäder	0	0	0	0
	Kommuninvest förlagslån	0	0	0	0
	Övriga långfristiga fordringar	0	0	5 499	7 607
	Värdereglering långfristiga fordringar	–3 270	–3 270	4 784	4 270
	Summa långfristiga fordringar	**1 201**	**1 417**	**14 754**	**16 564**
	Summa finansiella anläggningstillgångar	**138 659**	**138 261**	**33 394**	**34 590**
NOT 17	**BIDRAG TILL INFRASTRUKTUR**				
	Bidrag till vattenskydd			101	
	Totalt bidrag			0	
	Ackumulerad upplösning			0	
	varav årets upplösning			17	
	Summa bidrag till infrastruktur			**119**	
NOT 18	**FÖRRÅD, LAGER OCH EXPLOATERINGSMARK**				
	Kontorsförråd	231	179	231	179
	Varulager	39	70	6 130	10 252
	Exploateringsmark bostäder	4 799	6 469	4 799	6 469
	Exploateringsmark industrier	27 233	27 233	27 233	27 233
	Summa förråd, lager och exploateringsmark	**32 302**	**33 952**	**38 393**	**44 134**

NOTHÄNVISNINGAR TILL BALANSRÄKNINGEN (tkr)		Kommunen		Kommunkoncernen	
		2022	2021	2022	2021
NOT 19	**FORDRINGAR**				
	Fakturafordringar	13 817	10 711	44 503	38 606
	Värdereglering fakturafordringar	–1 208	–1 358	–1 472	–1 573
	Fordran koncernkontot (bolag)	6 724	5 922	71 441	–52 397
	Fordran koncernföretag	0	0	27 918	51 042
	Upplupna skatteintäkter	127 984	78 317	127 984	78 317
	Upplupna intäkter från Migrationsverket (ensamkommande barn)	0	0	0	0
	Övriga förutbetalda kostnader/upplupna intäkter	45 100	43 424	68 351	63 947
	Förskottskassor	8	10	8	10
	Skattekontot	1 644	4 409	7 164	5 679
	Momsfordringar	13 467	11 755	14 505	12 941
	Övriga kortfristiga fordringar	637	652	24 702	12 139
	Summa fordringar	**208 174**	**153 843**	**282 930**	**208 713**
NOT 20	**KORTFRISTIGA PLACERINGAR**				
	Pensionsportfölj				
	Ingående värde	522 519	456 086	522 519	456 086
	Årets investering	392 534	107 829	392 534	107 829
	Årets försäljning	–260 946	–103 383	–260 946	–103 383
	Årets justering	0	0	0	0
	Årets realisationsvinst	29 502	1 797	29 502	1 797
	Årets realisationsförlust	0	0	0	0
	Värdereglering verkligt värde	–82 259	62 375	–82 259	62 375
	Årets orealiserade vinster	0	0	0	0
	Förändring likvida medel	–382	–388	–382	–388
	Summa pensionsportölj	**571 466**	**522 519**	**571 466**	**522 519**
NOT 21	**KASSA OCH BANK**				
	Bankkonto	0	0	93	53
	Koncernkonto (bolag)	46 414	111 406	81 770	138 862
	SUMMA KASSA OCH BANK	**46 414**	**111 406**	**81 864**	**138 915**
NOT 22	**EGET KAPITAL**				
	Ingående eget kapital	1 386 270	1 196 849	1 586 483	1 470 083
	varav justering av eget kapital	0	0	0	0
	Förändring obeskattad reserv				
	Övriga förändringar	0	0	417	–194
	Resultatutjämningsreserv	163 647	107 101	163 647	107 101
	Årets resultat	23 307	95 168	38 243	116 594
	SUMMA EGET KAPITAL	**1 409 577**	**1 386 270**	**1 625 142**	**1 586 483**
	varav resultatutjämningsreserv**	163 647	107 101	107 101	107 101
	varav social investeringsfond***	36 988	39 798	33 163	39 798

** År 2015 avsattes 30 770 tkr, 2016 (7 700 tkr), 2017 (25 853 tkr), 2018 (3 861 tkr), 2019 (605 tkr), 2020 (25 464 tkr), 2021 (12 848 tkr), 2022 (56 546).

*** År 2012 avsattes 9 700 tkr, 2015 (10 000 tkr), 2018 (10 000 tkr), 2019 (10 000 tkr), 2020 (7 000 tkr), 2021 (7 000 tkr), 2022 (10 400).

NOTHÄNVISNINGAR TILL BALANSRÄKNINGEN		Kommunen		Kommunkoncernen	
(tkr)		2022	2021	2022	2021
NOT 23	**Avsättningar pensioner och liknande förpliktelser**				
	Specifikation – avsatt till pensioner, särskild avtalspension och ålderspensioner				
	PA-KL pensioner	17 005	15 907	17 005	15 907
	Förmånsbestämd pension/kompletteringspension	117 068	115 083	125 696	123 021
	Särskild avtalspension	2 760	3 267	2 760	3 267
	Ålderspension	0	0	0	0
	Visstidspension				
	Pensionsbehållning	14	14	14	14
	Pension till efterlevande	1 672	1 894	1 672	1 894
	Avsättning förtroendevalda	3 881	3 871	3 881	3 871
	Löneskatt	34 547	33 974	36 640	35 900
	Summa avsättningar pensioner och liknande förpliktelser	**176 947**	**174 010**	**187 668**	**183 874**
	Antal visstidsförordnanden				
	Politiker	0	0		
	Tjänstemän	0	0		
	Ingående avsättning exklusive ÖK-SAP inklusive löneskatt	169 200	152 468	172 436	159 973
	Ränteuppräkning	1 373	1 294	1 456	1 364
	Basbeloppsberäkning	2 002	778	2 118	816
	Nya utbetalningar	–6 175	–5 749	–6 377	–5 890
	Ändring av diskonteringsränta	0	0	0	0
	Ändrat livslängdsantagande RIPS	0	6 626		
	Intjänad PA-KL	1 680	696	1 680	696
	Slutbetalning förmånsbestämd ålderspension	0	0	0	0
	Intjänad förmånsbestämd ålderspension	3 111	8 926	3 627	10 531
	Intjänad särskild avtalspension	0	1 270	0	1 270
	Nya efterlevandepensioner	317	722	493	722
	Övrig post	45	–1 097	45	–771
	Årets förändring av löneskatt	571	3 266	739	3 726
	Utgående avsättning exklusive ÖK-SAP	**172 124**	**169 200**	**176 218**	**172 436**
	Ingående avsättning ÖK-SAP inklusive löneskatt	**0**	**0**	**0**	**0**
	Ränteuppräkning	0	0	0	0
	Basbeloppsuppräkning	0	0	0	0
	Utbetalning ÖK-SAP	0	0	0	0
	Ändring av diskonteringsränta	0	0	0	0
	Arbetstagare som pensionerats	0	0	0	0
	Ändrad samordning	0	0	0	0
	Övrig post	0	0	0	0
	Årets förändring av löneskatt				
	Utgående avsättning till pensioner ÖK-SAP	**0**	**0**	**0**	**0**

NOTHÄNVISNINGAR TILL BALANSRÄKNINGEN		Kommunen		Kommunkoncernen	
(tkr)		2022	2021	2022	2021
	Ingående avsättning till förtroendevalda inklusive löneskatt	**4 810**	**3 838**	**4 810**	**3 838**
	Avsatt till pensioner	12	972	12	972
	Utgående avsättning till förtroendevalda inklusive löneskatt	**4 822**	**4 810**	**4 822**	**4 810**
	Summa avsättning pensioner	**176 946**	**174 010**	**181 040**	**177 246**
	Aktualiseringsgrad (%)		*98*		*98*
NOT 24	**Andra avsättningar**				
	Avsättning för uppskjuten skatt 22 procent				
	Redovisat värde vid årets början	0	0	31 367	30 176
	Nya avsättningar	0	0	0	2 474
	Justerad skattesats	0	0	418	–908
	Ianspråktagna avsättningar	0	0	–182	–147
	Outnyttjade belopp som återförts	0	0	–82	–228
	Utgående avsättning	**0**	**0**	**31 520**	**31 367**
	Avsättning för återställningskostnader BORAB*				
	Redovisat värde vid årets början	0	0	4 954	5 195
	Nya avsättningar	0	0	0	0
	Ianspråktagna avsättningar	0	0	–555	–241
	Outnyttjade belopp som återförts	0	0	0	0
	Utgående avsättning	**0**	**0**	**4 399**	**4 954**
	** Avsättningen avser deponin på Sävstaås. Återställandet påbörjades 2010.*				
	Avsättning sanering Bro 4:4				
	Redovisat värde vid årets början	0	0	0	0
	Nya avsättningar	0	9 600	0	9 600
	Utgående avsättning	**0**	**9 600**	**0**	**9 600**
	Summa andra avsättningar	**0**	**9 600**	**35 920**	**45 921**

NOTHÄNVISNINGAR TILL BALANSRÄKNINGEN		Kommunen		Kommunkoncernen	
(tkr)		2022	2021	2022	2021
NOT 25	**LÅNGFRISTIGA SKULDER**				
	Långfristig upplåning i banker och kreditinstitut	300 000	200 000	1 410 050	1 390 050
	Långfristig leasingskuld	112 297	6 865	86 592	7 291
	Förutbetalda intäkter anläggnings- och anslutningsavgifter	15 108	13 525	15 108	13 525
	Förutbetalda intäkter offentliga investeringsbidrag	63 129	54 302	63 298	54 551
	Naturfond	1 086	974	1 086	974
	Övrigt			26 385	26 895
	Summa långfristiga skulder	**491 619**	**275 667**	**1 602 519**	**1 493 287**
	Förutbetalda intäkter som regleras över flera år				
	Anläggnings- och anslutningsavgifter återstående antal år (vägt snitt)	*20*	*20*		
	Offentliga investeringsbidrag återstående antal år (vägt snitt)	*33*	*20*	33	20
	Investeringsbidrag, gatukostnadsersättningar och anslutningsavgifter periodiseras linjärt under samma nyttjandetid som motsvarande tillgångar har.				
	Uppgifter om lån i banker och kreditinstitut				
	Genomsnittlig ränta (%)	1,22	0,25	0,92	0,70
	Genomsnittlig ränta exklusive derivat (%)				
	Genomsnittlig kapitalbindningstid (år)	2,94	2,04	2,74	2,75
	Kapitalförfall andel av lån				
	1 år			360 050	280 050
	2–3 år	300 000	200 000	910 000	900 000
	3–5 år			140 000	70 000
	5–10 år			0	140 000
	Över 10 år				
	Genomsnittlig räntebindningstid inklusive derivat				
	Genomsnittlig räntebindningstid exklusive derivat				
	Marknadsvärde säkringsinstrument				
	Säkrad låneskuld				
	Marknadsvärde derivat				
NOT 26	**KORTFRISTIGA SKULDER**				
	Leverantörsskulder	63 514	51 043	109 920	89 375
	Källskatt och arbetsgivaravgifter	40 053	40 106	45 722	45 678
	Ferielöneskuld	7 780	8 343	11 617	11 983
	Timlöneskuld, period 13	15 702	15 917	16 311	16 729
	Pensionsskuld individuell del	40 576	38 272	43 796	41 562
	Upplupen löneskatt individuell del	9 879	9 323	11 809	11 187
	Upplupen löneskatt utbetalda pensioner	0	0	101	82
	Preliminärskatt	0	0	–425	–284
	Semesterskuld, timskuld, uppehållsskuld, löneskuld med mera	61 003	59 774	68 119	66 730
	Förutbetalda intäkter	51 719	64 546	51 719	64 546
	Upplupna kostnader	15 262	20 400	81 799	75 935
	Momsskuld	2 086	1 961	7 269	4 210
	Kortfristig del av långfristig skuld	0	0	107	134
	Avräkning statsbidrag flyktingar	20 814	18 349	20 814	18 349
	Checkkredit (koncernkonto)	114 167	159 678	120 891	31 964
	Skuld koncernföretag	0	0	–79 539	–0
	Övriga kortfristiga skulder	23 288	10 665	38 469	23 838
	Summa kortfristiga skulder	**465 842**	**498 377**	**548 499**	**502 020**

NOTHÄNVISNINGAR TILL BALANSRÄKNINGEN		Kommunen		Kommunkoncernen	
(tkr)		2022	2021	2022	2021
NOT 27	**PANTER OCH DÄRMED JÄMFÖRLIGA SÄKERHETER**	0	0	0	0
	Borgensåtagande kommunala bolag	0	0	0	0
	Övriga borgensförbindelser				
	Bollnäs ridsällskap	1 300	1 300	1 300	1 300
	Bangolfklubb	600	600	600	600
	Summa panter och därmed jämförliga säkerheter	**1 900**	**1 900**	**1 900**	**1 900**
NOT 28	**PENSIONSFÖRPLIKTELSER SOM INTE UPPTAGITS BLAND SKULDER OCH AVSÄTTNINGAR**				
	Ingående ansvarsförbindelse inklusive löneskatt	**520 267**	**530 532**	**520 267**	**530 532**
	Försäkring	0	0	0	0
	Ränteuppräkning	3 268	3 383	3 268	3 383
	Basbeloppsuppräkning	8 362	3 955	8 362	3 955
	Gamla utbetalningar	–30 733	–28 255	–30 733	–28 255
	Ändring av diskonteringsränta	0	0	0	0
	Ändrat livslängdsantagande i RIPS	0	13 236	0	13 236
	Aktualisering	0	0	0	0
	Övrig post	–1 438	–580	–1 438	–580
	Årets förändring av löneskatt	–4 984	–2 004	–4 984	–2 004
	Summa pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulder och avsättningar	**494 742**	**520 267**	**494 742**	**520 267**
NOT 29	**ÖVRIGA ANSVARSFÖRBINDELSER***				
	Hälsingeutbildning ekonomisk förening	600	600	600	600
	Bollnäs Stadshus AB	70 000	70 000	70 000	70 000
	Bollnäs Energi AB	545 000	545 000	545 000	545 000
	AB Bollnäs Bostäder	485 000	565 000	485 000	565 000
	Bollnäs-Ovanåkers Renhållnings AB	10 050	10 050	10 050	10 050
	Kommunalförbundet Hälsingland	2 400	2 400	2 400	2 400
	Regionförbundet Gävleborg	0	0	0	0
	Kommunalt förlustansvar egna hem, 40 procent av låneskulden	0	103	0	103
	Lövvik-Offerbergs Vattenförening	0	0	0	0
	Bankgaranti deponiverksamhet	0	0	335	335
	Privata medel	62	70	62	70
	Fastigo	0	0	459	434
	SUMMA ÖVRIGA ANSVARSFÖRBINDELSER	**1 113 112**	**1 193 223**	**1 113 906**	**1 193 992**

** Bollnäs kommun har i november 2004 ingått solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 294 kommuner som per den 31 december 2022 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvar mellan medlemmarna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Bollnäs kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per den 31 december 2022 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelse till 540 357 097 316 kronor och totala tillgångar till 537 006 752 858 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 1 599 406 649 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 1 587 609 250 kronor.*

LEASING		Kommunen		Koncernen	
(tkr)		2022	2021	2022	2021
NOT 30	**LEASING**				
	Finansiella leasingavtal				
	Fastigheter				
	Totala minimileaseavgifter	**123 300**		**93 000**	
	Nuvärde minimileaseavgifter	**105 777**		**79 741**	
	därav förfall inom 1 år	3 783		2 748	
	därav förfall inom 1–5 år	15 593		11 327	
	därav förfall senare än 5 år	86 401		65 666	
	Variabla avgifter som ingår i periodens resultat	1 123		0	
	Maskiner och inventarier				
	Totala minimileaseavgifter	**6 645**	**6 963**	**9 324**	**8 703**
	Nuvärde minimileaseavgifter	**6 570**	**6 865**	**8 640**	**9 252**
	därav förfall inom 1 år	2 618	2 511	3 129	3 200
	därav förfall inom 1–5 år	3 952	4 354	5 903	6 364
	därav förfall senare än 5 år				
	Variabla avgifter som ingår i periodens resultat	191	156	211	156
	Ej uppsägningsbara operationella leasingavtal överstigande 1 år				
	Minimileaseavgifter			**632**	**588**
	med förfall inom 1 år			192	139
	med förfall inom 1–5 år			440	377
	med förfall senare än 5 år			0	72
	Ej uppsägningsbara operationella leasingavtal uthyrning				
	Minimileaseavgifter				
	med förfall inom 1 år				
	med förfall inom 1–5 år				
	med förfall senare än 5 år				

NOTHÄNVISNINGAR TILL KASSAFLÖDESANALYSEN		Kommunen		Koncernen	
(tkr)		2022	2021	2022	2021
Not 31	**JUSTERING FÖR EJ LIKVIDITETSPÅVERKANDE POSTER**				
	Avskrivningar	68 627	67 294	151 983	153 801
	Nedskrivningar	0	0	0	0
	Utrangeringar	67	946	67	946
	Gjorda avsättningar	2 936	33 053	3 821	38 829
	Intäktsförda ej likvida gåvor	0	0	0	0
	Orealiserade kursförändringar	82 259	0	82 259	0
	Upplösning av bidrag till infrastruktur	0	0	0	8 901
	Övriga ej likviditetspåverkande poster	1 123	0	2 054	11 602
	Summa justering för ej likviditetspåverkande poster	**155 012**	**101 293**	**240 184**	**214 079**
Not 32	**ÖVRIGA LIKVIDITETSPÅVERKANDE POSTER SOM TILLHÖR DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN**				
	Utbetalning av avsättning för pensioner	0	–5 749	0	–8 106
	Utbetalning av övriga avsättningar	–9 600	0	–10 155	–241
	Summa övriga likviditetspåverkande poster som tillhör den löpande verksamheten	**–9 600**	**–5 749**	**–10 155**	**–8 347**
Not 33	**POSTER SOM REDOVISAS I ANNAN SEKTION**				
	Realisationsresultat vid försäljning av anläggningstillgångar	0	0	132	476
	Summa poster som redovisas i annan sektion	**0**	**0**	**132**	**476**

NOTER ÖVRIGT		Kommunen		Koncernen	
(tkr)		2022	2021	2022	2021
Not 34	**KOSTNAD FÖR REVISION**				
	Kostnad för räkenskapsrevision				
	Sakkunnigt biträde	185	175	200	200
	Förtroendevalda revisorer	0	0	7	6
	Auktoriserade revisorer (bolagsrevision)	0	0	327	328
	Total kostnad för räkenskapsrevision	**185**	**175**	**534**	**535**
	Kostnad för övrig revision				
	Sakkunnigt biträde	539	610	600	667
	Förtroendevalda revisorer	0	0	16	14
	Lekmannarevision	0	0	178	114
	Total kostnad för övrig revision	**539**	**610**	**794**	**796**
	Total kostnad för revision	**724**	**785**	**1 328**	**1 331**

Driftredovisning

Utfallet för kommunen blev ett överskott mot budget på cirka 78,1 mnkr (16,3 mnkr 2021), exklusive värdeförändring av pensionsplaceringarna. Inkluderas värdeförändringen redovisades ett underskott mot budget på 4,1 mnkr.

Det turbulenta och oroliga året som 2022 var för såväl omvärlden som samhällsekonomin och aktiemarknaden ledde till att det totala värdet på kommunens pensionsplaceringar sjönk med cirka 9,3 procent, vilket påverkade resultatet med –82,3 mnkr i form av orealiserade förluster.

Av kommunens nämnder redovisade teknik- och fritidsnämnden det största underskottet. Även kulturnämnden redovisade ett mindre underskott. Kommunstyrelsen, socialnämnden, barn- och utbildningsnämnden, miljö- och byggnämnden och överförmyndarnämnden redovisade alla överskott. Läs mer om nämndernas resultat i deras respektive verksamhetsberättelse. Finansen redovisade ett överskott som bland annat förklaras av realisationsvinster och högre skatteintäkter.

(tkr)	Nettobudget 2022	Nettoutfall 2022	Avvikelse budget/utfall 2022	Utfall 2021	Avvikelse budget/utfall 2021
Kommunfullmäktige inklusive partistöd	– 3 287	– 3 300	– 13	– 3 179	63
Kommunrevision	– 1 604	– 1 520	85	– 1 508	74
Valnämnd	– 753	– 1 013	– 260	– 79	– 30
Överförmyndare	– 4 801	– 4 070	732	– 3 936	778
Kommunstyrelse	– 299 698	– 289 622	10 076	– 285 404	427
Teknik- och fritidsnämnd	– 92 498	– 102 513	– 10 015	– 96 437	– 4 825
Kulturnämnd	– 46 754	– 46 782	– 28	– 46 407	– 164
Barn- och utbildningsnämnd	– 548 410	– 548 396	14	– 530 413	– 1 070
Socialnämnd	– 749 053	– 744 834	4 220	– 721 495	– 12 665
Miljö- och byggnämnd	– 22 458	– 22 187	272	– 22 165	600
Ospecificerade preliminärbokade fakturor	0	0	0	0	0
Summa exklusive finans	**– 1 769 316**	**– 1 764 235**	**5 082**	**– 1 711 023**	**– 16 812**
Finans exklusive värdeförändring av pensionsdepå	1 796 759	1 869 801	73 042	1 743 817	33 067
Summa exklusive värdeförändring av pensionsdepå	**27 443**	**105 566**	**78 123**	**32 794**	**16 255**
Värdeförändring av pensionsdepå	0	– 82 259	– 82 259	62 375	62 375
Summa inklusive värdeförändring	**27 443**	**23 307**	**– 4 136**	**95 169**	**78 630**

Investeringsredovisning

Kommunens nettoinvesteringar uppgick till 125 mnkr. De tre största investeringarna var Renshammarskolan (15 mnkr, budget 134 mnkr), sanering av VA-ledningar (11 mnkr, budget 15 mnkr) samt konstgräsplanen på Sävstaås (7 mnkr, budget 7 mnkr).

Investeringar påverkar kommunens likviditet. Kommunen tog upp ett lån om 100 mnkr (totalt 300 mnkr med tidigare lån) för att finansiera långsiktiga investeringar. Höga investeringsvolymer leder även till ökade kostnader i form av avskrivningar, räntor samt drift- och underhållskostnader.

Kommunen behandlar fastigheter med hyresavtal där avtalsperioden omfattar större delen av fastighetens livslängd som finansiell leasing. Bandyhallen som invigdes 2022 är ett exempel på detta och tas därför upp i investeringsredovisningen samt redovisas som en anläggningstillgång i balansräkningen.

(tkr)	Budget 2022	Utfall 2022	Avvikelse budget/utfall	Utfall 2021
Investeringar totalt	**313 115**	**205 008**	**–108 107**	**84 081**
Anslutningsuppgifter		2 461	2 461	4 229
Investeringsbidrag		11 036	11 036	5 893
Kommunstyrelse	2 000	3 162	1 162	0
Teknik- och fritidsnämnd	304 605	106 212	–198 393	73 959
Kulturnämnd	250	250	0	339
Barn- och utbildningsnämnd	2 000	0	–2 000	0
Socialnämnd	3 960	2 146	–1 814	1 176
Miljö- och byggnämnd	300	0	–300	0
Bandyhall	0	79 741	79 741	0

VA-redovisning

Inledning

Enligt vattentjänstlagen 50 § ska alla kommunala VA-huvudmän, minst årligen, upprätta en särredovisning (separat resultat- och balansräkning) för sin verksamhet.

Förvaltningsberättelse

Helsinge Vatten AB ansvarar för produktion och distribution av dricksvatten, avledning och rening av avloppsvatten samt drift, underhåll och förnyelse av VA-anläggningar inom fastställda verksamhetsområden. VA-verksamheten distribuerar dricksvatten och renar avloppsvatten för cirka 5 000 abonnenter.

En betydande del av dricksvattnet hämtas från Flästa vattenverk. Avloppsvatten renas i 10 avloppsreningsverk av varierande storlek.

VA-systemet binds samman av cirka 310 km vattenledningar, 260 km avloppsledningar och 105 km dagvattenledningar samt 50 pumpstationer.

VA-verksamheten ska uppfylla de krav och villkor som ställs enligt lagen om allmänna vattentjänster, miljöbalken och tillstånd meddelade enligt miljöbalken och i Livsmedelsverkets dricksvattenföreskrifter.

Betydande händelser

- Cirka 17 fastigheter anslöts till kommunens VA-ledningssystem.
- Cirka 11 km VA-ledningar lades om och två avloppspumpstationer byggdes.
- Reinvesteringsbehovet fortsatte att vara stort och under året åtgärdades till exempel ledningssträckor vid Odengatan och Björkhamregatan.
- Under året var det några stora vattenläckor med betydande kostnadspåverkan. Totalt uppgick kostnaden för läckor till 816 tkr.
- Kommunfullmäktige beslutade att behålla taxorna oförändrade inför 2023.

Ekonomi

VA-verksamhetens avgiftsintäkter uppgick till 47 mnkr, jämfört med 45,6 mnkr 2021. Ökningen berodde huvudsakligen på höjningen av taxorna (cirka 2 mnkr). Den löpande konsumtionen låg på ungefär samma nivå som föregående år.

Årets driftkostnader uppgick till totalt 38 mnkr.

Vid Häggesta reningsverk förekom ett antal maskinhaverier samt ej budgeterade kostnader för inköp av elektronik med lång leveranstid. Kostnaden för kemikalier drog över budget med 770 tkr på grund av prisökningar samt problem i reningsprocessen vid Häggesta reningsverk. Vidare drog elkostnaden för reningsverk över budget med 540 tkr. Det berodde på att det vid byte av elmätare på Häggesta reningsverk i början av 2022 upptäcktes att den tidigare elmätaren visade för låg förbrukning, vilken låg till grund för budgeten. Sammantaget belastade ovanstående resultatet negativt med 1,6 mnkr jämfört med budget.

Sedan tidigare fanns en skuld till VA-kollektivet som 2022 ökade till 7 414 tkr.

Ekonomisk utveckling

(tkr)	2022	2021	2020	2019	2018
Omsättning	49 783	47 945	45 821	45 330	45 784
Drift Helsinge Vatten AB	–38 221	–34 473	–33 231	–36 180	–36 079
Avskrivningar	–10 477	–10 635	–9 334	–8 674	–6 473
Ränta	–706	–685	–3 877	–3 635	–3 695
Resultat	378	2 152	–621	–3 159	–463

Resultatavstämning i förhållande till självkostnadsprincipen 2018–2022

(tkr)	2022	2021	2020	2019	2018
Överuttag eller underskott	378	2 152	–621	–3 159	–463
Skuld till kollektivet	7 414	7 036	4 844	5 505	8 664

Resultat- och balansräkning

RESULTATRÄKNING (tkr)	Not	2022	2021
Verksamhetens intäkter	1	49 783	47 945
Verksamhetens kostnader	2	–38 221	–34 476
Avskrivningar	3	–10 477	–10 635
Verksamhetens nettokostnader		1 085	2 837
Finansiella intäkter			
Finansiella kostnader	4	–707	–685
Årets resultat		378	2 152

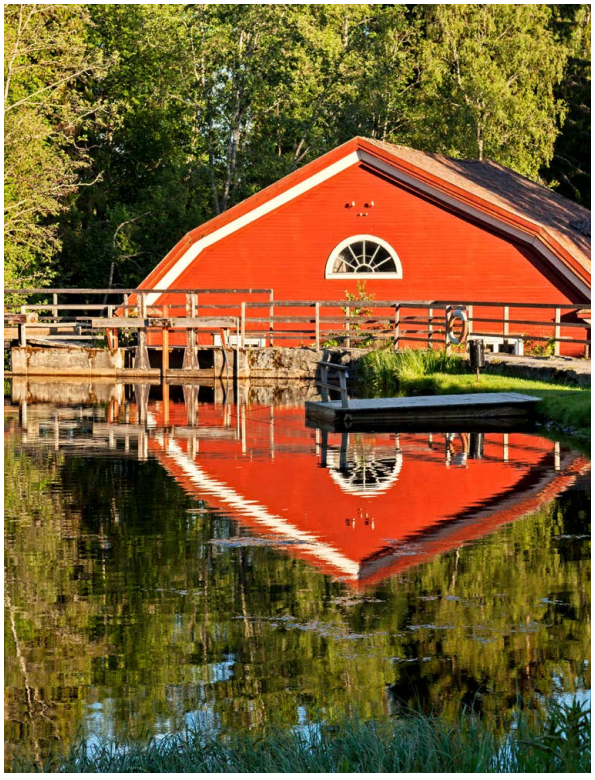

Balansräkning

TILLGÅNGAR (tkr)	Not	2022	2021
Anläggningstillgångar			
Mark		315	315
Byggnader och markanläggningar	5	42 303	39 894
Vatten- och avloppsledningar	6	192 689	179 392
Maskiner och inventarier	7	60 814	62 555
Vattenmätare		1 574	762
Summa anläggningstillgångar		**297 696**	**282 917**
Omsättningstillgångar			
Kundfordringar		1 077	3 612
Övriga fordringar		210	
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	8	97	1 229
Kassa och bank		25 260	
Summa omsättningstillgångar		**26 644**	**4 841**
SUMMA TILLGÅNGAR		**324 339**	**287 758**

SKULDER OCH EGET KAPITAL (tkr)	Not	2022	2021
Eget kapital	9		
Eget kapital		7 036	4 884
Årets resultat		378	2 152
Långfristiga skulder	10		
Lån av kommun		300 000	267 197
Förutbetalda anläggningsavgifter		15 109	13 525
Kortfristiga skulder			
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	11	1 816	0
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**324 339**	**287 758**

Kommunstyrelsen

Nämndordförande: Marie Centerwall
Antal ledamöter: 15
Förvaltningschef: Bosse Wallbäcks

Nämnden i korthet

Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi, utveckling och verksamheter samt ansvarar för samordningen i den kommunala koncernen. Den bereder de ärenden som ska beslutas i kommunfullmäktige. Enligt kommunallagen ska kommunstyrelsen också ha uppsikt över nämndernas och de kommunala bolagens verksamheter. Därutöver är kommunstyrelsen ansvarig för frågor som rör

- näringsliv och utveckling
- arbetsmarknad och integration
- social och ekologisk hållbarhet
- IT
- arkivmyndighet
- krisledningsnämnd
- samverkan med civilsamhället genom bland annat pensionärs- och tillgänglighetsråd.

Sammanfattning händelser av väsentlig betydelse

Omvärldshändelser

- Kriget i Ukraina har lett till ökade räntor, inflation och en allmän ökad osäkerhet.
- En omfattande mobilisering i förberedelsearbetet krävdes, både internt och i dialog med andra myndigheter.
- Pandemin påverkade fortfarande verksamheterna i början av året, men därefter i klart minskad omfattning.

Exempel på specifika händelser

- Fokuset på samarbetet mellan arbetsmarknadsenheten och försörjningsstödsenheten ökade.
- Överförmyndarnämnden utökades med Ljusdals kommun.
- Ett omfattande ledarutvecklingsprogram för alla chefer startades upp.
- Ett nytt lönesystem samt schema- och bemanningssystem började införas. Systemen införs etappvis.
- Kommunchefens ledningsgrupp samlades, vilket innebar omfattande omflyttningar i kommunhuset.
- Programmen för social och ekologisk hållbarhet antogs och arbetet med att införa dem påbörjades.
- En struktur för det fortsatta arbetet med säkerhets- och beredskapsfrågor byggdes upp genom nya styrdokument och rutiner.

Måluppfyllelse

Nämndens mål	Analys
Invånare	
Verka för ett aktivare liv med civilsamhället, där barn och unga ska ges stor delaktighet	En rad insatser gjordes, bland annat samverkansmöten med civilsamhället för att få till en ökad vuxennärvaro på oroliga platser i kommunen, samverkan med intresseorganisationer såsom pensionärsorganisationerna, aktiviteter för vuxna, barn och ungdomar på Solrosen, på Långnäs, i övriga tätorter och i kulturkvarteren, funktionshinderdagen samt digitalisering av hanteringen av föreningsbidragen.
Vidareutveckla integrationen för att motverka segregation, främlingsfientlighet, rasism och våld i samhället	Insatser som genomfördes gällde bland annat samordning i vidarebosättningarbetet, tredjelandsmedborgares möjligheter till integration och etablering på arbetsmarknaden, idéburet offentligt partnerskap (IOP) för att stötta verksamheter som hanterar en samhällsutmaning, effektivisering av etableringsprocessen med fokus på arbete och studier samt bättre metoder i flyktingmottagningen för att främja klienters fritidsengagemang.
Skapa förutsättningar för en jämställd och jämlik folkhälsa	Gällande folkhälsan i kommunen syntes vissa negativa tendenser. Sjuktalen var högre än i riket och ungdomars upplevelse av trygghet både i skolan, i hemmet och på väg till och från skolan visade en något negativ utveckling. Fokus när programmet för social hållbarhet infördes låg främst på brottsförebyggande och trygghetsskapande frågor. Utifrån aktuell lägesbild prioriterades tre målområden: våld, motorburen problematik samt ANDT (alkohol, narkotika, doping, tobak).
Öka delaktigheten från medborgarna i kommunala frågor	Ett antal enkäter genomförs med 2–4 års intervall. En utmaning är att få upp svarsfrekvenserna. Valdeltagandet för 2022 års riksdags-, kommun- och regionval minskade jämfört med 2018 och 2014. Att förbereda och genomföra valet var ett stort arbete. Information om valet spreds i olika kanaler såsom kommunens hemsida, Facebook, digitala skyltar med mera. Kommunstyrelsen beslutade i januari 2023 att ungdomsinflytandet ingår i demokrati- och valberedningens uppdrag.

Nämndens mål	Analys
Utveckling, välfärd och tillväxt	
Fler privata och offentliga arbetsgivare etablerar sig i kommunen	Antalet arbetsgivare ökade med 52 under året. Med bland annat företagarcaféer, fastighetsägarnätverk, möten med besöksnäringen och entreprenörskapsdagen erbjuds mötesplatser för företagare, politiker och tjänstepersoner om kommunens utveckling. Servicepunkterna i Kilafors, Rengsjö och i Vallsta är mötesplatser för dem som bor där eller besöker landsbygden. Nyföretagarrådgivning samt starta-eget-utbildningar möjliggör för kommuninvånare att få kunskap om hur man startar och driver företag.
Arbetslösheten ska minska och antalet medborgare med egen försörjning ska öka	Arbetslösheten i kommunen var högre än i riket. Arbetslösheten gick ned i början av 2022 men ökade sedan något. Den var dock fortsatt något lägre än i december 2021. En genomlysning av målgruppen försörjningsstödstagare sker kontinuerligt sedan september 2022 i ett samarbete mellan Arbetsförmedlingen, arbetsmarknads- och flyktingverksamheten och försörjningsstödsenheten, i syfte att hitta aktiviteter som ökar chansen till egen försörjning. Arbetsmarknads- och flyktingverksamheten arbetade aktivt med ungdomar som varken arbetar eller studerar.
Väl utvecklad infrastruktur för fysisk och digital kommunikation i alla kommundelar	Flera åtgärder som främjar gång-, cykel- och kollektivtrafik genomfördes, bland annat en ny bussgata samt nya busshållplatser och gång- och cykelvägar. Kollektivtrafiken utvecklades också genom att ett nytt stadslinjenät infördes i december 2022. Antalet resenärer till och från Bollnäs resecentrum ökade med cirka 72 600 personer. Gällande den digitala infrastrukturen gjordes utrustningsbyten bland annat på Bollnäs Energi AB, Stadshuset, Sävstaås, Forum i Arbrå, Läkarvillan, Davidsgården, individ- och familjeomsorgen, Sävsberg samt flera skolor, förskolor och omsorgsenheter.
En större del av invånarna ska ha en eftergymnasial utbildning	Gällande andelen invånare 25–64 år som har en eftergymnasial utbildning har en svagt uppåtgående trend setts, från cirka 29 procent 2018 till 31 procent 2021. Bollnäs nya resecentrum skapade bättre pendlingsmöjligheter till studieorter. Ett arbete för att få statliga jobb till Bollnäs pågår, vilket stödjs av både regionen och grannkommunerna.
De lokala miljömålen uppnås för ett hållbart Bollnäs kommun	Revidering av de lokala miljömålen inkluderades i det program för ekologisk hållbarhet som antogs i kommunfullmäktige i juni. I maj antogs en riktlinje för möten och resor i tjänst med klimatväxling. Olika insatser gjordes eller planeras för att främja cyklandet.
Ekonomi	
God ekonomisk framförhållning i förvaltningens verksamheter	Alla verksamheter inom kommunstyrelsens område hade, i huvudsak, en ekonomi i balans.
Effektiv, samordnad och rättssäker inköpsprocess	Kommunens inköpsprocess utvecklades, både internt och i samverkan med övriga Hälsingekommuner.
Genom god omvärldsanalys och samordning uppnå en effektiv och jämställd resursanvändning för en ökad koncernnytta	En gemensam omvärldsanalys för alla förvaltningar presenteras för politiken under 2023.
Arbetar för en jämställdhetsintegrerad budget	Det pågår ett arbete med att tydliggöra vad en jämställdhetsintegrerad budget är. Vid varje politiskt beslut ställs frågan om beslutet påverkar jämställdheten.

Nämndens mål	Analys
Medarbetare	
Långsiktig, hållbar och effektiv personal- och kompetensförsörjning samt kompetensutveckling	Den kommungemensamma värdegrunden började införas, bland annat som en del av ledarskapsprogrammet. Arbete pågår med att stärka arbetsgivarvarumärket. Det pågår en upphandling för ett nytt digitalt rekryteringssystem. Det pågår även ett arbete med en uppdaterad kompetensutvecklingsplan för kommunstyrelsen samt planering av ett arbete med friskfaktorer i hela kommunen.
Andelen medarbetare som upplever att de har god arbetsmiljö, hög motivation, stor delaktighet, känner förtroende och tillit för ledarskapet samt uppfattar att styrningen är tydlig ska öka	Förvaltningen fick över lag positiva resultat i Hållbart medarbetarengagemang (HME) och resultaten var i linje med föregående år. Dock syntes en viss nedgång på flera punkter jämfört med resultaten för 2–3 år sedan.
Att med hög kvalité samordna personalpolitiken utifrån kommunfullmäktiges fastställda styrdokument, mål och se till att dessa är väl förankrade i organisationen	Arbetet pågick enligt plan.
Arbetssätt och processer	
Fördjupa och utvidga samverkan både inom och utom kommunen	Det sker en stor satsning på samverkan både internt inom kommunen, inom kommunkoncernen och med andra Hälsingekommuner. Några exempel är *Gemensam lön Hälsingland*, framtida kommungemensam IT-drift samt samverkan med E-arkivcentrum Dalarna. Löneprojektet stötte dock på flera strukturella utmaningar kopplade till att kommunerna har så skilda processer. Kommunchefens ledningsgrupp samlades i samma korridor. Gällande bolagen hölls regelbundna koncernträffar med ledningsgruppen och bolagscheferna. I inköpssamverkan finns utmaningar gällande att hitta bra samverkansformer för att göra gemensamma upphandlingar.
Kommunen ska ha en gemensam värdegrund som är levande i hela organisationen	Stödmaterial till arbetsplatsträffar togs fram. Det ingår i ledarskapsprogrammet.
Ge en förbättrad service till invånare och företagare genom ökad tillgänglighet och dialog	Kommunens nya hemsida hamnade i juli på plats 7 av 290 när en nationell jämförelse mellan hemsidor gjordes. Innan den nya hemsidan lanserades låg kommunen på plats 235. Under året togs växelfunktionen över i egen regi vilket gav möjlighet till mer lokalt anpassat stöd i samtalen. Kommunen verkade på olika sätt för att underlätta för små och medelstora företag att lämna anbud. Kommunikationskanalerna till näringslivet fortsatte att utvecklas. I syfte att utveckla landsbygdens förutsättningar rörande bland annat företagsamhet utvecklades servicepunkterna.

Driftredovisning

(tkr)	Nettobudget 2022	Nettoutfall 2022	Avvikelse budget/utfall	Utfall 2021
Styrelse	– 6 602	– 5 831	771	– 7 505
Ekonomikontor med mera	– 20 663	– 20 297	366	– 11 207
Kommunstyrelsekontor med mera	– 39 694	– 34 505	5 189	– 41 679
Personalkontor	– 16 290	– 16 363	– 73	– 17 339
Arbetsmarknadsenhet	– 12 425	– 12 302	123	– 11 704
Näringslivskontor	– 5 739	– 5 057	682	– 4 662
Flyktingmottagning	0	0	0	0
Kommunalförbund med mera	– 198 285	– 195 266	3 019	– 191 309
Summa	**– 299 698**	**– 289 622**	**10 076**	**– 285 404**

Analys driftredovisning

Kommunstyrelsens överskott i förhållande till budget var 10,1 mnkr.

Styrelsen redovisade ett överskott på grund av att arvodena var lägre än budgeterat samt att all budget för oförutsedda utgifter inte användes.

Ekonomikontoret redovisade ett överskott bland annat eftersom inköpsenheten inte var bemannad fullt ut hela året.

Kommunstyrelsekontorets överskott berodde främst på att budgeterade medel för samverkansprojekt och covid-19-konsekvenser inte användes.

Näringslivskontoret redovisade ett överskott på grund av lägre personalkostnader än budgeterat.

Kommunalförbundets överskott berodde på lägre kostnader än budgeterat för Hälsinglands utbildningsförbund.

Personalredovisning

(%)	2022	2021	2020
Total sjukfrånvaro*	4	2,80	6,02
Varav långtidsfrånvaro**	34,3	41,20	42,46
Sjukfrånvaro för kvinnor	4,91	2,30	7,10
Sjukfrånvaro för män	1,78	4,12	3,04

*Sjukfrånvarons andel av den ordinarie arbetstiden för samtliga anställda, såväl tillsvidare- som visstidsanställda.

**Den del av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer.

Analys personalredovisning

Sjukfrånvaron ökade jämfört med förra året.

Projektet *Gemensam lön i Hälsingland* innebär stora organisatoriska förändringar och kommer att påverka både chefer och medarbetare i alla kommuner.

Resultaten i Hållbart medarbetarengagemang (HME) var generellt goda. Dock syntes en viss försämring jämfört med resultaten 2–3 år bakåt i tiden.

Arbetsmiljöverket konstaterade i de inspektioner som gjordes att kommunens struktur för arbetsmiljöarbete höll hög kvalitet.

Ledarskapsutbildningen och det återupptagna värdegrundsarbetet förväntas leda till ytterligare förbättringar av såväl arbetsmiljö som effektivitet och kvalitet. Det pågår en planering av ett arbete med friskfaktorer i hela kommunen. Modellen för arbetet är hämtad från parternas gemensamma arbete inom ramen för *Sunt arbetsliv*. Modellen är evidensbaserad och handlar om att integrera arbetsmiljö och verksamhetsutveckling. Det är ett långsiktigt arbete som kommer att pågå många år framöver.

Förväntad utveckling

Förändringarna i omvärlden med höjda räntor, inflation och kraftiga kostnadsökningar samt ett allmänt försämrat säkerhetsläge har på kort tid kastat om förutsättningarna i planeringen.

Uppbyggnaden av civilförsvaret, IT-säkerhet, försörjningsfrågor, hållbarhet med mera har fått ökad prioritet.

Samtidigt har kommunen stora ambitioner för att öka tillväxt och attraktionskraft. I kombination med ovanstående kommer det sannolikt att leda till behov av omprioriteringar och kostnadsminskningar på många områden.

Teknik- och fritidsnämnden

Nämndordförande: Mats Löwenstein (S)
Antal ledamöter: 7
Förvaltningschef: Johan Englund

Nämnden i korthet

Teknik- och fritidsnämnden ansvarar för

- nyanläggning, utformning och förvaltning av kommunens gator, vägar, belysningsanläggningar, trafikanordningar, parker, planteringar, lekplatser och allmänna platser
- upplåtelse av kommunens lokaler och anläggningar
- förvaltning av kommunens fastigheter (mark, byggnader), lokaler och idrotts- och fritidsanläggningar
- insamling av avfall
- nyanläggning, utformning och förvaltning av kommunens anläggningar för vatten och avlopp
- utveckling av fritidsverksamheterna vid kommunens idrotts- och fritidsanläggningar
- bilpool
- kostenhet
- IT-enhet
- lokalvård och vaktmästeri.

Sammanfattning händelser av väsentlig betydelse

Verksamheterna drabbades, på grund av världsläget, av stora prisökningar på bland annat byggvaror, livsmedel och bränsle.

Lokaler för drygt 100 flyktingar från Ukraina förbereddes på två våningsplan i husen Heden 128 och 134.

Renhammarskolan började att byggas i november.

Det gamla köket på Höghammarskolan stängdes och revs. Ett nytt kök och en ny skolrestaurang byggs tillsammans med den nya skolan på Ren. Matservering för eleverna på Höghammarskolan sker i provisoriska lokaler.

Simhallen i Kilafors fortsätter att hålla stängt i väntan på renovering. Projektet startades upp i början av året och projekteringen blev klar i december. En ny kalkyl presenteras i teknik- och fritidsnämnden i början av 2023.

I Bollnäs simhall upptäcktes omfattande vattenskador under sommaren som resulterade i att bastutrymmena akut fick stängas. De är fortfarande stängda.

I mars släcktes isen på bandyplanen på Sävstaås ned för sista gången i och med bandyhallens tillkomst.

Flera omfattande gatuprojekt färdigställdes: Odengatan, Läroverksgatan och Björktjära, Hamre, Höglunda – Hållbara resor i Bollnäs (Bussgatan).

Den generella hotbilden mot IT-miljöer har eskalerat kraftigt de senaste åren. Under 2022 upptäcktes och säkrades flera sårbarheter.

Högsta förvaltningsdomstolen beslutade efter överklaganden att upphandlingen av ett nytt reningsverk till Rengsjö var korrekt gjord. Reningsverket byggs 2023.

Måluppfyllelse

Nämndens mål	Analys
Invånare	
Få fler människor i rörelse och stimulera till en hälsosammare livsstil	Pandemiriktlinjerna mildrades vilket gjorde att antalet besökare på fritidsanläggningar och skolrestauranger ökade, men de kom inte upp i samma nivåer som före pandemin.
Arbeta för en tryggare miljö inom nämndens verksamhetsområde	Flera trygghetsåtgärder för kommunens medborgare utfördes. Dialog med medborgarna sker dagligen via synpunktshanteringen.
Utveckling, välfärd och tillväxt	
Nämndens verksamheter ska arbeta för en minskad miljöpåverkan	Målet nåddes inte helt eftersom matsvinnsmålet inte kunde nås.
Skapa möjlighet för god infrastruktur och en ökad digitalisering	Målet nåddes delvis. Gatuenkäten angående framkomlighet kunde inte utföras.
Ekonomi	
Verksamheterna ska bedrivas inom tilldelad budget	Ett antal verksamheter bedrevs inte inom tilldelad budget. Det berodde bland annat på extrema prisökningar, ej påverkbara intäktsbortfall och en dyr vinterväghållning.
Nämnden tar inte på sig nya ofinansierade uppdrag	Bland annat kostenheten och IT-enheten var tvungna att lösa uppgifter utan finansiering för att klara sina uppdrag mot andra förvaltningar.
Medarbetare	
Förvaltningen ska erbjuda chefer och medarbetare ett klimat som skapar närvaro, trygghet, delaktighet, utveckling och motivation	Förvaltningen fick fortsatt höga betyg gällande dessa områden i årets medarbetarenkät.
Arbetssätt och processer	
Förvaltningen ska samverka med övriga förvaltningar, verksamheter, förbund, bolag, politik, invånare, företag, andra kommuner, näringsliv och föreningar för en ökad nytta	Förvaltningen deltog i ett stort antal samverkansarbeten. I förvaltningens ledningsgrupp står koncernnytta högt upp på agendan vid planering av olika projekt.

Driftredovisning

(tkr)	Nettobudget 2022	Nettoutfall 2022	Avvikelse budget/utfall	Utfall 2021
Teknik- och fritidsnämnden	**– 394**	**– 341**	**53**	**– 326**
Preliminärbokade fakturor	0	0	0	0
Administrationsenheten	– 4 336	– 4 318	18	– 4 201
Intern service	9	– 63	– 72	– 2 812
Bilpoolen	12	– 1 453	– 1 465	– 318
Gatuenheten	– 53 139	– 56 165	– 3 026	– 47 874
Fastighetsgruppen	5 425	5 122	– 303	7 926
IT-enheten	– 12 369	– 11 825	544	– 13 592
Kostenheten	– 2 883	– 6 090	– 3 207	– 3 419
Fritidsenheten	– 36 845	– 38 628	– 1 783	– 39 306
Summa exklusive affärsfastigheter och VA	– 104 520	– 113 759	– 9 239	– 103 922
Affärsfastigheter	14 043	10 867	– 3 176	5 333
VA-verksamhet	– 2 021	378	2 399	2 152
Summa affärsfastigheter och VA	12 022	11 246	– 776	7 484
Summa	**– 92 498**	**– 102 513**	**– 10 015**	**– 96 437**

Analys driftredovisning

Teknik-, service- och fritidsförvaltningen uppvisade ett resultat i förhållande till budget om –10,0 mnkr, varav skattefinansierad verksamhet utgjorde –9,2 mnkr.

Gatuenheten redovisade ett resultat på –3,0 mnkr. Orsakerna var bland annat höga indexuppräkningar gentemot entreprenörer, omfattande snöröjning och halkbekämpning i december samt höjda priser på bränsle, el och bitumen.

Bilpoolen redovisade ett resultat om –1,5 mnkr, främst på grund av ökade bränslekostnader.

Kostenheten redovisade ett resultat om –3,2 mnkr. Den stora ökningen av livsmedelspriserna (+19 procent) stod för den största delen av underskottet.

Fritidsenheten redovisade ett budgetunderskott på 1,8 mnkr. Det egentliga underskottet var 3,8 mnkr eftersom 2,1 mnkr från budget för hyra av bandyhall inte förbrukades på grund av senarelagd öppning. Överprövning av gymupphandlingen innebar två månader utan intäkter för gymverksamhet, samtidigt som kostnader för lokaler och viss personal fanns. Gymverksamheten genererade ett resultat på –1,6 mnkr, varav 0,5 mnkr avsåg januari–februari. Behovet av reparationer och underhåll av anläggningsinventarier var större än budgeterade medel, vilket förklarar 1,3 mnkr av underskottet.

Affärsfastigheter redovisade ett budgetunderskott på 3,2 mnkr. Det berodde delvis på kostnader för anpassning inför eventuellt flyktingmottagande på 0,5 mnkr. En annan av orsakerna till avvikelsen var att avkastningskrav för avyttrade tidigare vinstgivande fastigheter om drygt 1,2 mnkr fanns kvar i budget.

VA fick ett budgetöverskott på 2,4 mnkr, vilket främst berodde på en 4,2 mnkr lägre räntekostnad än beräknat. Driftkostnaden i Helsinge Vatten var 1,6 mnkr högre än budgeterat på grund av ökade kostnader för el och kemikalier.

Personalredovisning

(%)	2022	2021	2020
Total sjukfrånvaro*	9,28	8,03	7,76
Varav långtidsfrånvaro**	60,44	50,87	48,07
Sjukfrånvaro för kvinnor	11,79	10,83	9,87
Sjukfrånvaro för män	6,15	4,39	4,99

*Sjukfrånvarons andel av den ordinarie arbetstiden för samtliga anställda, såväl tillsvidare- som visstidsanställda.

**Den del av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer.

Analys personalredovisning

Under de senaste tre åren ökade den totala sjukfrånvaron med 1,52 procentenheter till 9,28 procent. Under samma period minskade korttidsfrånvaron med 0,34 procentenheter medan långtidsfrånvaron ökade med 1,86 procentenheter. Skillnaderna mellan olika enheter var dock stora. Det var främst enheten intern service som hade ett ovanligt stort antal kort- och långtidssjukskrivna som inte kunde kopplas till pandemin. Orsakerna är till stor del oklara. Långtidsfrånvaron var inte arbetsrelaterad. HME-enkäten (Hållbart medarbetarengagemang) gav enheten goda resultat och analyserna utifrån SAM-kalendern (Systematiskt arbetsmiljöarbete) gav inga alarmerande signaler om att något skulle vara fel.

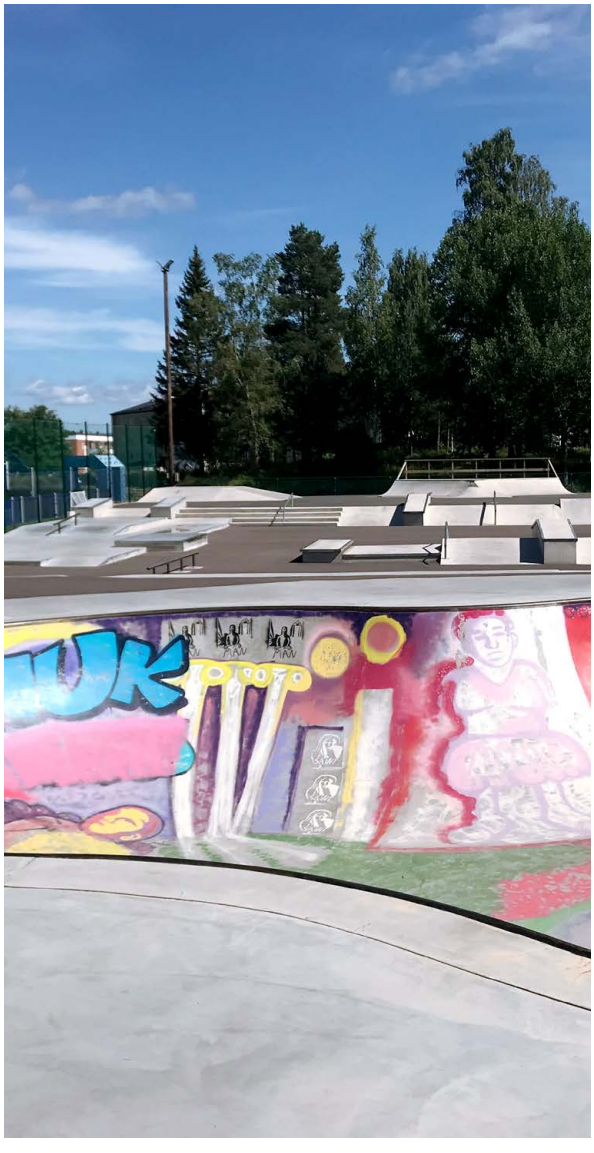

Förväntad utveckling

Fastighetsgruppen

Avkastningskravet på affärsfastigheter gör att upprätthållandet av fastigheternas standard och värde försvåras ytterligare. Verksamhetslokalerna behöver mer ekonomiska medel för att upprätthålla standard och värde.

Fritidsenheten

Fritidsenheten har fortsatta utmaningar med stora underhålls- och investeringsbehov på idrottsanläggningarna och simhallarna.

Att Bollnäs simhalls bastuutrymmen är stängda innebär att det kan finnas en risk att besöks- och intäktsnivåerna till simhallen påverkas även framöver.

Gymmen i Bollnäs, Arbrå och Kilafors öppnade den 28 februari. Verksamheten har börjat att återhämta sig. Om ökningen sker i samma takt ser prognosen för 2023 lovande ut.

Anläggningsstrategin för framtidens behov av simhallar, sporthallar, idrottsanläggningar och fritidsmiljöer i hela kommunen ska delrapporteras 2023.

Gatuenheten

En mycket stor utmaning i bilpoolen är att leva upp till kommunens mål avseende miljö, med de medel som finns och kommer att bli anslagna och med dagens åldrande fordonsflotta. Det gångna året var det inte möjligt.

En minskad drift- och underhållsbudget för gatuenheten medför en risk att underhållsskulden för infrastrukturen ökar mer och mer för varje år.

Kostenheten

Den framtida prisutvecklingen på drivmedel, foder och förpackningar, som i sin tur påverkar livsmedelspriserna, är osäker.

Bristen på vissa livsmedel kan hålla i sig 2–3 år, vilket bidrar till att priserna på dessa varor trissas upp ytterligare. Utbudet på kostenhetens menyer och salladsbord behöver anpassas efter rådande tillgång på varor.

En utmaning på kort och lång sikt är arbetet med livsmedelsupphandlingar. Arbetet som gemensamt påbörjades av Hälsingekommunerna och Inköp Gävleborg behöver hållas i gång och utvecklas.

Kommunfullmäktige har fattat ett beslut om att utreda kökens organisatoriska tillhörighet 2023, vilket kan leda till oro i organisationen. Erfarna och kompetenta chefer och medarbetare inom kostområdet är svårrekryterade yrkesgrupper.

IT-enheten

Kommunen står inför viktiga strategiska vägval med stor påverkan på IT-miljö och ekonomi, framför allt gällande IT- och informationssäkerhet samt IT-samverkan med Ovanåkers kommun och övriga Hälsingekommuner.

För förbättrad kvalitet och effektivitet för medborgarna behöver kommunen verksamhetsutveckla bland annat med hjälp av digitalisering. En grundförutsättning för det är att IT-enheten ges förutsättningar att utveckla och kvalitetssäkra kommunens IT-miljö och IT-infrastruktur.

Intern service

Kommunfullmäktiges beslut i december ”att under 2023 ändra internservice och kostenheten till budgetfinansierad verksamhet samt skapa en sammanhållen internserviceenhet för kommunens samtliga verksamheter” kan innebära att serviceenheten får ansvar för fler verksamheter än tidigare. Det behöver klargöras om delar av enhetens budget kanske måste fortsätta vara ”köp-och-sälj”.

Barn- och utbildningsförvaltningen har aviserat besparingar och uteblivna ersättningar på minst 0,5 mnkr, vilket kräver anpassningar. Fullmäktigebeslut om att barn- och utbildningsförvaltningen ska slippa kostnadsökning vid flytten av skolan från Rensbacken till Heden ger serviceenheten ekonomiska och organisatoriska utmaningar.

Ytterligare ett problem är ett krav på 0,8 mnkr som ställs på enheten för låsbyten på Heden, en utgift som påverkar enhetens ekonomi 2023.

VA

Att bygga det nya reningsverket i Rengsjö kommer att ta mycket tid och kraft 2023. När bygget påbörjas ska också arbetet med överföringsledningen mellan Glössbo och Rengsjö genomföras, så att reningsverket i Glössbo på sikt kan läggs ned.

De kommande åren ligger fokus på de egna VA-projekten. Bland annat behöver de stora sjöledningarna från Flästa vattenverk bytas ut inom överskådlig tid.

Drift- och kapitalkostnader ökar de kommande åren. När det ackumulerade överskottet i VA-kollektivet, som har använts stegvis för att balansera upp kostnaderna under ett antal år, är förbrukat behöver taxan höjas.

Barn- och utbildningsnämnden

Nämndordförande: Åsa Äng Eriksson
Antal ledamöter: 11
Förvaltningschef: Berith Öhrn

Nämnden i korthet

Nämnden ansvarar för

- att alla kommunens ungdomar som lämnar grundskolan har fått den utbildning de har rätt till och att verksamheten följer gällande lagar och förordningar samt fullmäktiges beslutade mål och riktlinjer
- att planera och tillhandahålla förskoleklass, grundskola och grundsärskola
- att planera och tillhandahålla förskola, annan pedagogisk verksamhet och fritidshem upp till 10 års ålder
- att godkänna huvudmän för fristående förskolor och enskild pedagogisk verksamhet samt ha tillsyn över dessa
- elevhälsan.

Sammanfattning händelser av väsentlig betydelse

Det kommungemensamma beslutet i april att medge arbete på distans 40 procent per vecka, om verksamheten tillåter, var svårt att tillämpa eftersom medarbetarna, förutom när verksamheterna var stängda, hade svårt att arbeta på distans.

Renshammarskolan, den nya skolan på Ren, började byggas den 1 november 2022 och beräknas stå klar och välkomna elever hösten 2024.

Flera verksamheter hade, till följd av pandemin, hög sjukfrånvaro för barn, elever och personal.

Kommunen förberedde sig för att ta emot flyktingar från Ukraina.

Digitaliseringsplanen var förankrad i verksamheten.

Samverkan för bästa skola slutredovisades till Skolverket. Processen fortsätter för alla verksamheter (förskolor och grundskolor) under namnet Möjligheternas förskola och skola för en likvärdig utbildning i kommunen.

Två gemensamma utbildningsdagar med socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden genomfördes med temat främjande av skolnärvaro.

Koordinatorernas uppdrag att minska frånvaron i grundskolorna avslutades med en slutrapport.

En gemensam frånvarorutin arbetades fram.

Inom elevhälsan utvecklades ett barnhälsoteam med fokus på förskolan.

Regler och rutiner för tilläggsbelopp kvalitetssäkrades genom en bedömargrupp.

Ett arbete för att stärka samverkan mellan region, socialtjänst och skola påbörjades under hösten. Målet med samverkan är att gå från en förståelse för varje enhets uppdrag till samverkan på individnivå. Syftet är att på ett professionellt sätt och med ett öppet bemötande bidra med varje pusselbit för att varje enskild individs behov ska tillgodoses.

För att säkerställa det systematiska kvalitetsarbetet i elevhälsans medicinska och psykologiska insats utarbetades ett ledningssystem.

Måluppfyllelse

Nämndens mål	Analys
Invånare	
1. Förskolan och skolan är trygga, kreativa och hälsosamma miljöer för alla barn och elever	Trots många aktiviteter nåddes inte en önskad nivå gällande bland annat 100 procent närvaro och 100 procent trygga elever utan kränkningar.
2. Förskolan och skolan främjar könsneutralt barns och elevers utveckling, förebygger ohälsa och utanförskap genom ett aktivt elevhälsoarbete med tidiga, sammanhållna insatser	I den samlade elevhälsan infördes ett barnhälsoteam som arbetar mot de tidiga åren i förskolan. De tidiga insatserna leder till ökade förutsättningar för alla barn och elever att nå måluppfyllelse från förskolan och upp i grundskolan.
	Sammantaget är det inte 100 procent utbildade pedagoger i kommunen.
3. Barn och elever har förtroende och tillit till sin egen förmåga, till varandra och de vuxna i förskolan och skolan	Trots ett medvetet arbete fanns det elever som upplevde att tilliten till vuxna saknades.
4. Medborgarna ska ha förtroende för skolväsendet	Alla verksamheter använde en gemensam plattform för kommunikation med vårdnadshavare.
	Enkäter gällande övergångarna visade att mycket var bra och att möten hade bra innehåll. Dock behöver särskilt stöd samt vikten av att alla elever lämnas över uppmärksammas mer.
Utveckling, välfärd och tillväxt	
5. Alla elever som genomgått grundskoleutbildning i vår kommun har behörighet att studera på gymnasiet	Målet att få alla elever behöriga till att studera på gymnasiet uppfylldes inte. 75 procent av eleverna hade behörighet att studera på gymnasiet efter lovskolan i juni.
	Kunskapsresultaten har förbättrats något över tid.
6. Utbildning i förskola och skola ska möta varje barns och elevs behov och förutsättningar samt vara likvärdig oavsett enhet och huvudman	Gemensamma regler och rutiner för tilläggsbelopp togs fram och användes. Alla beslut gällande tilläggsbelopp behandlades i förvaltningens bedömargrupp.
	Alla verksamheter har ett systematiskt kvalitetsarbete utifrån analyser av sina resultat.
7. Tillgänglighet till omsorg på obekväm tid ska öka	Tillgängligheten till omsorg på obekväm arbetstid ökade genom att ytterligare ett nattis öppnades i Arbrå.
Ekonomi	
8. Ett kvalitetssäkrat budget- och uppföljningsarbete och ett påbörjat arbete med jämställdhetsintegrerad budget	Alla enheter hade en färdigställd detaljbudget i december inför budgetåret 2022. Samtliga enheter erbjöds återkoppling och uppföljning varje månad.
9. Resurseffektiva organisationer som främjar barns och elevers måluppfyllelse, på alla nivåer	Sedan 2021 finns en resursfördelningsmodell som gäller alla verksamheter oavsett huvudman, vilket ger en tydligare och mer vetenskapligt förankrad modell för strukturbidrag.
Medarbetare	
10. Våra medarbetare känner delaktighet och har inflytande i verksamheten	Hållbart medarbetarengagemang (HME) visade att medarbetarna kände delaktighet och inflytande i verksamheten eftersom trivseln var hög.
11. Våra medarbetare har rätt utbildning och goda förutsättningar i förhållande till sina arbetsuppgifter	I förskoleklassen var det fortfarande mycket hög andel förskollärare. Andelen behöriga i fritidshem var däremot fortfarande låg och det var svårt att rekrytera.
	Framför allt i slöjd och vissa moderna språk i grundskolan saknades legitimerade lärare. Det var också brist på speciallärare och specialpedagoger med inriktning på matematik.
12. Våra ledare har goda förutsättningar att leda medarbetarna och utveckla verksamheterna så att barn och elever utvecklas, utmanas och klarar målen med sin utbildning	Insatser för att stärka ledarskapet var bland annat gemensamma chefsdagar, kommunens gemensamma ledarskapsutbildning samt utvecklingsarbetet Samverkan för bästa skola med stöd av Högskolan Dalarna. För rektorer finns en obligatorisk befattningsutbildning som fullgörs genom tre års studier vid Uppsala universitet.

Nämndens mål	Analys
Arbetssätt och processer	
13. Barn, elever och vårdnadshavare känner delaktighet och har inflytande i verksamheten	Elevers index för delaktighet och inflytande minskade i samtliga årskurser.
	Även 2022 var det svårare att genomföra fysiska möten för föräldrar på grund av pandemin.
	Den digitala plattformen förbättrades på alla områden, framför allt i information men även i kommunikation mellan skola och hem.
14. Förvaltningens arbete ska bedrivas effektivt utifrån tydliga arbetssätt, på vetenskaplig grund, med stöd av digitala verktyg, för att utforma, utveckla och förbättra verksamheten utifrån lagar, krav och barns och elevers rättigheter samt medborgarnas behov	Alla kränkningsärenden, liksom elevtillbud och elevskador, anmäldes digitalt.
	Det systematiska kvalitetsarbetet är digitaliserat.
	När- och frånvaro i fritidshem digitaliserades på samma sätt som i förskola och skola. Det finns digitala lösningar för förskolors närvarosystem och för personalplanering.
	Digitala möten utvecklades och användes under året, mest på grund av pandemin.
15. Väl fungerande samverkan med förvaltningar, verksamheter, andra skolhuvudmän, bolag, andra kommuner och högskolorna	Gemensamma rutiner finns för val av skola och övergångar tillsammans med de fristående huvudmännen.
	En enkät visade bland annat att 88 elever av 177 tyckte att det var lättare att börja sjuan än vad de trodde att det skulle vara. 46 elever uppgav att de inte visste. Anmärkningsvärt är att 76 elever av 177 uppgav att de inte fick träffa sin mentor innan skolstart. 90 elever uppgav att de inte visste eller att de inte kände att de hade de kunskaper som förväntades.
	5 av 9 fristående förskolor fanns med som sökbara val för vårdnadshavare vid ansökan om förskoleplats. Under året erbjöds de övriga fristående förskolorna samma möjlighet i samband med tillsynen.
	Särskild uppmärksamhet ägnades åt elever som kom till Bollnäs från Ukraina.
	Barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden hade två gemensamma utbildningsdagar för ökat samarbete.

Driftredovisning

(tkr)	Nettobudget 2022	Nettoutfall 2022	Avvikelse budget/utfall	Utfall 2021
Barn- och utbildningsnämnden	**–548 410**	**–548 396**	**14**	**–530 413**
Förskola	–171 018	–168 731	2 287	–167 843
Grundskola och fritidshem	–356 487	–356 245	242	–343 543
Gemensamma kostnader	–20 905	–23 420	–2 515	–19 028

Analys driftredovisning

Barn- och utbildningsnämnden redovisade ett nollresultat.

Förskoleverksamheten redovisade ett överskott på 2,3 mnkr fördelat på i huvudsak två poster: peng för utbetalning till kommunala och fristående förskolor (vilket beror på färre antal barn i verksamheten) samt överskott i enheterna i den kommunala förskoleverksamheten. Fritidshems- och grundskoleverksamheten redovisade ett överskott på 0,2 mnkr, där enheterna i den kommunala grundskoleverksamheten fick ett resultat i balans. De gemensamma kostnaderna visade ett underskott på 2,5 mnkr som framför allt berodde på ökade kostnader i och med ett ökat antal elever med behov av riktat stöd och särskolestöd.

Ersättning med anledning av covid-19-pandemin och ökade sjuklöner ersattes från staten för perioden januari–mars.

Personalredovisning

(%)	2022	2021	2020
Total sjukfrånvaro*	10,73	9,83	10,25
Varav långtidsfrånvaro**	50,46	46,73	38,20
Sjukfrånvaro för kvinnor	11,66	10,45	11,20
Sjukfrånvaro för män	5,66	6,60	5,48

*Sjukfrånvarons andel av den ordinarie arbetstiden för samtliga anställda, såväl tillsvidare- som visstidsanställda.

**Den del av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer.

Analys personalredovisning

Sjukfrånvaron var hög under hela covid-19-pandemin. Personalen stannade dessutom hemma längre på grund av gällande restriktioner, vilket ökade mängden 2–14 dagars frånvaro. Folkhälsomyndighetens rekommendationer för riskgrupper ledde till ökad frånvaro för personal som tidigare befann sig i gränslandet mellan arbete och sjukskrivning. Denna grupp föll lättare över i sjukskrivning, troligen på grund av att stressade situationer uppstod eftersom verksamheten till följd av pandemin var mer föränderlig. Oro för smittspridning ledde också till att flera i personalen upplevde ökad stress.

Hela samhället hade under pandemin ett ökat fokus på verksamheterna som nämnden ansvarar för. Anpassningar och åtgärder gjordes för att minska smittspridningen. En utvärdering pågår i förvaltningen.

Sjuknärvaron minskade drastiskt på arbetsplatserna eftersom ingen var närvarande med förkylningssymptom.

Förvaltningen följde utvecklingen av sjukfrånvaro varje dag för samtliga grupper till dess att restriktionerna togs bort och covid-19 inte längre klassades som en samhällsfarlig sjukdom. I början av året genomfördes överenskommelser med några fackförbund för effektiv personalplanering med hänsyn till barn, elever och personal.

Kalendern för Systematiskt kvalitetsarbete (SAM) användes i hela kommunen och möjligheterna att kontinuerligt dokumentera och analysera strukturerades. Utveckling pågår i alla verksamheter.

Den sammantagna frånvaron för hela organisationen har ökat sedan 2020, både totalt och gällande andelen medarbetare som är frånvarande mer än 60 dagar. År 2022 var cirka 5 procent av medarbetarna i organisationen frånvarande mer än 60 dagar och cirka 5 procent mindre än 60 dagar. Sjukfrånvaron kommer att analyseras vidare i samband med arbetsmiljöarbetet under vårens skyddskommitté.

Hållbart medarbetarengagemang (HME) visade att många var motiverade till arbetet samt tyckte att de hade en fungerande ledning och styrning. Frågan om medarbetarna kunde rekommendera Bollnäs kommun som arbetsgivare fick ett negativt resultat och behöver tas med i det fortsatta arbetet.

Förväntad utveckling

Likvärdig utbildning

Målet inför framtiden är likvärdig utbildning för alla barn och elever samt förbättrad måluppfyllelse och resultat i alla verksamheter. Alla verksamheter ska ha behöriga lärare och alla barn och elever ska få det stöd de behöver för att klara utbildningen.

För att öka möjligheten för likvärdighet återtas begreppet Möjligheternas förskola och skola. Det innebär att hela förvaltningen lägger grunden för kommande utvecklingsarbete. Insatsen tog vid efter att satsningarna Samverkan för bästa skola (SBS) och Organisera för lärande organisation (OLO) hade genomförts. En gemensam plan färdigställdes under hösten och fokusområden är förskolornas och skolornas egna insatser, hälsofrämjande utveckling, systematiskt kvalitetsarbete, kommunikation i hela förvaltningen, digitalisering för ökad måluppfyllelse och förvaltningschefens ledningsgrupp.

Budget i balans

Hela förvaltningen ska bedrivas långsiktigt, ändamålsenligt och effektivt samt ha en budget i balans. Det är därför viktigt att alla verksamheter har en god kostnadskontroll och strävar efter förbättringar och bästa resursutnyttjande, vid övergripande planering såväl som vid enskilda enheters behov och insatser. På så sätt kan effektivitet, kvalitet och utveckling av verksamheten främjas.

För en likvärdig och kvalitetssäkrad process för tilldelningen av medel för extraordinärt stöd är det även fortsättningsvis flera personer inblandade i bedömningen. Det ses över eftersom det enligt skollagen endast är lagstadgat för fristående skolor. En utredning inleds där fokus är hur medlen används för tilläggsbelopp samt hur man kan fördela medlen på ett annat sätt för att rektorerna ska få mer utrymme att organisera för sin egen inre organisation och stöd till elever.

Eftersom antalet elever i grundsärskolan har ökat successivt under de senaste åren behöver organisationen kring utbildningen för dessa elever ses över. En utredning påbörjades för att se hur organisationen eventuellt kan förändras för att utvecklas.

Hälsofrämjande skolutveckling

Det råder skolplikt och det är viktigt att alla elever mår bra och är i skolan. Ett hälsofrämjande skolutvecklingsarbete behövs för ändamålet. En gemensam frånvarorutin för alla skolor infördes. Koordinatorerna fortsatte under hösten sitt arbete för att få alla elever till skolan samt hjälpte till med att införa frånvarorutinen. Projektet Främja ungas närvaro i skolan (FUN) tar vid i mars 2023 med målet att främja ungas närvaro. Syftet är att eleverna ska utveckla en positiv självbild (jag kan, jag vill och jag vågar), att utveckla arbetsföra människor i samhället som har gymnasiebehörighet när de slutar årskurs 9 och att främjandet av närvaro ska beröra all personal på skolan.

Kommunikation och uppföljning

All kommunikation behöver ses över och förbättras. Det innefattar kommunikation på förvaltnings-, verksamhets- och enhetsnivå. Det handlar om muntlig kommunikation men också kommunikation via mejl och hemsida med mera. Förvaltningen behöver även se över alla former av uppföljningar i såväl system som praktiken, för att få en tydligare styr- och stödkedja.

Kommunen har beslutat en värdegrund med värdeorden mod, medskapande, förtroende och professionell. Även den behöver kommuniceras för att skapa en gemensam och stadig grund att stå på samt ge förutsättningar för arbetsglädje och en bra arbetskultur.

Socialnämnden

Nämndordförande: Erika Engberg (S)
Antal ledamöter: 11
Förvaltningschef: Anna-Stina Lundin

Nämnden i korthet

Socialnämndens fem verksamhetsområden är

- förebyggande och hälsa
- äldreomsorg, särskilt boende
- äldreomsorg, hemtjänst
- funktionsstöd
- individ- och familjeomsorg.

Verksamheten styrs av bland annat socialtjänstlagen (SoL), lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), hälso- och sjukvårdslagen (HSL), lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) samt lagen om vård av vissa missbrukare i vissa fall (LVM).

Sammanfattning händelser av väsentlig betydelse

- Covid-19-pandemin påverkade även 2022 verksamheten i form av personalfrånvaro och vissa restriktioner.
- Sjukfrånvaron i äldreomsorgen var fortfarande mycket hög, vilket bland annat ställde krav på en omfattande bemanningsplanering och åtgärder kopplade till rehabilitering.
- Inom hemtjänst och hemsjukvård sågs ett fortsatt högt vård- och omsorgsbehov. Den stora utmaningen är att säkerställa kompetens och bemanning. Omställning till nära vård och åtgärder för att fullt ut leva upp till kravet om fast omsorgskontakt pågår.
- Brist på platser i särskilt boende och i bostad med särskild service påverkar enskilda och verksamhet negativt. En process för markanvisning för särskilt boende pågår och ett förslag på ny gruppbostad har tagits fram men är fortfarande i projekteringsstadiet.
- Något färre aktualiseringar i barn- och ungdomsvården inkom jämfört med 2021, men något fler utredningar inleddes. Ett treårigt samverkansprojekt med Polisen, *Trygghetens* hus, startades upp.
- Äldreomsorg och funktionsstöd övergick från Flexibelt arbetstidsavtal (FAB) till Allmänna bestämmelser (AB).
- Vakanser och sjukfrånvaro bland enhetschefer var en utmaning inom särskilt boende, hemtjänst och funktionsstöd.
- Biståndshandläggarenheten flyttades till individ- och familjeomsorg. Stödboendet och projektet *Bostad först* flyttades till funktionsstöd. Ett nytt verksamhetsområde, förebyggande och hälsa, startade den 1 oktober. I förebyggande och hälsa samlas kommunal hälso- och sjukvård, anhörigstöd och Trygg hemgång.
- En ekonomisk analys visade på hög timkostnad för hemtjänst och höga kostnader för individ- och familjeomsorg. En fördjupad analys genomfördes avseende hemtjänst.
- Statsbidragshanteringen var tidskrävande men resulterade i nödvändiga tillskott i verksamheten för att kunna utveckla och behålla kvaliteten och genomföra kompetensutveckling.

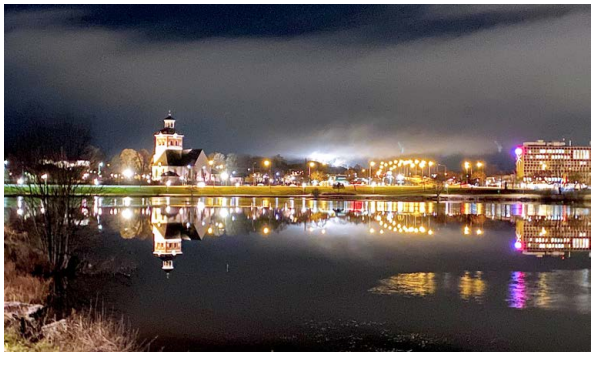

Måluppfyllelse

Nämndens mål	Analys
Invånare	
Brukare ska uppleva trygghet med och delaktighet i de insatser som socialtjänsten tillhandahåller	För 69 procent av avvikelserna fanns åtgärder dokumenterade.
	Standardiserade bedömningsmetoder tillämpades i enlighet med rekommendationer. Systematisk uppföljning på individ- och verksamhetsnivå behöver utvecklas.
	Brukarundersökningar visade på marginella förändringar i förhållande till tidigare resultat. Kunskapen om vart man ska vända sig med synpunkter inom hemtjänsten behöver förbättras.
	Beslut om särskilt boende och bostad med särskild service kunde inte verkställas för alla inom rimlig tid.
Nolltolerans mot våld	De flesta registrerade avvikelserna hanterades men åtgärder dokumenterades inte alltid enligt fastställd rutin.
	Föreskriven webbutbildning från Nationellt centrum för kvinnofrid genomfördes enligt plan.
	Projektet *Trygghetens* hus som bedrivs tillsammans med Polisen avser att förbättra stödet till våldsutsatta och förebygga våld i nära relationer.
Insatser ska ges jämställt och jämlikt	Kunskapen om området ökade och statistik över insatser redovisades i huvudsak fördelat på män och kvinnor. Bedömningen är att målet uppfylldes.
Utveckling, välfärd och tillväxt	
Kommunens miljömål ska integreras i all verksamhetsutveckling	Kostnaderna för resor minskade påtagligt och andelen möten som skedde digitalt låg fortfarande på en hög nivå.
	Hemtjänsten försökte att organisera sitt arbete så att behovet av bilar inte blev onödigt stort.
	Arbete med matsvinn pågår i berörda verksamheter. Behov av bättre förutsättningar för källsortering efterfrågades. Det behöver åtgärdas.
Digitalisering, automatisering och välfärdsteknik ska användas i syfte att öka enskildas självständighet och för att frigöra tid för användning av kompetens och verksamhetsutveckling	Andelen ansökningar och anmälningar via e-tjänster uppgick till 57 procent av målvärdet, vilket var en marginell minskning jämfört med 2021 (58 procent).
Ekonomi	
En jämställdhetsintegrerad ekonomi	Måluppfyllelsen kunde inte bedömas eftersom analysstöd behöver utvecklas för att följa målet.
Medarbetare	
Arbetsmiljöarbetet ska fokusera på jämställda arbetsplatser och heltid som norm	De allra flesta av förvaltningens medarbetare arbetade heltid även om det fortfarande fanns medarbetare som utifrån sin heltidstjänst gick ned i tid.
	Som mätetal för målet används även HME-värden (Hållbart medarbetarengagemang) avseende motivation. Snittvärdet för HME i socialnämnden var 79. En viss nedgång syntes främst gällande medarbetarnas motivation.
Chefer ska ha goda förutsättningar att arbeta tillitsbaserat och hälsofrämjande	Många förändringar kombinerat med vakanta tjänster och hög arbetsbelastning på kvarvarande chefer påverkade utfallet negativt.
Frisknärvaron ska öka	En korrekt redovisning kräver en omfattande manuell hantering.
Utbildningsnivån inom omsorg om äldre och funktionsnedsatta ska höjas	I äldreomsorg, särskilt boende, var andelen omvårdnadspersonal med undersköterskeutbildning 88 procent. I hemtjänsten var andelen lägre eftersom outbildade medarbetare löpande konverterade in som tillsvidareanställda. Validering och utbildning till undersköterska fortgår enligt plan. I Trygg hemgång var alla utbildade undersköterskor.
	Av socialförvaltningens chefer hade 90 procent högskoleexamen.
	På grund av sjukfrånvaro och hög arbetsbelastning bland enhetschefer fullföljde endast 60 procent vidareutbildning inom funktionsstöd.

Nämndens mål	Analys
Arbetssätt och processer	
Samverkan inom kommunens verksamheter och med övriga myndigheter och samverkanspartners ska skapa mervärde för kommuninvånaren	Nämnden hade 33 dygn med betalningsansvar, vilket var en försämring jämfört med 2021. Orsaken var brist på platser för korttidsbeslut eller särskilt boende.
	Projektet *Bostad först* som är en samverkan mellan Bollnäs Bostäder och socialtjänsten gjorde det möjligt med eget boende för personer som annars riskerar att stå utanför bostadsmarknaden.
	Samverkan med arbetsmarknadsenheten för att få fler till egenförsörjning utvecklades och fortgår.

Driftredovisning

(tkr)	Nettobudget 2022	Nettoutfall 2022	Avvikelse budget/utfall	Utfall 2021
Totalt	**– 749 833**	**– 744 833**	**4 220**	**– 721 495**
Socialchef, administrativ chef och nämnd	– 32 503	– 34 373	– 1 870	– 39 688
Individ- och familjeomsorg	– 147 594	– 137 871	9 723	– 147 071
Äldreomsorg, ordinärt boende exklusive hemsjukvård	– 184 275	– 200 948	– 16 673	– 186 849
Äldreomsorg, särskilt boende exklusive hemsjukvård	– 159 453	– 152 721	6 732	– 140 072
Funktionsstöd	– 168 436	– 164 538	3 898	– 140 072
Förebyggande och hälsa	– 56 792	– 54 382	2 410	– 53 090

Analys driftredovisning

Årets resultat var ett överskott på 4,2 mnkr.

Trots redovisat överskott var förvaltningens ekonomi och verksamhet inte i balans eftersom boendeplatser inte startades enligt plan och medel för dessa platser togs i anspråk för att hantera underskott i hemtjänst och köp av externa platser inom funktionsstöd.

Socialchef, verksamhetsstöd och nämnd redovisade ett underskott om 1,9 mnkr, där fler timmar för hemtjänst enligt lagen om valfrihetssystem (LOV) innebar kostnader över budget på 1,3 mnkr. I underskottet rymdes även ökade kostnader för IT-relaterade kostnader samt utbyte av trygghetstelefoner.

Individ- och familjeomsorg redovisade ett resultat på 9,7 mnkr, vilket i huvudsak berodde på lägre kostnader för försörjningsstöd och placeringar samt lägre personalkostnader. Ett förändrat arbetssätt och en utvecklad samverkan, både internt och externt, var en förklaring till resultatet.

Äldreomsorg, ordinärt boende (exklusive hemsjukvård) redovisade ett resultat på –16,7 mnkr, vilket berodde på ett fortsatt högt vård- och omsorgsbehov i hemtjänsten. Brukare i livets slut och brukare med kognitiv svikt förekommer frekvent i hemtjänsten. Många är multisjuka och väntar på att beviljat särskilt boende ska verkställas, vilket innebär ett omfattande vård- och omsorgsbehov i väntan på plats.

Äldreomsorg, särskilt boende (exklusive hemsjukvård) redovisade ett resultat på 6,7 mnkr. I det bokförda överskottet ingick budget för nya platser på Ängslunda med 5,0 mnkr.

Funktionsstöd redovisade ett resultat på 3,9 mnkr. I området rymdes dock negativa avvikelser inom administration, bostad med särskild service (befintliga enheter) och personlig assistans. Ett återkrav på 846 tkr avseende ersättning för personlig assistans reglerades i maj och en återbetalning med 0,4 mnkr avseende de 20 första timmarna för samma ärende skedde i december. Av fyra ansökningar om förhöjt timbelopp inom personlig assistans enligt socialförsäkringsbalken (SFB) beviljades endast en. Under sommaren avslutades två externa placeringar, men två nya placeringar behövde genomföras under hösten. En ny plats togs i anspråk i före detta Morkullan 3 för att lösa ett akut boendebehov. Bristen på platser i bostad med särskild service innebär behov av externa placeringar, men även höga kostnader för akuta interna lösningar. Två nya ärenden inom personlig assistans enligt LSS tillkom under året. Behov av två nya externa placeringar inom snar framtid har aviserats, varav en med mycket hög dygnskostnad.

Förebyggande och hälsa redovisade ett resultat på 2,4 mnkr, främst på grund av statsbidraget för ökad bemanning av sjuksköterskor samt statsbidraget för nära vård. Lägre personalkostnader på rehabiliteringsenheten och anhörigstödet var andra skäl till överskottet.

Personalredovisning

(%)	2022	2021	2020
Total sjukfrånvaro*	12,25	10,32	11,57
Varav långtidsfrånvaro**	46,76	43,69	42,14
Sjukfrånvaro för kvinnor	12,82	11,08	11,94
Sjukfrånvaro för män	9,69	7,06	9,83

*Sjukfrånvarons andel av den ordinarie arbetstiden för samtliga anställda, såväl tillsvidare- som visstidsanställda.

**Den del av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer.

Analys personalredovisning

Sjukfrånvaron i socialförvaltningen har de senaste tre åren legat på en hög nivå och uppgick 2022 till 12,25 procent av arbetad tid, vilket var högre än både 2020 och 2021. Långtidsfrånvarons andel (över 60 dagar) av den totala sjukfrånvaron ökade och uppgick till 46,76 procent. Det var i vård- och omsorgsverksamheten, och då främst i äldreomsorgen, som sjukfrånvaron var högst. I hemtjänsten var också personalomsättningen hög, cirka 25 procent. I individ- och familjeomsorgen var sjukfrånvaron lägre än tidigare år, vilket med stor sannolikhet berodde på ett förändrat arbetssätt med stöd i vardagen och genomtänkt rehabilitering vid återgång i arbete. Under 2022 ökade sjukfrånvaron för och omsättningen av enhetschefer i vissa verksamheter, vilket är oroande.

Av de anställda hade 98 procent en heltidstjänst, men det förekom fortfarande att medarbetare gick ned i tid utan arbetsrättslig grund. De orsaker som angavs som skäl för att gå ned i tid var exempelvis att ta hand om barn, att få mer tid för återhämtning och i vissa fall att få mer fritid.

Medelåldern i förvaltningen var cirka 44 år och antalet medarbetare över 60 uppgick till 159.

Årets medarbetarundersökning, Hållbart medarbetarengagemang (HME), hade några oroande resultat för äldreomsorg, särskilt boende. Undersökningen hade bara 75 procents svarsfrekvens. Utifrån kommunens mål om att vara en attraktiv arbetsgivare var svaren på två av frågorna oroande. Bara 63 procent kunde rekommendera kommunen som arbetsgivare. Hela 97 personer kunde inte rekommendera kommunen eller kände sig tveksamma. På frågan om man ser fram emot att gå till jobbet svarade 69 procent nej eller tveksamt, vilket var hela 72 personer. Det utgör ingen bra grund för det fortsatta utvecklings- och kvalitetsarbetet och behöver tas på stort allvar.

Förväntad utveckling

Behoven av hemtjänst, hemsjukvård, anhörigstöd och platser i särskilt boende ökar. Förändrat arbetssätt och nytänkande är nödvändigt för att möta nuvarande och framtida behov.

Brukare med omfattande vård- och omsorgsbehov vårdas i dag i hemmet. Snabba förändringar i brukarunderlaget gör insatsplanering och bemanning i hemtjänsten komplext. Tydliga roller och ansvar som gynnar samarbetet mellan olika professioner krävs, liksom utveckling av nya arbetssätt. Fler platser i särskilt boende behöver skapas för att skapa trygghet hos äldre kommuninvånare och deras anhöriga, men även för att hemtjänsten ska få bättre förutsättningar.

Myndighetsutövningen och utformandet av uppdrag till hemtjänsten behöver få en mer central roll. Ett tydligt uppdrags- och brukarfokus som kombineras med en kostnadsmedvetenhet vid planering, genomförande och bemanning behöver utvecklas. En sådan förändring blir en förutsättning för att heltid och borttagande av delade turer ska kunna hanteras utan betydande merkostnader. Ambitionsnivå och riktlinjer behöver ses över. En samlad plan för äldreomsorg är ett sätt att skapa samsyn kring behov, ambitionsnivå och nödvändiga åtgärder.

Nya lagar innebär ökade krav på socialtjänsten i åtgärder som rör uppföljning och säkerhetsplanering för placerade barn samt att hantera utmaningar bland unga med normbrytande beteenden.

Samverkan internt och externt behöver fortsätta utvecklas i syfte att fler ska nå egen försörjning. Med lågkonjunktur och fler i arbetslöshet blir arbetet än viktigare.

Arbetssättet i *Bostad först* behöver behållas även efter projekttidens slut.

Utredningstider för barn och unga måste hållas och det är av största vikt att uppföljningar av LSS-beslut kommer i gång, eftersom det annars finns risk för att behov inte uppmärksammas och tillgodoses på ett bra sätt.

Flera nya gruppbostäder behövs både för att tillgodose redan beviljade beslut och för att påbörja utbytet av icke ändamålsenliga bostäder.

Att brett införa välfärdsteknik har potential att ge positiva effekter både för medborgarna och ekonomiskt. De nödvändiga tekniska lösningarna kan dock innebära ”puckelkostnader” innan de positiva effekterna faller ut.

Miljö- och byggnämnden

Nämndordförande: Fredrik Skoglund
Antal ledamöter: 7
Förvaltningschef: Kjell Petersson

Nämnden i korthet

Miljö- och byggnämndens arbetsuppgifter inkluderar bland annat detaljplanering bygglov och bygganmälan bostadsanpassningsbidrag miljö- och hälsoskydd livsmedelstillsyn naturvårdsfrågor energirådgivning.

Sammanfattning händelser av väsentlig betydelse

Arbetet började att återgå till det normala efter två år med covid-19-pandemin.

Ett 20-tal detaljplaneuppdrag pågår, vilket är ovanligt många. Arbete pågår också med fördjupade översiktsplaner för Arbrå och Kilafors.

Antalet traditionella bygglovsansökningar och ansökningar om strandskyddsdispens minskade betydligt.

Riktlinjer för skyltning färdigställdes och antogs.

Ett naturvårds- och grönstrukturprogram färdigställdes och antogs.

Ett nytt stadslinjenät för kollektivtrafiken infördes.

Beviljade belopp för bostadsanpassning var något högre än normalt.

Flera större byggprojekt pågick, bland annat en ny bandyhall, Ica Maxi och ombyggnation av folkhögskolan.

Två fall av förorenad inomhusmiljö vid kommunala verksamheter handlades av miljögruppen.

Våtmarken vid Mödänge återställdes med hjälp av medel från länsstyrelsen.

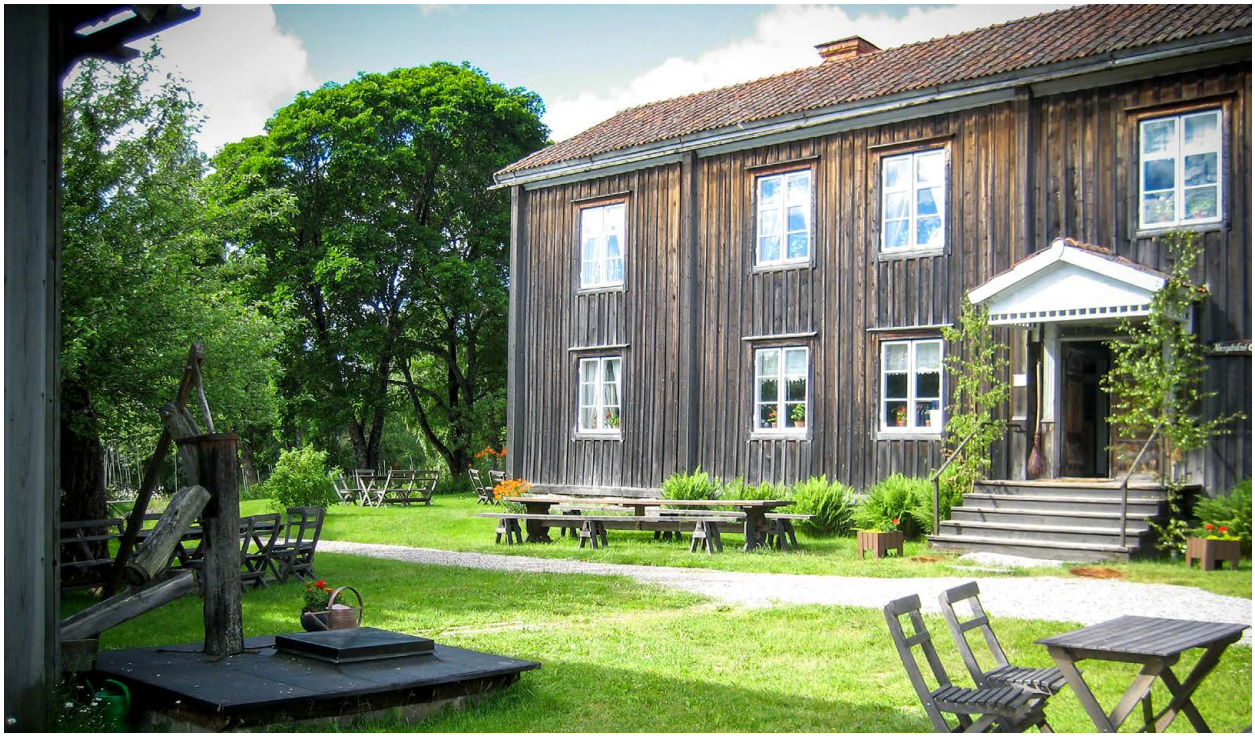

Måluppfyllelse

Nämndens mål	Analys
Invånare	
Nämndens verksamhet ska vara tillgänglig för alla, service-inriktad, informativ och jämställd samt ha hög rättssäkerhet	Fasta besökstider utanför arbetstid slopades till förmån för mer flexibla möjligheter att boka möte med handläggare. Flera överklagade ärenden avslogs till kommunens fördel.
Parker, natur- och kulturvärden ska värnas och utvecklas och skyddade områden ska utökas	Detaljplanearbetet har en tydlig inriktning på att ersätta ianspråktagen park- och naturmark med nya områden. En kommunal naturvårds- och grönstrukturplan antogs.
Säkerställa tillgängligheten för personer med funktions-nedsättning	Fokus på tillgänglighet finns i allt planarbete. Ett nytt, mer tillgänglighets-anpassat resecentrum i Bollnäs färdigställdes. En ny hemsida med bättre möjlighet till exempelvis talad information lanserades.
Den upplevda tryggheten ska öka	Flera satsningar görs. Stora problem finns dock vid kommunens nya rese-centrum och dess närområde.
Utveckling, välfärd och tillväxt	
Planarbetet ska bedrivas med god framförhållning	Arbetet med fördjupade översiktsplaner för Arbrå och Kilafors pågår. Plan-beredskapen ökade och var speciellt hög gällande bostäder.
Infrastrukturen ska utvecklas för att möjliggöra hållbara livs-miljöer och resande	Flera åtgärder som främjar gång- och cykeltrafik vidtas genom stadsmiljö-avtalet. Kollektivtrafiken utvecklades genom ett nytt stadslinjenät.
Anpassa inför kommande klimatomställningar	Skyfallskartering gjordes av SMHI och projektering av våtmarker inne-hållande fördröjningsmagasin för dagvatten pågår.
Ekonomi	
Verksamheterna ska bedrivas på effektivast möjliga sätt med tilldelad budget	Förvaltningens ekonomi var i balans och följde budget.
Ökad samverkan med andra kommuner och regioner	Arbete pågår med en gemensam kompetenslista i samband med risk för resursbrist vid akuta åtgärder under semesterperioder. Samarbetsytor i Teams skapades. Samarbetet avstannade delvis på grund av vakanser och omorganisation i grannkommunerna.
Taxorna ska vara aktuella	Förvaltningens taxor räknades upp med index. Taxa för planbesked förenk-lades.
Medarbetare	
Förvaltningen ska vara en attraktiv och jämställd arbetsplats med en god arbetsmiljö	Resultaten i medarbetarenkäter var bra. Inga större brister noterades vid skyddsronder på förvaltningen.
Alla medarbetare på förvaltningen ska känna delaktighet, att de har inflytande över sina arbetsuppgifter samt att utveck-lingsmöjligheter främjas	Resultatet i den senaste medarbetarenkäten var bra. Avstämning gjordes också i samband med medarbetar- och resultatsamtal.
Personalen ska ha rätt kompetens	Tydliga kompetenskrav ställs i samband med rekrytering och befintlig per-sonal deltar fortlöpande i kompetenshöjande aktiviteter.
Arbetssätt och processer	
Allt arbete ska kännetecknas av kvalitet, effektivitet och rättssäkerhet	Rättssäkerheten var hög och kvaliteten på nämndens protokoll förbättrades avsevärt. Arbete pågår med dokumentation av arbetsprocesser. Förvalt-ningens handläggningstider var till övervägande del korta.
Nämnden ska utveckla sin tillgänglighet för information och rådgivning	Sociala medier såsom Facebook och Instagram användes i större utsträck-ning för informationsspridning och kommunikation med medborgarna. Digitala enkäter användes med gott resultat i arbetet med fördjupade över-siktsplaner i Arbrå och Kilafors.
Samverkan i organiserad form ska bedrivas mellan förvalt-ningar, nämnder och andra kommuner	Från och med april 2021 handlägger Bollnäs kommun ärenden åt Ovan-åkers kommun.

Driftredovisning

(tkr)	Nettobudget 2022	Nettoutfall 2022	Avvikelse budget/ utfall	Utfall 2021
	22 458	22 187	272	22 165

Analys driftredovisning

Årets resultat i förhållande till budget var ett överskott om 0,3 mnkr.

Personalredovisning

(%)	2022	2021	2020
Total sjukfrånvaro*	2,24	2,03	2,91
Varav långtidsfrånvaro**	0	21,23	38,29
Sjukfrånvaro för kvinnor	3,11	1,56	4,73
Sjukfrånvaro för män	0,81	2,78	0,35

*Sjukfrånvarons andel av den ordinarie arbetstiden för samtliga anställda, såväl tillsvidare- som visstidsanställda.

**Den del av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer.

Analys personalredovisning

Förvaltningens sjukfrånvaro från januari till november 2022 var 2,24 procent (jämfört med 10,48 procent för hela kommunen).

En skyddsrond genomfördes på förvaltningen utan att några större åtgärdsbehov påvisades och arbetsmiljön som helhet var god.

Förväntad utveckling

Fokus fortsätter att ligga på ökat bostadsbyggande i kommunen. Planberedskapen behöver bli bättre och det finns behov av nya detaljplaner för olika typer av bostäder samt ytor för handel och nya industrietableringar. Bostadsområdet Gärdet behöver utvecklas för att bli attraktivare och för att den segregation som upplevs där i dag ska minska. Ett långsiktigt arbete för det fortgår flera år framöver tillsammans med Bollnäs Bostäder.

Kommunens arbete för att få ta del av regeringens utlokalisering av statliga arbetstillfällen innebar att ett omfattande planarbete i området runt resecentrum gjordes. Det behöver slutföras 2023. Fördjupade översiktsplaner för Arbrå och Kilafors färdigställs 2023 och en aktualitetsförklaring av kommunens översiktsplan behöver påbörjas, inte minst med tanke på det växande intresset för vindkraftsetableringar.

Aktörer med elintensiv verksamhet söker platser för nyetablering. Bollnäs kommun ligger bra till och en genomförd utredning och förstudie av lämpliga platser behöver fullföljas.

Det förstudiearbete om framtida gemensam myndighetsutövning i Hälsingland som var på gång 2020 behöver återupptas. Diskussioner behöver föras med främst Ovanåkers och Söderhamns kommuner om någon form av framtida samarbete mellan förvaltningarna, alternativt överflyttning av viss verksamhet till Kommunalförbundet Hälsingland. Samhällets ökade krav på tillgänglig information gör att kartor, planer och annat geodetiskt material behöver bli publikt via internet. Äldre handlingar behöver därför digitaliseras.

Kulturnämnden

Nämndordförande:	Oskar Myrberg
Antal ledamöter:	7 ordinarie och 7 ersättare
Förvaltningschef:	Biträdande kommunchef Bosse Wallbäcks och kulturchef Helén Blomqvist

Nämnden i korthet

Nämndens verksamhet innefattar främst

- kulturskola
- bibliotek
- fritidsgårdar
- att förvalta annan egendom avsedd för kommunens kulturella verksamhet, såsom samlingar och konstverk
- att verka för bevarande, vård och lämplig användning av byggnader, anläggningar och miljöer av kulturhistoriskt eller estetiskt värde
- att stödja lokalhistorisk forskning och hembygdsvårdande verksamhet
- att fördela kommunala anslag och bidrag till föreningar och organisationer.

Sammanfattning händelser av väsentlig betydelse

- Under året färdigställdes en ny ateljé för skapande i konsthallen. Utställningen *Bollnässtaden* utvecklades utifrån ett barnperspektiv. En större barnutställning med tema Lasse-Maja visades i konsthallen.
- Kulturskolan utvecklade genom projektmedel verksamheten med fokus på yngre, barn och unga med funktionsvariationer eller psykisk ohälsa, digitalt musikskapande samt ämnesfördjupning.
- Musikkaféer, konserter, dans- och teaterföreställningar, skolavslutningar, rekryteringskvällar för barn med mera startades upp på nytt.
- Biblioteket i Arbrå utvecklade sin barnavdelning genom medel från Stärkta bibliotek och Arbrå lärcentra genom samverkan med Hälsinglands utbildningsförbund. *Sommarboken* och andra lovaktiviteter genomfördes i biblioteken. Programverksamheten utvecklades.
- En ny biblioteksplan med ökat fokus på barn och unga infördes.
- Kulturkvarterets scenkulturutbud hade rekordmånga besökare. Några gratisarrangemang för hela familjen genomfördes i Colliniparken. Nämnden hade samordningsansvar för aktiviteter på Långnäs under sommaren.
- Turismverksamhetens mobila del utvecklades så att verksamheten var där besökarna var. Verksamheten fortsatte också att vara närvarande på turistbyrån i Träslottet och på besökscentrum för Världsarvet Hälsingegårdar på Gästgivars.
- Ett internationellt projekt med Lobatse i Botswana startades upp.
- Nämnden samverkade med Järvsö och Ljusdals kommuner angående Hälsingeleden. Projektet pågår 2022–2024.
- Ett projekt via Tillväxtverket för platsutveckling tillsammans med Ovanåkers och Ljusdals kommuner beviljades. Projektet avslutas i februari 2023.
- Ett regionalt kulturting hölls i Bollnäs på temat platsutveckling. Samtidigt hölls öppet hus i Kulturkvarteret.
- Kulturhuset fick en ny restauratör med start 1 oktober.

Måluppfyllelse

Nämndens mål	Analys
Invånare	
Tillgängligt, lyhört och jämlikt kulturutbud för alla i hela kommunen	Kulturskolan erbjöd en bredd av musik, dans, teater och skapande verksamhet till barn i alla åldrar. Genom projekt inkluderades barn och unga med funktionsvariationer och psykisk ohälsa, samt äldre.
	Biblioteken utvecklade verksamheten i Arbrå och lyfte tillgänglighet i en ny biblioteksplan.
Prioritera utbud för och i dialog med barn, unga och unga vuxna	Kulturskolan mötte cirka 3 000 barn och unga under året.
	En stor del av verksamheten för barn och unga var avgiftsfri eller erbjöds till självkostnadspris.
	På Arbrå bibliotek skapades en ny barn- och ungdomsmiljö.
	På Bollnäs bibliotek infördes nya aktiviteter på ungdomsavdelningen.
Utveckling, välfärd och tillväxt	
Skapa möjligheter för bildning, lärande och utveckling	Kulturskolan bidrog till kunskapsmålen genom kulturella och estetiska lärprocesser i för- och grundskola.
	Det pedagogiska stödet för elever med ambitioner om högre utbildning fördjupades.
	Kulturskolelärare fortbildades för lärarbehörighet i grundskola.
	På biblioteket i Arbrå utvecklades Arbrå lärcentra och en ny barnavdelning, samt genomfördes programverksamhet inför valet.
	Den digitala besöksverksamheten utvecklades.
	Verksamhet genom social hållbarhetsfond bedrevs på Långnäs.
	Nya scenproduktioner för ungdomar medförde lärdomar om den typen av arrangemang.
	Utställningen *Bollnässtaden* utvecklades utifrån ett barnperspektiv och en skapande ateljé byggdes i konsthallen.
Bidra till att göra Bollnäs till en attraktiv kommun att leva och verka i, via det kulturella utbudet	Kulturenhetens arrangemang bidrog positivt till lokal handel och det lokala näringslivet.
	Kulturskolan hade flera välutbildade pedagoger på heltidstjänster.
	Sommarboken med aktiviteter för barn och unga, även på andra språk än svenska, erbjöds genom biblioteken.
	Verksamhet genom social hållbarhetsfond bedrevs på Långnäs. Det var positivt för besöksnäringen att många hittade tillbaka till parken.
Utveckla samverkan med andra kommuner, regioner och näringsliv	Nämnden samverkade vad gällde bibliotek, kulturskolan, fritidsgårdsverksamheten och det lokala näringslivet.
	Ett samarbete med Lobatse i Botswana, om ungdomsdelaktighet i kulturarvsfrågor, inleddes.
	Nämnden samarbetade med Ovanåkers och Ljusdals kommuner om hållbar platsutveckling i världsarvs- och biosfärområden.
Ekonomi	
Ekonomi i balans med väl använda resurser	Kulturenheten hade ett resultat i balans.
Medarbetare	
Förvaltningen ska vara jämställd och alla medarbetare ska ges möjlighet till delaktighet, inflytande och ansvar över sitt arbete och arbetsmiljön	Kulturenhetens medarbetare var i hög grad delaktiga och bidrog gemensamt till en god arbetsmiljö.
En attraktiv arbetsplats genom möjlighet till utveckling av verksamhet och medarbetare	Kompetensutveckling genomfördes i dialog med medarbetare. Nämnden deltog i den kommungemensamma ledarskapsutvecklingen.
Arbetssätt och processer	
Samverkan ska bedrivas internt i kulturenheten med förvaltningar, föreningar och näringsliv	Kulturenheten samverkade i hög utsträckning, både externt och internt.

Driftredovisning

(tkr)	Nettobudget 2022	Nettoutfall 2022	Avvikelse budget/utfall	Utfall 2021
Kulturnämnden	**– 46 754**	**– 46 782**	**– 28**	**– 46 407**
Kulturkontor och nämnd	– 4 293	– 3 642	651	– 3 635
Kulturhus, turism och världsarv	– 13 212	– 13 928	– 716	– 14 506
Bibliotek och museum	– 10 188	– 10 167	21	– 10 062
Kulturskola och konsthall	– 13 469	– 13 454	15	– 13 482
Fritidsgårdar	– 5 592	– 5 591	1	– 4 723

Analys driftredovisning

Kulturnämnden redovisade ett nollresultat.

Kulturnämnd och kulturkontor redovisade ett överskott om 0,7 mnkr. Orsakerna var lägre verksamhetskostnader och lönekostnader än budgeterat.

Kulturhus, scenproduktion, turism och världsarv redovisade ett underskott om 0,7 mnkr. Orsakerna var få besökare på egna arrangemang för kulturproduktion, höga kostnader för att ersätta slitna inventarier och utrustning för Kulturhuset, höga arbetskraftskostnader på grund av dubbel bemanning i samband med rehabilitering samt covid-19-relaterade kostnader.

Personalredovisning

(%)	2022	2021	2020
Total sjukfrånvaro*	5,93	2,67	5,21
Varav långtidsfrånvaro**	50,72	37,42	42,24
Sjukfrånvaro för kvinnor	6,41	3,01	6,32
Sjukfrånvaro för män	5,39	2,31	4,07

*Sjukfrånvarons andel av den ordinarie arbetstiden för samtliga anställda, såväl tillsvidare- som visstidsanställda.

**Den del av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer.

Analys personalredovisning

Kulturnämndens sjukfrånvaro, 5,93 procent, var lägre än kommunens totala sjukfrånvaro, 11,72 procent. Några längre sjukskrivningar, bland annat till följd av covid-19, ökade nämndens andel långtidssjukskrivna. Många medarbetare hade covid-19 eller var förkylda under året.

Förväntad utveckling

År 2022 reviderade Skolverket tolkningen av skollagens bestämmelser om skolplikt och ledighet vid deltagande i kulturskolan. Revideringen gör det lättare för barn att delta i kulturskolans undervisning under skoltid, vilket är avgörande för att jämlika möjligheter till deltagande ska kunna erbjudas. Ett samlat lärarteam för musikämnet i kulturskolan vore önskvärt för att öka professionaliteten och skapa likvärdiga förutsättningar för eleverna, samt bidra till långsiktig ekonomisk planering för kulturskolan. Cirka 190 barn står i kö till kulturskolan, särskilt till piano, teater, fiol och gitarr. Att omdisponera lärarresurserna skulle kunna korta kön något, men kulturskolan har för få anställda för att möta det stora intresset bland barn och unga. Fyra av kulturskolans lärare utbildar sig för att få lärarlegitimation i musik och några är klara i juni 2023.

Antalet besökare vid biblioteket ökar sakta, men det är långt kvar till nivån innan covid-19-pandemin. Biblioteket möter utmaningar i form av olika förväntningar bland besökarna. Några vill sitta i lugn och ro för att studera och läsa, andra vill umgås och blir därför lätt högljudda.

Genom projektmedel från Stärkta bibliotek utvecklas Arbrå och Bollnäs biblioteks barnavdelningar. Det statliga anslaget för att stödja folkbibliotek halverades dock med regeringsskiftet.

Branschen för scenproduktioner är i gungning efter pandemin, med bland annat utmaningar i kompetensförsörjning för produktionsbolag. Kulturhusets scenproduktioner lockade dock en rekordstor publik under året, trots flera inställda arrangemang. Gratis arrangemang i Colliniparken slog väl ut. Kulturskolans konserter och musikkaféer samt jazzklubben når en allt större publik.

Fritidsgårdsverksamheten har utmaningar i form av obalans mellan höga förväntningar på verksamheten och begränsade resurser att möta dem med. I verksamheten märks fler besökande ungdomar med psykisk ohälsa, vilket ställer högre krav på personalen. Det har lett till ett ökat antal orosanmälningar. Biträdande kommunchefs uppdrag att utveckla den öppna fritidsverksamheten för ungdomar startade 2022 och fortsätter under 2023. Eventuella nyrekryteringar blir en utmaning för verksamheten.

Inventering och helhetsgrepp för totalt investeringsbehov i Gumpels lokaler behöver analyseras.

Ett internationellt utvecklingsprojekt (via Internationellt Centrum för Lokal Demokrati) med Lobatse i Botswana startade 2022 och pågår i tre år. Fokus är att inkludera ungdomar i att utveckla kultur- och naturmiljöer i Hälsingland.

Nämnden ansvarade för samordning av aktiviteter på Långnäs sommaren 2022. Arbetet fortsätter och utvecklas 2023 och finansieras med medel från sociala investeringsfonden.

Nämnden förhyr Träkyrkan genom medel från avtalsföreningsbudgeten 2022–2023. Möjligheter till alternativ finansiering ses över för att kunna frigöra ekonomiskt utrymme till verksamhetsstöd till kulturföreningar.

Överförmyndarnämnden

Nämndordförande: Britt-Inger Dobbrown
Antal ledamöter: 5 ordinarie och 5 ersättare
Förvaltningschef: Bosse Wallbäcks

Nämnden i korthet

Nämndens huvuduppgift är att utöva tillsyn och kontroll över förmynderskap, godmanskap och förvaltarskap.

Nämnden har till uppgift att se till att omyndiga barn och vuxna som inte själva kan bevaka sina intressen och förvalta sin egendom skyddas.

Sammanfattning händelser av väsentlig betydelse

- Mottagandet av ensamkommande flyktingbarn var hanterbart under året. Den förväntade ökningen på grund av kriget i Ukraina uteblev.
- Lagförändringsförslagen sköts upp till 2023.
- Beslut togs i fullmäktige i Bollnäs, Ljusdals och Ovanåkers kommuner om en gemensam överförmyndarnämnd från och med 2023.

Måluppfyllelse

	Nämndens mål	Analys
Invånare		
●	Öka medborgarnas, myndigheters och berörda aktörers kunskap om gode mäns och förvaltares uppdrag för ökat engagemang, förtroende, trygghet och delaktighet i samhället	Aktiviteter var bland annat intern workshop, nyhetsbrev, informationsutbytesmöte med servicekontor på Försäkringskassan och Skatteverket samt grundutbildningar för medborgare.
●	Alla som har behov av hjälp av en ställföreträdare som kommer till överförmyndarens kännedom samt uppfyller förutsättningarna ska erbjudas eller förordnas en ställföreträdare	Ingen som hade behov av ställföreträdare, och uppfyllde kriterierna, blev utan ställföreträdare.
Utveckling, välfärd och tillväxt		
●	Att kunna erbjuda ställföreträdare och medborgare fyra e-tjänster innan utgången av 2023	Under hösten arbetades ytterligare en e-tjänst fram, begäran om entledigande, som börjar användas i början av 2023. Nämnden erbjuder därefter fyra e-tjänster.
◆	Nämnden har tillgång till kompetenta ställföreträdare	Förslag på ställföreträdare lämnades till tingsrätten inom två månader i 21 procent av ärendena, vilket var mycket lägre än målet på 80 procent. 17 nya ställföreträdare rekryterades. Byte av ställföreträdare genomfördes inom fyra månader för 76 procent av ärendena.
●	Att öka inlämnandet av räkenskapshandlingar digitalt med minst 20 procent varje år eller nått 80 procent vid utgången av 2023	Vid utgången av 2023 bedöms 23 procent av ärendena hanteras digitalt.
Ekonomi		
●	Nämnden har en effektiv ekonomi- och verksamhetsstyrning	Budgeten var i balans och enhetens personal var informerad och uppdaterad.
●	Alla medarbetare på överförmyndarenheten ska ha god kännedom om och jobba mot uppsatta mål för den gemensamma koncernnyttan	Målet följdes upp vid arbetsplatsträffar med goda resultat.

	Nämndens mål	Analys
Medarbetare		
●	Medarbetarna känner delaktighet och har inflytande över sina arbetsuppgifter	En enkät visar att inga medarbetare hade negativa uppfattningar.
◆	Att medarbetarna avsätter tid till att enskilt och/eller gemensamt hålla sig uppdaterade inom verksamhetsområdet	Det fanns vissa brister vad gällde tillgången till tid liksom användningen av den tid man hade tillgång till.
●	Att ändamålsenlig utrustning finns för verksamheten och måluppfyllnaden	Målet bedöms som uppfyllt.
●	Att medarbetarna ska kunna utföra sitt arbete i en miljö som är trygg och säker	Skyddsrond genomfördes som brukligt i början av året och ett bråklarm fanns på plats i receptionen.
Arbetssätt och processer		
●	Ärenden handläggs effektivt och rättssäkert	Inga ärenden som prövades hos Justitieombudsmannen eller Länsstyrelsen genererade anmärkning. Även 2022 års tillsyn av Länsstyrelsen lämnades utan anmärkning. Målet för en effektiv handläggning utan långa ledtider uppfylldes med goda marginaler vad gällde uttagsansökningar, köp och försäljning av fastigheter samt arvskiften.
●	Delta aktivt och bibehålla nätverket för överförmyndare i länet	Nämnden deltog i en länsträff den 9–10 november, anordnad av Gävle kommun.
●	Att på överförmyndarens hemsida och i nyhetsbrevet aktivt arbeta med att informera om överförmyndarens arbetsrutiner och handläggning	Nämnden skickar ut ett nyhetsbrev två gånger per år för att det ska vara lätt som ställföreträdare att göra rätt från början. Hemsidorna ses över löpande.

Driftredovisning

(tkr)	Nettobudget 2022	Nettoutfall 2022	Avvikelse budget/utfall	Utfall 2021
Överförmyndarenheten	**– 2 471**	**– 2 372**	**99**	**– 2 224**
Ensamkommande flyktingbarn	0	– 52	– 52	– 15
Överförmyndare	– 2 330	– 1 646	684	– 1 698
Summa	– 4 801	– 4 069	732	– 3 936

Analys driftredovisning

Resultatet utföll enligt plan vad gällde överförmyndarenheten. Det underskott som enheten drogs med under årets första sju månader hämtades in. 99 procent av budgeten förbrukades.

Kostnaden för ensamkommande flyktingbarn var 52 tkr. Bollnäs hade i slutet av 2022 ett ensamkommande flyktingbarn.

Budgeten för nämndens ledamöter och arvoden var enligt plan eftersom de flesta arvoden betalas ut februari–juni. Som tidigare år fanns det höjd i den delen av budgeten, varför bokslutet visade ett överskott om 684 tkr.

Personalredovisning

(%)	2022	2021	2020
Total sjukfrånvaro*	5,60	6,11	5,68
Varav långtidsfrånvaro**	0	0	0
Sjukfrånvaro för kvinnor	5,60	6,11	5,68
Sjukfrånvaro för män	0	0	0

*Sjukfrånvarons andel av den ordinarie arbetstiden för samtliga anställda, såväl tillsvidare- som visstidsanställda.

**Den del av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer.

Analys personalredovisning

De sjukskrivningar som nämnden hade gällde främst vanliga förkylningar.

Förväntad utveckling

Enheten arbetar vidare för att säkerställa att den är redo för de lagförändringar som förhoppningsvis kommer 2023. En gemensam överförmyndarnämnd med Bollnäs, Ljusdals och Ovanåkers kommuner är något positivt att arbeta med under 2023.

Arbetsmiljö, nya sätt till rekrytering av ställföreträdare och digitalisering ligger i fokus även 2023, oavsett om de nya lagarna kommer på plats eller inte.

Även om en hel del gjordes 2022 för att rekrytera fler ställföreträdare måste arbetet intensifieras 2023. Den nuvarande situationen är inte hållbar i längden.

AB Bollnäs Bostäder

Ordförande: Lena Sund Berglund
Vd: Lars Åsberg

Verksamhet

AB Bollnäs Bostäder är ett allmännyttigt kommunägt bostadsföretag vars affärsidé går ut på att på affärsmässiga grunder bygga, förvalta och hyra ut bostäder till så bra pris som möjligt, så att så många som möjligt kan hyra av bolaget.

Händelser av väsentlig betydelse

Årets vinst var 14,1 mnkr före och 11,3 mnkr efter bokslutsdispositioner och skatt. Verksamheten omsatte 267,7 mnkr.

De totala investeringarna i materiella anläggningstillgångar uppgick till 21,9 mnkr, varav 17,4 mnkr för byggnader och mark och 4,5 mnkr för inventarier.

Kostnaderna för reparationer uppgick till 28,1 mnkr. Bolaget satsade 55,4 mnkr på underhållsåtgärder, varav 27,5 mnkr för lägenhetsunderhåll.

Inför 2022 träffade Bollnäs Bostäder och Hyresgästföreningen ett avtal om att hyrorna för bostäder och lokaler höjdes med 1,7 procent från och med den 1 januari.

Hyresgäster som har bott minst tjugo år i samma lägenhet får 40 procent rabatt på en månadshyra per år. Hyresrabatten har funnits i 11 år och för 2022 utgjorde den cirka 423 tkr fördelat på 209 hyresgäster.

Vakanserna per den 31 december var 3,82 procent av beståndet. Det innebär att vakansgraden var på samma nivå som året innan. De högsta vakanserna finns som tidigare i Arbrå och Kilafors, men även i en del områden i centrala Bollnäs. Hyresbortfallet för outhyrda lägenheter och lokaler uppgick till totalt 9,6 mnkr, vilket var cirka 2,3 mnkr lägre än föregående år.

Bolagets affärsplan revideras kontinuerligt och en ny för 2023 är framtagen och beslutad i styrelsen.

Bolaget sponsrade under sommaren Föreningsalliansen. Flera roliga aktiviteter skedde under sommaren i företagets områden där alla fick vara med och delta. Under vinterhalvåret fortsatte Föreningsalliansen arbetet.

Projektet Kvarteret Kvarnen senareläggs, eftersom omställningen av tidigare Hamrelund innebär lägenheter för samma målgrupp.

Projektet Säversta 2b med 16 lägenheter, i huvudsak stora lägenheter i centrala Bollnäs, är kraftigt försenat eftersom det överklagades i bygglovsskedet. Kraftigt ökande byggpriser gör att bolaget för tillfället avvaktar med projektet.

Ett förslag till ett nytt LSS-boende på Bornvägen i Bollnäs presenterades av bolaget.

Miljö

Åtgärder vidtas bland annat för att minska avstånden för hyresgästerna till närmaste sorteringsanläggning och för energibesparingar genom att byta ut torkutrustningar, tvättmaskiner, motorvärmare och belysningar till mer energisnåla.

Måluppfyllelse

	Bolagsmål	Analys
●	Samarbetet i koncernen i stadsplaneringsfrågor ska garantera bolagets planberedskap och att nyproduktionstakten kan upprätthållas	Halvårsavstämningar med kommunens samhällsbyggnadskontor sker.
●	Bostäder frigörs lämpliga för barnfamiljer genom att bolaget möter behovet av bostäder för äldre	Trygghetsboendet Hedhamregatan 1 färdigställs. Totalt 11 husägare tecknar lägenhetskontrakt.
●	Goda relationer med hyresgästerna ska upprätthållas genom att skapa en ny modell för hyresgästinflytande	En ny modell är fastställd och införs.
●	Hyresgästerna ska erbjudas bostäder med god kvalitet, varierande standard och hyra, där människor trivs och är trygga med jämlika och jämställda livsvillkor	Målet mäts vartannat år i en hyresgästenkät. Det senaste resultatet i nöjd-kund-index (NKI) var 4,1, något bättre än i den föregående enkäten.
●	Ungdomar på orten ska ges möjlighet att söka feriearbete i bolaget samt i övrigt ges god insyn i bolaget	Totalt 32 ungdomar anställs som feriearbetare. Dessa ges under fyra veckor rollen som ordinarie medarbetare i bolaget och deltar i bolagets ordinarie aktiviteter.
●	Verka för ökad återvinning och ge goda möjligheter att göra sig av med avfall	Miljöhusen skyltas om för ökad förståelse och tydlighet.
●	Vara medlem i Allmännyttans klimatinitiativ och jobba aktivt med energieffektiviseringar	Med energibesparande åtgärder inom ramen för Allmännyttans klimatinitiativ sparas ytterligare 5 procent fram till 2025.
●	Öka antalet trygghetsboenden i beståndet	41 nya lägenheter med inflyttning 1 april färdigställs på Hedhamregatan 1.
●	Resor ska i största möjliga mån genomföras fossilfritt	Planen att ersätta samtliga fossildrivna bilar med elektriska motorer är inom kort genomförd.
■	Färdigställa lägenheter i efterfrågade storlekar såvida inte ekonomiska eller legala eller andra hinder föreligger	Projektet Säversta 2b är tillfälligt satt på paus med anledning av ekonomiska hinder.
●	Medarbetare trivs, ägare är nöjd och arbetsplatsen ska vara trivsam och attraktiv fysiskt och socialt	Medarbetarenkäten 2021 visade att 95 procent av bolagets medarbetare kunde tänka sig att rekommendera Bollnäs Bostäder som arbetsgivare.
●	Affärsplan upprättas för framtiden som beskriver vision och affärskoncept	Affärsplanen antas årligen i december.
●	En rimlig försäkran om att bolagets mål uppnås ska årligen ges i samband med internkontrollrapporteringen	Internkontrollplanen följs årligen upp i januari.
●	Inom kommunkoncernen ska bolaget tillsammans med andra viktiga aktörer verka för en gemensam målbild	Vd:n ingår i kommunens koncernledningsgrupp.
●	Samarbeten ska utvecklas med de allmännyttiga bolagen i landskapet för erfarenhetsutbyte och möjlighet att dela på kvalificerad kompetens	Vd:n kallade 2022 till två digitala nätverksträffar.

Kommentarer till budgetavvikelse/utfall

Bolagets vinst på 14,1 mnkr blev något lägre än det i prognosen angivna resultatet på 16,0 mnkr. Soliditeten var 30,3 procent vid årets slut, vilket översteg det i ägardirektivet angivna kravet på 25 procent.

Räntekostnaderna steg kraftigt eftersom marknadsräntorna ökade mycket, från extremt låga nivåer.

Kostnaderna för fastighetsskötsel ökade mycket, främst för snöröjning och sandning.

Kostnaderna för reparationer var betydligt högre än föregående år på grund av inflationen och att bolaget började arbeta i kapp en del reparationer som inte kunde åtgärdas under pandemin.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

En risk som gäller alla fastighetsbolag är räntekostnaden. Trots att Bollnäs Bostäder är relativt lågt belånade innebär stigande marknadsräntor att räntekostnaden ökar betydligt. Om skattelagarna ändras så att avdragsrätten för räntekostnader begränsas, kan skattekostnaderna för bolaget öka i framtiden. En annan risk för bolaget är befolkningsutvecklingen. Eftersom vakanserna slår hårdast mot fastighetsägare med hyreslägenheter och/eller lokaler finns en stor risk för minskade intäkter om kommunen förlorar invånare.

Personalredovisning

Bolaget hade vid årets slut 45 medarbetare, 19 kvinnor och 26 män fördelade på 22 fastighetsanställda och 23 tjänstemän. Bolaget hade även 9 säsongsarbetare och 31 feriearbetare anställda och med dessa inkluderade motsvarade tjänsterna 53 årsarbeten. Genomsnittsåldern var 48 år och den genomsnittliga anställningstiden var drygt 15 år. Sjukfrånvaron var 4,1 procent, lägre än året innan.

Internkontroll

Bolaget arbetar löpande med internkontroll och har sedan 2017 en ny internkontrollfunktion i drift. De kontrollmål som användes 2022, och som finns angivna i en internkontrollplan fastställd av styrelsen, visar inga avvikelser.

Förväntad utveckling

Effekterna av Rysslands invasion av Ukraina och covid-19-pandemin, inte minst de långsiktiga, är fortfarande svåra att bedöma.

Om en långvarig lågkonjunktur infinner sig finns en något större vakansrisk för nyproducerade hyresrätter, som tenderar att ligga på högre hyresnivåer än befintligt bestånd. Risken bedöms vara något högre i mindre orter med svagare befolkningstillväxt, så som Bollnäs.

Nyproduktionsprojekt, om de ens diskuteras, måste noggrant analyseras efter rådande marknadsförutsättningar på orten.

Bolagets stora projekt 2023 är färdigställandet av 16 SÄBO-platser i Arbrå och den cirkulation av arbetsplatser, lägenheter och boendeplatser som projektet innebär.

Projektet Säversta 2b med 16 lägenheter i tätorten försenades kraftigt med anledning av överprövat bygglov.

Ett annat stort projekt är att komma i kapp med att renovera gamla slitna badrum i lägenheterna. Pandemin gjorde att många reparationer fick skjutas på framtiden. Bolaget har skapat ett badrumsprojekt med syfte att renovera toaletter, badrum och kök som har blivit eftersatta. I en första fas renoveras 38 lägenheter.

År 2023 bör två betydelsefulla detaljplaner för Gärdet kunna fastställas av miljö- och byggnämnden. Kvarter ritas om, gamla hus ska ge plats för nya och tryggheten ska planeras in i stadsdelen. Det är oklart när projektet kan bli verklighet.

Den tidigare stora efterfrågan på lägenheter har sjunkit. I samtliga kommundelar finns lediga lägenheter för omedelbar uthyrning.

Bollnäs Energi AB

Ordförande: Johan P Bång
Vd: Mikael Strandberg

Verksamhet

Bollnäs Energi AB producerar och distribuerar fjärrvärme i Bollnäs, Arbrå, Kilafors och Rengsjö. Vid Säverstaverket i Bollnäs produceras även el i ett kraftvärmeblock. Bolaget bygger, äger och driver stadsnät i kommunen och har en liten ägarandel i det regionala nätbolaget Norrsken AB. Bolaget ansvarar även för drift av kommunens it-nät.

Händelser av väsentlig betydelse

- Utbyggnaden av fibernätet färdigställdes.
- Kylcentralen för bandyhallen startades. Sedan i slutet av november produceras kylan med fjärrvärme.
- Energibesparing skedde bland fjärrvärmekunderna.
- Kostnaderna ökade med anledning av hög inflation och kriget i Ukraina. Även priserna på biobränsle ökade.
- Verksamheten återgick till det normala efter covid-19-pandemin.
- En ny affärsplan togs fram.
- Beslut togs om höjda fjärrvärmeavgifter 2023.

Måluppfyllelse

Utfall	Mål	Analys
●	Fjärrvärmetaxan lägre än medelpris i Sverige (Nils Holgersson-undersökningen)	Fjärrvärmetaxan höjdes med cirka 2 procent. Även efter höjningen var den lägre än medelpriset i Sverige.
●	Identifiera antalet potentiella fjärrvärme- och bredbandskunder genom förtätning	Samtliga möjliga kunder identifierades.
●	Ny affärsplan	Styrelsen beslutade i december att anta en ny affärsplan för bolaget.
■	Rörelseresultat på 10 procent av nettoomsättningen	Rörelseresultatet var 5 procent av nettoomsättningen.
●	Genomföra medarbetarenkät	Resultatet från enkäten presenterades för styrelsen i december.
●	All kommunal verksamhet ska vara ansluten till Bollnäs Energis bredband	Samtliga kommunala verksamheter var anslutna.
●	Initiera minst ett möte med övriga förvaltningar och bolag som nyttjar alternativa energikällor i koncernen	Ett möte med representanter från teknik-, service- och fritidsförvaltningen, Bollnäs Bostäder och Helsinge Vatten hölls.
●	Bjuda in nyckelpersoner i koncernen för att visa möjligheterna med LoRa-tekniken	Tre sammankomster hölls avseende LoRa-tekniken.

Kommentarer till budgetavvikelse/utfall

Rörelseresultatet blev 5 procent av nettoomsättningen. Målet var 10 procent. Resultatet påverkades av

- minskade fjärrvärmeintäkter
- energibesparing bland kunderna
- minskade mottagningsavgifter
- ökade kostnader för inköp av varor
- ökade elintäkter.

Väsentliga personalförhållanden

Den totala sjukfrånvaron uppgick till 2,1 procent, varav korttidssjukfrånvaron stod för 2,1 procent.

Förväntad utveckling

I fjärrvärmeverksamheten står bolaget inför kapacitets- och miljöinvesteringar i några produktionsanläggningar. Närmast på tur är Arbrå värmeverk. Anbud på en ny biobränslepanna har tagits in. Om totalkalkylen för projektet godkänns kan bygget påbörjas 2023.

Konkurrensen från andra uppvärmningsformer, främst värmepumpar, ökar förmodligen.

Bolaget måste köpa utsläppsrätter för Säverstaverket. Kostnaderna kan inte självklart kompenseras med höjda mottagningsavgifter.

Det regionala avfallssamarbetet gäller till och med 2025. Samtliga kommuner satsar på utveckling av sortering av förpackningar och plast, vilket kommer medföra att avfallet till förbränning förändras. Verksamheten måste anpassa utrustning i anläggningen för att hantera det. Även mängderna till förbränningen kommer att förändras.

Priset på el som säljs via Nordpool varierar med stor sannolikhet mer än tidigare under kommande år. År 2022 varierade månadsmedelpriset mellan 22,9 öre per kilowattimme och 206,0 öre per kilowattimme. Det speglar hur svårt det är att budgetera elintäkter.

Det osäkra läget med krig i Europa kommer att påverka verksamheten en lång tid framöver. Det gäller både kostnader för inköp av varor och säkerhet i it-system och anläggningar.

En hög skuldsättning ger betydande kostnadseffekter vid ökad räntenivå.

Helsinge Vatten AB

Ordförande: Johan P Bång

Vd: Ylva Jedebäck Lindberg

Verksamhet

Helsinge Vatten sköter drift och underhåll av Bollnäs och Ovanåkers kommuners VA-anläggningar.

Händelser av väsentlig betydelse

- Stora kommunikationsinsatser gjordes i samband med Bollnäs miljövecka och Världsvattendagen, och under sommaren genomfördes kampanjen *Hållbar vattenanvändning.*
- Ett förslag om ett nytt vattenskyddsområde för Västansjö, som försörjer Kilaforsområdet med dricksvatten, togs fram och är ute på remiss.
- De ökade kostnaderna för drivmedel, material och kemikalier påverkade bolaget och fortsätter att göra det även 2023.

Måluppfyllelse

	Bolagsmål	Analys
◆	Helsinge Vatten ska stå för ett tydligt och ärligt ledarskap med delaktiga medarbetare	Det satta målvärdet nåddes inte. En gedigen ledningsgruppsutveckling genomfördes, vilket förhoppningsvis ger resultat det kommande året.
●	Kunskapen om och förtroendet för Helsinge Vatten och vatten- och avloppsverksamheten ska vara på hög nivå bland medborgarna och särskilt fokus ska läggas på medborgarnas kunskap om sina möjligheter till minskad miljöpåverkan genom beteendeförändringar	Större informationsinsatser gjordes i samband med Bollnäs miljövecka och Världsvattendagen i mars. Andra insatser var Biltvättarhelgen, kampanjen Hållbar vattenanvändning samt en företagsgemensam verksamhetsdag.
◆	VA-anläggningarna ska optimeras utifrån miljömässiga och ekonomiska aspekter	Mängden ovidkommande vatten till avloppsreningsverken var den lägsta någonsin. Mer förebyggande arbete på dricksvattennätet krävs för att minska mängden ej debiterbart vatten.
●	Helsinge Vatten ska ha ett gott samarbete med övriga delar av kommunkoncernen	Helsinge Vatten hade möten med kommunernas enheter för gata, miljö, planering och markfrågor.
◆	Helsinge Vatten ska lämna så goda produkter, tjänster och service till kunderna att de är nöjda	Alla dricksvattenprover under året var godkända. De tre senaste åren har det i genomsnitt varit 21 läckor per år på huvudvattenledningarna.
◆	Helsinge Vatten ska bibehålla minst 50 gröna parametrar i hållbarhetsindex för VA-verksamheten i vardera kommunen	Målet uppnåddes för Bollnäs men inte för Ovanåker.
●	Helsinge Vatten ska skapa möjlighet för god infrastruktur och en ökad digitalisering utifrån sin verksamhet	27 procent av mätarna blev fjärravlästa under året.
■	Helsinge Vatten ska arbeta för en minskad miljöpåverkan av VA-verksamheten på sin omgivning	Andelen fossilfritt drivmedel uppgick till 35,5 procent, jämfört med 27,5 procent 2021. Det fanns fortfarande ingen möjlighet att tanka HVO100 i Edsbyn utan att bryta mot upphandlat avtal.

Kommentarer till budgetavvikelse/ utfall

Helsinge Vatten redovisade ett nollresultat vid årets slut. Resultatet av VA-verksamheten redovisas i stället i kommunernas bokslut.

För att uppnå nollresultat i Helsinge Vatten regleras driftbidraget mot utfallet av driftkostnaderna i verksamheten gällande Bollnäs respektive Ovanåker. Kostnaderna blev 2 089 tkr högre än budgeterat, varav 1 629 tkr avsåg verksamheten gällande Bollnäs.

Följande avvikelser från budget kan nämnas:

- Inköp av kemikalier till reningsverk var 0,9 mnkr över budget.
- Vid ledningsnätet i Ovanåker utfördes nyanslutningar till kommunalt vatten och avlopp vars kostnader belastade resultatet med 1,0 mnkr.
- Elkostnaderna låg 650 tkr över budget, främst eftersom elförbrukningen vid Häggesta reningsverk var för lågt budgeterad.
- Personalkostnaderna blev totalt 1,2 mnkr lägre på grund av föräldraledigheter.
- Intäkter för fakturerade timmar för investeringsarbeten låg 1 mnkr över budget.

Väsentliga personalförhållanden

Helsinge Vatten hade vid årets slut 40 tillsvidareanställda och 1 anställd med långtidsvikariat, varav sammanlagt 6 var kvinnor. Medelåldern var 46,8 år.

Sjukfrånvaron var 5,22 procent. Till stor del berodde det på långtidsfrånvaro för ett fåtal personer.

Förväntad utveckling

De närmaste åren fortsätter utbyggnaden av det kommunala VA-nätet i enlighet med VA-planen. När områden med enskilda avlopp med bristfällig rening kopplas till det allmänna nätet innebär det minskad miljöpåverkan.

Säkerhetsarbetet fortsätter, liksom klimatanpassningsarbetet, att vara i fokus många år framöver.

Till 2024 ska förslaget på VA-taxa utformas enligt Svenskt Vattens nya standard. Den stora skillnaden är att dagvatten bryts ut från brukningsavgiften för spillvatten och blir en egen taxeparameter.

När de digitala vattenmätarna införs kommer det att ge successiva förbättringar både administrativt och för kunderna.

Rysslands invasion av Ukraina har reell påverkan på VA-verksamheten eftersom råmaterialet till kemikalier till största delen har kommit från Ryssland. Kraftigt höjda priser är att vänta eftersom tillverkarna ska köpa in råmaterial från andra håll i världen. Fara finns också för att mängden råmaterial inte räcker till, vilket skulle innebära ökade utsläpp av fosfor från avloppsreningsverken.

Osäkerhet på elmarknaden, höjda drivmedelspriser och svårighet med leveranser av alla typer av elektronik påverkar verksamheten mycket.

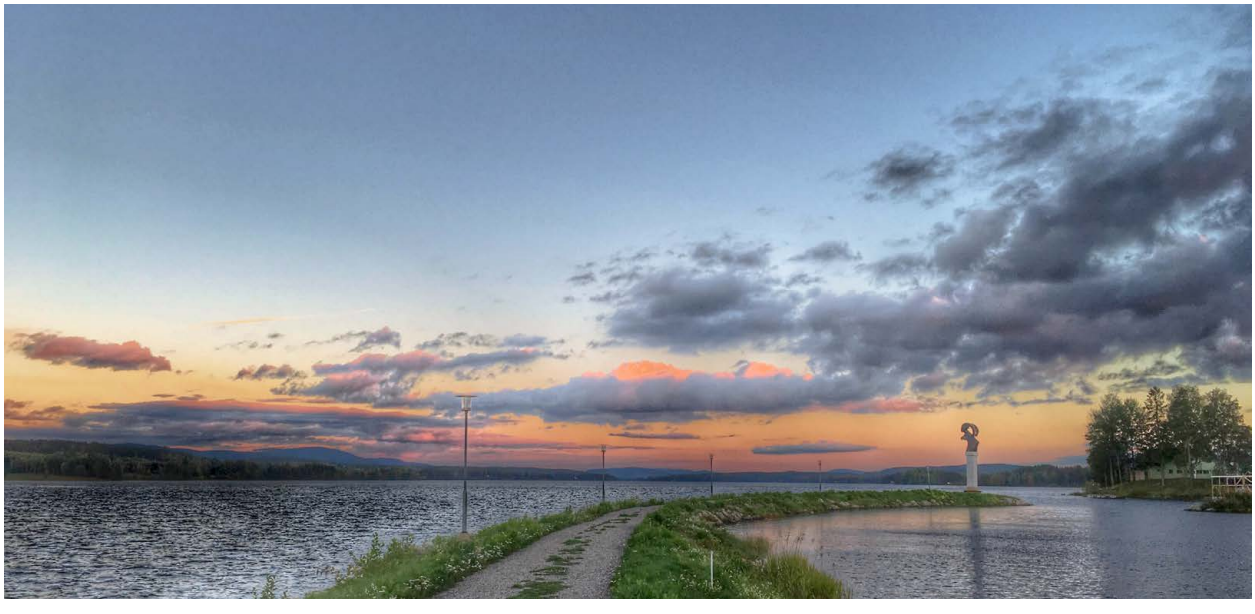

Bollnäs-Ovanåkers Renhållnings AB

Ordförande: Mona Toresson

Vd: Mari Törrö

Verksamhet

Bollnäs-Ovanåkers Renhållnings AB (BORAB) har sitt säte i Bollnäs och är ett kommunalt bolag som ägs av två kommuner, Bollnäs kommun genom Bollnäs Stadshus AB (66,7 procent) och Ovanåkers kommun (33,3 procent).

Bolagets huvudsakliga ansvar är

- avfallshantering från hushåll, taxefinansierad enligt självkostnadsprincipen
- avfallshantering från verksamheter, finansierad av mottagningsavgifter
- beredning av avfallsbränsle på uppdrag av Bollnäs Energi AB (BEAB).

Händelser av väsentlig betydelse

Införandeprojektet för att bygga upp ett eget åkeri för insamling av rest- och matavfall innefattade bland annat inköp av fordon, bygge av garage och tvätthall samt anställning av personal.

En utredning om insamlingssystem påbörjades och bolaget förbereder för att under en övergångsperiod ta över ansvaret för återvinningsstationerna från Förpackningsinsamlingen (FTI), i anledning av regeringens beslut om ny förpackningsordning.

Beslut togs om reviderade avfallsföreskrifter.

Mottagningen för farligt avfall byggdes om och rutinerna för mottagning tydliggjordes.

Bolaget tog över ansvaret för insamling av returpapper. Fastighetsnära insamling från kommunala verksamheter togs över av en ny underentreprenör.

Arbetet för att sortera ut böcker i egen fraktion kunde inte fullföljas eftersom mottagarens anläggning i Uppsala brann ner.

En ny hemsida, med Mina sidor, skapades.

Översyn av tjänsten för grovsophämtning påbörjades. Tjänsten är för närvarande inte självfinansierad.

Kriget i Ukraina medförde ett arbete för att öka beredskapen för och robustheten vid kris och krig. Världsläget medförde också betydande kostnadsökningar för framför allt bränsle och material.

Måluppfyllelse

Bolagsmål	Kommentar
Invånare	
Verka för att främja avfallsminimering, återbruk samt återvinning och minskad mängd deponi för en hållbar samhällsutveckling och cirkulär ekonomi	Mängden brännbart grovavfall sjönk med 640 ton jämfört med 2021. Mängden restavfall sjönk med 8 procent. Målet var därmed inte helt uppfyllt. Mängden matavfall var i stort sett oförändrad.
Utveckling, välfärd och tillväxt	
Tydlighet i information, kommunikation och kunskapsspridning för god service och enkelhet för våra kunder	Av 450 granskade webbplatser för bolag ägda av offentlig sektor rankades bolagets nya hemsida som den näst bästa i landet.
Ekonomi	
Avfallshanteringen ska ske resurseffektivt till nytta för kommuninvånarna och miljön	Resultatet var 3,1 mnkr, vilket var högre än budgeterat resultat. Produktionsmålet nåddes inte eftersom bolagets enda kund för bränslet inte hade behov av de budgeterade volymerna.
Medarbetare	
Vi ska vara en arbetsplats med hög trivsel och låg sjukfrånvaro samt ge förutsättningar för friska, engagerade och produktiva medarbetare	Målet bedöms i sin helhet vara uppnått även om fortsatt arbete med rutiner mot diskriminering och kränkande särbehandling behövs.
Arbetssätt och processer	
Fungerande rutin för incidentrapportering, analys och uppföljning som grund för förbättringar och förebyggande arbete	Arbetet ska slutföras första kvartalet 2023.

Kommentarer till budgetavvikelse/utfall

Rörelseresultatet landade på 3,1 mnkr, det vill säga knappt 1 mnkr högre än budgeterat.

Taxekollektiven i Bollnäs och Ovanåker, som bedrivs enligt självkostnadsprincip, lämnade ett överskott på cirka 2,4 mnkr för Bollnäs och cirka 640 tkr för Ovanåker. Överskotten berodde främst på minskade avfallsmängder, och därmed lägre kostnader än förväntat, samt högre skrotintäkt som kom kollektiven till godo.

Ersättningsnivån för metallskrot var hög under början av året, varför intäkten höjdes med cirka 3 mnkr jämfört med budget.

Totalt ökade intäkten från ursprunglig budget med 22 procent.

Kostnaden för avfallshantering ökade med nära 600 tkr jämfört med budget, bland annat på grund av tillfällig personalförstärkning samt ökade kostnader för utlevererat avfall från verksamhetssidan, som tryckimpregnerat trä, deponi och oljegrus.

Personalkostnaden minskade jämfört med budget med cirka 650 tkr, främst beroende på att personal för att förbereda insamling i egen regi kommer in i ett senare skede än tidigare planerat.

Kostnaden för drivmedel ökade med drygt 1 mnkr jämfört med budget.

Avskrivningar minskade med cirka 900 tkr jämfört med budget eftersom vissa investeringar senarelades.

Totalt ökade kostnaderna jämfört med budget med 27 procent.

Väsentliga personalförhållanden

Bolaget hade vid årets slut 41 anställda inklusive vikarier och 2 timanställda, varav 42 procent var kvinnor. Medelåldern var drygt 43 år. Antalet anställda ökade i och med starten av en ny avdelning, åkeriet.

Sjukfrånvaron var 12,69 procent, att jämföra med 9,43 procent 2021. Långtidssjukskrivningar stod för 81 procent av den totala frånvaron, att jämföra med 67 procent 2021. Rehabiliteringsplaner utarbetades och följdes regelbundet upp för berörd personal. Bedömningen är att långtidsfrånvaron inte i något fall var direkt kopplad till arbetet men att den i samtliga fall påverkade arbetsförmågan.

Förväntad utveckling

Kommunerna kommer enligt regeringsbeslut att överta ansvaret för bostadsnära insamling av förpackningar från och med 2024. Från och med 2027 ska det ske fastighetsnära. Det är en av de största förändringarna som bolaget har stått inför och kommer att prägla arbetet de kommande åren.

Inflationen och priserna på främst bränsle och material kommer att påverka bolaget.

Utvecklingen av kostnaderna för utsläppsrätter kommer att påverka kostnaderna för att förbränna avfall. Att förbränna avfall är dyrt både miljömässigt och ekonomiskt. Att fortsätta få ner de brännbara fraktionerna är avgörande.

Risken för driftstörningar, även för de delar av verksamheten som är samhällsviktiga, bedöms ha ökat, bland annat på grund av världsläget.

År 2023 är det första året som insamlingen av rest- och matavfall sker med eget åkeri. Det behöver följas upp, särskilt vad gäller drift och ekonomi.

Hälsinglands utbildningsförbund

Ordförande: Åsa Äng Eriksson
Förbundschef: Thomas Winqvist

Verksamhet

Hälsinglands utbildningsförbund är ett kommunalförbund bildat av Bollnäs, Nordanstigs och Söderhamns kommuner med uppdrag att möta studerandes efterfrågan på utbildning med bredd och kvalitet.

Händelser av väsentlig betydelse

- Restriktionerna på grund av covid-19-pandemin hävdes stegvis under våren.
- Färre elever vid gymnasiesärskolan medförde bland annat att alla lägenheterna på elevboendet Blomkransen sades upp. Ett program i gymnasiesärskolan lades ned.
- Vid Staffangymnasiet och Torsbergsgymnasiet ökade antalet platser och antalet program.
- Vuxenutbildningens statsbidragsansökningar för 2022 beviljades i sin helhet.
- Möjligheterna till gymnasiesamverkan och ökad samverkan för vuxenutbildningen i länet undersöks.

Uppföljning

	Förbundsmål	Analys
◆	Andelen elever med gymnasieexamen inom fyra år ligger över genomsnittet för a) Gävleborgs län b) landet i sin helhet	Yrkesprogrammen låg över genomsnittet för riket.
◆	Elevernas genomsnittliga betygspoäng inom varje nationellt program ligger över genomsnittet för a) Gävleborgs län b) landet i sin helhet	Betygspoängen för estetiska programmet låg högre än både rikets och länets genomsnitt, och handels- och administrationsprogrammet hade ett högre snitt än riket men inte länet.
●	Varje elev på IM uppnår målen i sin långsiktiga individuella studieplan	Alla elever på introduktionsprogrammet (IM) nådde målen i sina individuella studieplaner.
◆	Alla elever på gymnasiesärskolan har tillgängliga lärmiljöer där varje elev ges goda förutsättningar att växa och att nå kunskapsmålen	En enkät visade att 87 procent av eleverna hade goda förutsättningar att växa och nå kunskapsmålen.
◆	Höghammargymnasiets elevboende drivs i tätt samarbete med gymnasiesärskolan och är en trygg miljö där elevernas tilltro till den egna förmågan får hjälp att växa	En enkät visade på över lag goda resultat.
●	Andelen elever från medlemskommunerna som söker förbundets skolor ökar	Andelen elever som sökte förbundets skolor ökade, vilket innebär att målet nåddes.
●	Andelen elever med fullföljd utbildning eller avslutad kurs i grundläggande vuxenutbildning ska ligga över genomsnittet för såväl länet som landet i sin helhet	Andelen elever med fullföljd utbildning eller avslutad kurs låg över genomsnittet för landet och länet. Målet nåddes.
●	Andelen elever med fullföljd utbildning eller avslutad kurs i gymnasial vuxenutbildning ska ligga över genomsnittet för såväl länet som landet i sin helhet	Andelen elever med fullföljd utbildning eller avslutad kurs låg över genomsnittet för landet och länet. Målet nåddes.
◆	Andelen elever med fullföljd utbildning eller avslutad kurs för alla sfi-kurser A–D och studievägar 1, 2 och 3 ska ligga över genomsnittet för såväl länet som landet i sin helhet	Andelen elever med fullföljd utbildning eller avslutad kurs låg över genomsnittet i länet i alla kurser och studievägar och i landet i alla kurser och studievägar utom 1C.
●	Höja den eftergymnasiala utbildningsnivån i våra medlemskommuner	551 personer (samma nivå som 2021) från medlemskommunerna deltog i högskoleverksamheten och yrkeshögskolan.
●	Ekonomin ska vara i balans	Förbundets resultat var ett överskott om 10,9 mnkr, 9,3 mnkr bättre än budget.
●	Nettokostnadsavvikelsen för hemkommunskostnaden för gymnasieskola ska vara 0 procent eller lägre	Målet uppnåddes.

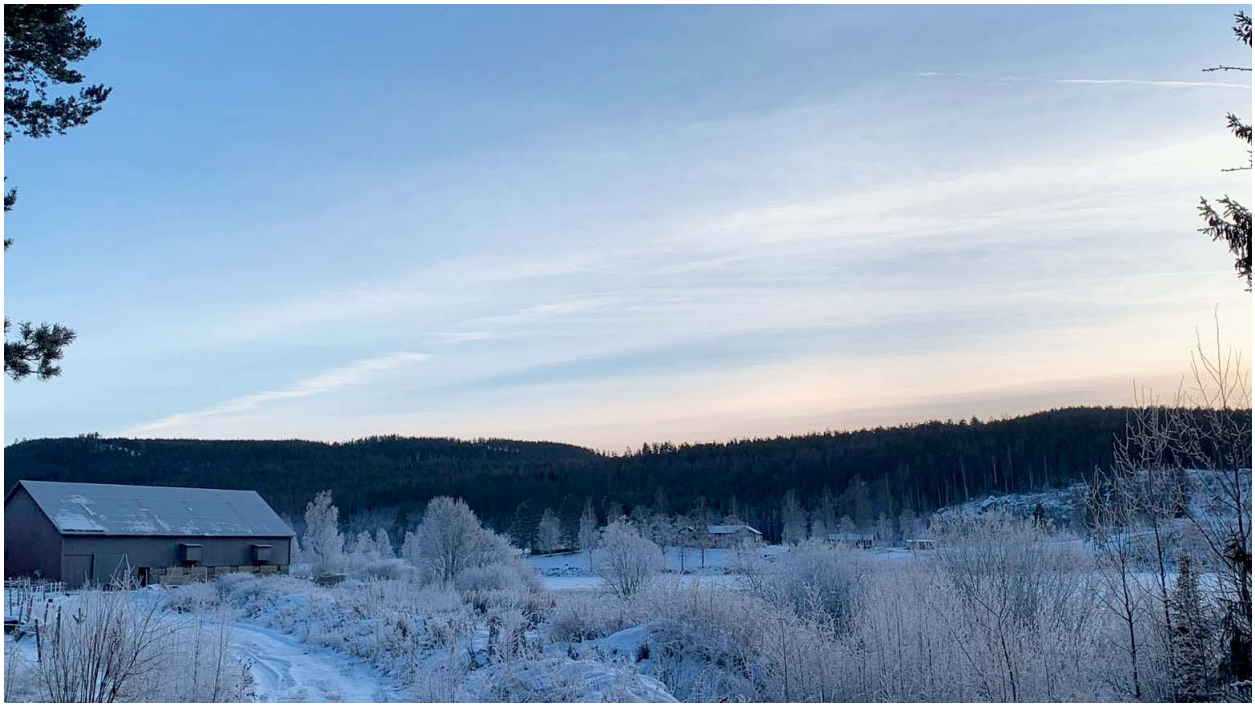

Kommentarer till budgetavvikelse/utfall

- Interkommunala kostnader hade en positiv budgetavvikelse på 5,7 mnkr eftersom elevantalet på förbundets gymnasieskolor ökade och elevantalet på andra skolor minskade. Det visar att fler elever valde förbundets skolor framför andra skolor.
- Den övergripande verksamheten hade ett överskott mot budget på 4,5 mnkr, bland annat på grund av lägre pensionskostnader samt vakanta tjänster och sjukskrivningar.
- Gymnasiesärskolan redovisade ett underskott på 1,7 mnkr inklusive interkommunal ersättning (0,8 mnkr exklusive interkommunal ersättning). Elevantalet minskade kraftigt.
- Förbundets LSS-boende redovisade ett underskott på 1,3 mnkr, varav 1,9 mnkr bestod av interkommunal ersättning. Antal boende minskade kraftigt. Anpassningar till det minskade elevantalet skedde under hösten.
- Torsbergsgymnasiet redovisade ett underskott på 1,5 mnkr. Underskottet berodde dels på en hyreshöjning, dels på ett underskott gällande skolmåltider på grund av ökat elevantal.
- Staffangymnasiet redovisade ett positivt resultat på 1,2 mnkr. Överskottet berodde framför allt på vakanta tjänster.

Väsentliga personalförhållanden

Vid årets slut var 419 medarbetare anställda i förbundet, fördelat på 63 procent kvinnor och 37 procent män. Medelåldern ökade från 51 till 52 år. Antalet anställda jämfört med 2021 minskade med 5 personer och antalet årsarbetare minskade från 411 år 2021 till 407 år 2022. Andelen behöriga lärare uppgick till 90 procent.

Förbundet står inför stora pensionsavgångar åren framöver. Utmaningen att kunna ersättningsrekrytera rätt kompetens fortsätter att vara stor. Att antalet anställda 20–29 år har ökat är ett gott tecken inför framtiden.

Sjukfrånvaron ökade till 7,52 procent, jämfört med 4,43 procent 2021. Särskilt kraftig var ökningen i åldrarna 30–49 år, från 3,97 procent till 8,18 procent. Ingen tydlig orsak till ökningen har identifierats.

Frisknärvaron för tillsvidareanställda i förbundet minskade från 56 procent 2021 till 41 procent 2022. Antalet anställda som var friska hela året var 155 jämfört med 211 år 2021.

Antalet övertidstimmar ökade med 200 jämfört med 2021.

Antalet arbetsmiljöhändelser minskade till 87 jämfört med 99 år 2021. De flesta gällde olycksfall, där de vanligaste orsakerna var hot och våld, person som skadats av annan person, fallolyckor och akut överansträngning.

Förväntad utveckling

På grund av det nya pensionsavtalet tillsammans med hög inflation ökar förbundets pensionskostnader markant 2023–2024. Hur det ska finansieras är oklart.

De statliga satsningarna i lärarlönelyft och karriärtjänster påverkar pensionskostnaderna samtidigt som konsekvenserna om bidragen upphör är osäkra.

De interkommunala kostnaderna förväntas minska något kommande år eftersom förbundet har satsat och startat nya program och inriktningar på gymnasieskolan.

Med sjunkande elevantal på gymnasiesärskolan befaras interkommunala intäkter minska nästkommande år.

Statsbidragen till vuxenutbildningen förändras förmodligen från och med 2024.

För gymnasieverksamheten befaras minskade statsbidrag. Framtiden för statsbidraget för lärarlönelyftet är oviss.

Etableringsersättningen fortsätter att minska medan antalet elever i behov av främst sfi inte avtar i samma takt.

Kommunalförbundet Hälsingland

Ordförande: Marie Centerwall
Vd: Matts Hildebrand

Verksamhet

Kommunalförbundet Hälsingland (KFH) har tre medlemskommuner: Bollnäs, Söderhamn och Ovanåker. Förbundet bildades 2009.

KFH ansvarar för medlemskommunernas samhällsskydd, säkerhet, beredskap, informationssäkerhet, tillstånds- och tillsynshantering av alkohol, tobak, folköl och receptfria läkemedel samt tillsyn av rökfria skolgårdar och miljöer. Enhetens medarbetare arbetar med uppdrag som god man eller förvaltare. I KFH finns också funktionen dataskyddsombud.

Händelser av väsentlig betydelse

- Från och med 2022 tilldelades räddningschefen i KFH fullt ut ansvaret enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO).
- KFH anslöt sig i april till ledningsorganisationen Räddning i Samverkan (RiS) som inkluderar Räddningstjänsten Ljusdal, Norrhälsinge Räddningstjänst, Gästrike Räddningstjänst, Räddningstjänsten Dala Mitt, Räddningstjänsten Smedjebacken och Räddningstjänsten Rättvik.
- KFH och Hudiksvalls kommun tecknade avtal om köp av tjänst rörande tillgång till handläggare och förvaltare.
- KFH anställde ett dataskyddsombud (DSO) för medlemskommunernas räkning.
- Ett handlingsprogram enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO) antogs.

Kommentarer till budgetavvikelse/utfall

KFH redovisade ett positivt resultat för 2022. Utan beaktande av pensionskostnader var resultatet 4 159 tkr och med beaktande av pensionsskulden var det 93 tkr.

Räddningstjänsten redovisade en negativ avvikelse på 806 tkr som i huvudsak berodde på ökade kostnader för pandemin i början av 2022. Under 2022 vidtogs åtgärder för att få bättre struktur på och kontroll över schema och personalplanering.

Tillståndsenheten redovisade också en negativ avvikelse på grund av färre tillstånd och mindre aktivitet i restaurangnäringen.

Förvaltarenhetens negativa avvikelse från budget hanteras enligt avtal genom att KFH ersätts för det uppkomna underskottet.

Väsentliga personalförhållanden

Kommunalförbundet Hälsingland hade totalt 158 medarbetare.

Sjukfrånvaron 2022 var väsentligt högre än 2021 (4,97 procent jämfört med 1,98). Högst var sjukfrånvaron i åldersgruppen 29 år eller yngre. Pandemin påverkade i början av året, men även till exempel influensa bidrog till den höga frånvaron.

Förväntad utveckling

Kris och säkerhet är en avdelning med ett uppdrag som inte är helt tydligt. Kommunerna tenderar att bygga upp egen kunskap inom området kris och säkerhet. Frågan, som diskuteras med medlemskommunerna, är vilken roll KFH ska ha inom området i framtiden.

Förvaltarenheten har i dag fem handläggare och en vakant tjänst. Allt fler har behov av de tjänster som förvaltarenheten erbjuder, samtidigt som det blir allt svårare att på ideell basis rekrytera personer till uppdrag som god man och förvaltare.

Inköp Gävleborg

Händelser av väsentlig betydelse

År 2019 träffade medlemskommunerna avtal om att bevilja Gävle kommun utträde ur kommunalförbundet den 1 januari 2020. Förbundet lever vidare till dess att de avtal som förbundet har ingått för medlemskommunernas räkning löper ut. Förbundets nya roll är bland annat att vara avtalsförvaltare av tidigare ingångna avtal och sträva efter att de inte förlängs. Det praktiska arbetet med avtalsförvaltningen sköts av Hälsingekommunerna.

Avvecklingen av de cirka 2 000 avtalen fortlöper planenligt och vid utgången av 2023 beräknas 74 återstå.

Sedan den 1 januari 2022 sköts personal- och ekonomiadministrationen i egen regi, vilket medför kortare konsulttid och lägre systemkostnader.

En undersökning av hur likvideringen av förbundet ska gå till gjordes och redovisades för direktionen på decembermötet.

Kommentarer till budgetavvikelse/ utfall

För 2022 redovisade förbundet ett negativt resultat om 454 tkr, vilket är 103 tkr sämre än budget. Orsakerna till det sämre resultatet är främst realiserade förluster vid försäljning av kortränte- och obligationsfonder.

Bollnäs kommun
Stadshustorget
821 80 Bollnäs

Telefon Växel 0278-250 00
Kundcenter 0278-250 01

E-post: kundcenter@bollnas.se